Vier-en-Twintigste Jaargang. Zaterdag 20 November 1915. No. 7005

DE AMSTELBODE

ABONNEMENTSPRIJZEN te Amsterdam 12½ CENT per week of (bij vooruitbetaling) ƒ 1.60 per 3 maanden, bij onze Agenten buiten Amsterdam 10 CENT p. week of ƒ 1.30 p. 3 maanden; fro p. post ƒ 1.50 p. 3 maanden, ƒ 0.50 per maand. Enkele exemplaren 2 CENT, Zaterdags 5 CENT. In deze prijzen is het GEILLUSTREERD ZONDAGSBLAD begrepen voor alle geabonneerden, DE OFFICIEELE KERKLIJST alleen voor die te Amsterdam.

DAGBLAD VOOR HET KATHOLIEKE VOLK.

Bureaux van Redactie en Administratie: Gebouw 'T KASTEEL VAN AEMSTEL — N. Z. VOORBURGWAL 67-73, AMSTERDAM —

TELEFOONNUMMER { Directie en Administratie. . . Noord 6100 / Redactie Noord 1258. Drukkerij Noord 812

PRIJZEN DER ADVERTENTIEN: Familieberichten van geabonneerden met één onderteekening, éénmaal gratis, elke onderteekening meer 10 CENT. — Voor „Kleine Annonces" zie de Advertentie-bladzijde. Overige Advertentiën (ten minste 6 regels) 15 CENT per regel; voor Contracten, met lageren prijs, wende men zich tot de Administratie. — Mededeelingen in den tekst van 1 tot 6 regels ƒ 1.80, elke regel meer ƒ 0.30

De Abonné's op dit blad zijn, nadat door hen de noodige opgaven zijn verstrekt, volgens onze Polis-voorwaarden, gratis verzekerd tegen ongevallen voor **f 3000** bij levenslange geheele invaliditeit; **f 600** bij dood; **f 200** bij verlies van een hand, voet of oog; **f 100** bij verlies van een duim; **f 60** bij verlies van een wijsvinger; **f 15** bij verlies van elken anderen vinger.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit Blad betreffende Handel, Nijverheid en Geldwezen AFKOMSTIG VAN BUITEN AMSTERDAM is uitsluitend gemachtigd het Algem. Adv.-Bur. A. DE LA MAR Azn, N.Z. Voorburgw. 266, Amsterdam

DIT NUMMER BESTAAT UIT ACHT BLADZIJDEN.

Kath. Scheurkalender voor 1916.

Wederom stellen wij voor onze geabonneerden verkrijgbaar de **H. Communie-Scheurkalender**, uitgegeven onder redactie van Dr. A. DERCKX.

De inhoud van dezen kalender is met veel zorg samengesteld, en bevat zinspreuken uit de werken der meest gevierde auteurs, die over het wonder van de H. Eucharistie hebben geschreven. Voorts is een ruime plaats gelaten aan anecdoten, humoristische verhaaltjes en wetenswaardigheden van allerlei aard etc.

Deze mooie kalender — stichtend, leerzaam en tegelijk vermakelijk — wordt door ons aan onze abonnees geleverd, met een fraai, smaakvol gekleurd schild, voor slechts

25 cents,

afgehaald aan ons bureau of door bemiddeling van onze courant-ombrengers.

Toezending buiten Amsterdam geschiedt franco voor ƒ 0.35, uitsluitend na vooruitbetaling in postzegels of per postwissel. Bestellingen zonder deze, ook van den boekhandel, worden terzijde gelegd.

DE DIRECTIE.

VAN ONS PARLEMENT.

TWEEDE KAMER.

Tusschen twee muren. — Algemeene ontevredenheid. — De bezem in den mast?

Den heer Pleijte treft het lot van alle goochemers. Hij heeft de kool en de geit, de rechter- en de linkerzijde, willen sparen; hij heeft langs beide muren trachten te loopen en komt nu in de verdrukking. De redevoeringen in tweede instantie waren veel vinniger dan die van de eerste. En wel hoofdzakelijk ter zake van een principiëel punt, t. w. het onderwijs. Het is al sinds jaren te voorzien, dat de vrijzinnigheid, die in Nederland den schoolstrijd verloor, dezen in Indië tracht te winnen, voorshands alvast tracht in te voeren.

De besprekingen in de Tweede, vooral in de Eerste Kamer van verleden jaar hebben de brandstof opgestapeld en de weifelende, transigeerende houding van den heer Pleijte werkt als een lont, waarbij nog slechts de lucifer behoeft te komen, om het geheel in brand te steken.

Het is 's ministers eigen schuld. De mededeeling, die de Minister in zijn Memorie van Antwoord deed over den inhoud der Onderwijs-ordonnantie, vrucht van overleg, belofte, schikking, tusschen hem, den Landvoogd, de politieke rechterzijde, de mannen der zending, heeft weder wat onrust bij de voorvechters van het openbaar onderwijs gewekt. Op de inlandsche scholen, waar godsdienstonderwijs wordt gegeven, zullen de leerlingen, bij wier ouders daartegen gemoedsbezwaren bestaan, vrijstelling kunnen erlangen: de zoogenaamde facultatiefstelling.

Deze zal echter niet gelden voor scholen gevestigd op plaatsen, waar, naar het oordeel van den G.-G., in de onderwijsbehoefte voldoende wordt voorzien door gelijkstandige scholen, waar het onderwijs niet op godsdienstigen grondslag berust en ... voor scholen op godsdienstigen grondslag, die op 1 Augustus 1915 subsidie uit 's Lands kas genoten. Dit is, zooals de Minister het uitdrukte, de toepassing van de theorie der „verkregen rechten" (een ietwat zonderling begrip in dit verband) en het is ook de nakoming der belofte, door hem in het vroegere onderwijs-politische debat afgelegd. Zij is met de liberale onderwijspolitiek vereenigbaar, omdat de Indische Regeering de bevoegdheid bezit overal naast die zendingsscholen openbare scholen op te richten, als een deel der bevolking daaraan behoefte heeft.

Toch kwamen de heeren De Meester, Otto, Gerhard ertegen in verzet. Waarom? Uit ouderwetsche frontmakersliefhebberij. Zij hadden deze uitlegging van de facultatiefstelling nooit verwacht, zooals zij zeiden; zij zagen de bijzondere school reeds bevoorrecht boven de openbare.

De heeren waren bepaald boos.

„Deze historie is niet geschikt om het vertrouwen der linkerzijde in dezen minister te versterken", zei de heer De Meester.

„Men zal voortaan dubbel moeten letten op de uitlatingen van dezen Minister, om de beteekenis er van te doorgronden", snauwde de heer Ketelaar.

„Wij hebben blijkbaar in 1913 den Minister totaal verkeerd verstaan", hoonde de heer Gerhard.

Dat ziet er kwaad uit voor den heer Pleijte. Hij gevoelde dat zelf ook wel en werd beurtelings bleek en rood, toen er zoo aan zijn goede trouw getwijfeld werd.

Zijn prestige is er na de Djambi-affaire toch al niet op vooruitgegaan.

Als hij nu denkt, steun te vinden bij de rechterzijde, dan heeft hij ook dat finaal mis. Daar vertrouwt men hem heelemaal niet en heeft men hem nooit vertrouwt.

Nu ja, men heeft zich in 1913 neergelegd bij die hooggeroemde facultatiefstelling, maar als een ideale oplossing van het onderwijsvraagstuk heeft men dat nooit beschouwd. Men kon het ook niet als zoodanig beschouwen, omdat men dan het geheele karakter van het christelijk onderwijs zou miskennen. Dit karakter wil immers, dat heel het onderwijs zal zijn doortrokken van en gedrenkt in den christelijken geest. Het zit èn niet in dat uurtje godsdienstonderwijs alleen.

Maar men legde er zich bij neer. Het was een akkoord, zooals de heer Lohman op den laten middag nog zei. Een akkoord, dat te meer kon aanvaard worden, omdat het niets te kort deed aan de bestaande scholen en omdat de inlandsche bevolking toch eigenlijk niet het minste bezwaar had tegen het christelijk onderwijs, zooals de heer Lohman nog eens met kersversche citaten uit het „Christelijk Schoolblad" bewees.

Is voor ons, Katholieken, de zaak van minder belang dan voor de Protestanten, toch zullen ook wij met spanning het verloop volgen.

De Minister heeft nog wat tijd genomen, om zich uit de impasse te trachten te redden. Tegen des heeren Borgesius' gemopper in, vroeg hij, om eerst Dinsdag te mogen antwoorden.

Zooals het altijd gaat, zoo ook nu weer, als het gemopper aan den gang is, als het wantrouwen wortel schiet, dan is ten slotte niemand meer tevreden. Over hygiëne en rechtspleging, over pacificatie en irrigatie, over decentralisatie en fiscale bemoeiing, over mijnpolitiek en pandhuisdienst deed de Minister allerlei bemoedigende beloften, maar tevreden was geen der sprekers.

De heer Pleijte zal aan zijn eigen slimmigheid nog ten gronde gaan. Of is hij eigenlijk heelemaal niet slim?

Indische leening, Djambi-concessie, onderwijspolitiek, het zijn even zoovele redenen van schouderophalen.

Zal „de bezem in den mast" moeten geheven worden, om Pleijte weg te ruimen? Wie zal het zeggen?

W.

BINNENLAND.

DE PAUS EN DE NOBELPRIJS.

Zooals Mgr. dr. Al. Giesswein onlangs in ons blad mededeelde, werd in de algemeene vergadering van de Hongaarsche Vredesvereeniging, op 30 September j.l. gehouden, door den bekenden vredesveteraan Franz Kemény het voorstel gedaan, om te trachten den Nobelprijs voor den Vrede te verwerven voor Z. H. Benedictus XV. Dit voorstel werd algemeen met instemming ontvangen. Sindsdien heeft het bestuur der Hongaarsche vereeniging een groote beweging op touw gezet om bij invloedrijke personen en vereenigingen steun te vinden voor haar denkbeeld.

Wij vernemen, dat ook de Nederlandsche vredesbeweging om dien steun gevraagd is.

KAMERZETEL HOORN.

Naar de „Tel." uit Hoorn verneemt, zal de heer W. J. E. H. M. de Jong, lid van de Tweede Kamer voor het district Hoorn, binnenkort bedanken. Dit zou in verband staan met handelingen van den heer De Jong als lid van de peulvruchten-commissie.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Het Utrechtsch provinciaal comité tot hulp en ondersteuning van vluchtelingen heeft een supplement uitgegeven van zijn opgave van vluchtelingen, die verblijf houden of gehouden hebben in de provincie Utrecht.

Van de 30 Utrechtsche gemeenten, welke aanvankelijk vluchtelingen opnamen, zijn er thans nog 21, welke onderdak verleenen; het sterkst zijn belast Amersfoort (2496), Utrecht (795), Zeist (168), Baarn (165), Soest (110) en Doorn (98).

BURGERLIJKE AMBTENAREN.

Bij Kon. besl. van 17 Nov. (St.bl. 474) is bepaald:

Burgerlijke ambtenaren en andere doorloopend of voor een bepaald werk in 's Rijks dienst werkzame personen, die als dienstplichtige bij den landstorm in werkelijken dienst worden gesteld, blijven, voorzoover zij niet vóór het einde van den militairen dienst uit hun burgerlijk ambt of hunnen burgerlijken dienst worden ontslagen en behoudens het bepaalde in het volgende artikel, de aan hun burgerlijk ambt of hunnen burgerlijken dienst verbonden bezoldiging genieten, indien en voor zoover deze hooger is dan hetgeen zij in militairen dienst als soldij, jaarwedde of traktement genieten.

Van bedoelde personen, behoorende tot een landstormjaarklasse, welke geheel of gedeeltelijk in werkelijken dienst wordt gesteld binnen één jaar, nadat het eerste gedeelte van de lichting der militie, waarvoor zij waren ingeschreven, werd ingelijfd, wordt zoolang zij onder de wapenen zijn, doch niet langer dan acht en een halve maand de aan hun burgerlijk ambt of hunnen burgerlijken dienst verbonden bezoldiging ingehouden.

Dit besluit geldt niet voor het personeel van het Staatsmijnbedrijf, waarop de door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel te stellen regelen van toepassing zijn.

Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 24 Augustus 1915.

UITVOER VAN PEULVRUCHTEN.

De Min. van Landbouw, gezien het Kon. besluit van 3 Aug. 1914 („St.bl" 372), houdende verbod van uitvoer van peulvruchten; en de ministerieele beschikking van 6 Nov. 1915, houdende bepalingen omtrent den uitvoer en de beschikbaarstelling van peulvruchten, heeft bepaald:

1o. onder de bepalingen vervat in de bovenvermelde beschikking, zal vergunning worden gegeven voor den uitvoer van de hieronder vermelde soorten peulvruchten, met inachtneming van de mede hieronder vastgestelde nadere voorwaarden;

2o. de uitvoer van groene erwten, kroon- en schokkererwten, bruine boonen en witte boonen en capucijners van den oogst 1914, voor zoover zij niet behooren tot de peulvruchten, welke in het voorjaar onder verband werden gelegd in de Stelling van Amsterdam, wordt toegestaan tot uiterlijk 5 December a.s., onder voorwaarde, dat tegenover 200 K.G. van de uit te voeren peulvruchten van bovengenoemde soorten moeten worden gedeponeerd voor binnenlandsch verbruik 100 K.G. bruine boonen en 100 K.G. kleine groene erwten;

3o. de uitvoer van paardeboonen van den oogst 1914 wordt toegestaan tot uiterlijk 5 Dec. 1915, onder voorwaarde dat voor 400 K.G. uit te voeren paardenboonen moeten worden gedeponeerd voor binnenlandsch verbruik 100 K.G. bruine boonen en 100 K.G. kleine groene erwten;

4o. van af heden tot een nader te bepalen datum wordt toegestaan de uitvoer van afval van alle soorten erwten, eveneens onder voorwaarden, dat voor 200 K.G. uit te voeren afval moeten worden gedeponeerd voor binnenlandsch verbruik 100 K.G. bruine boonen en 100 K.G. kleine groene erwten;

5o. de uitvoer van wier-, paarden-, schapen- en Waalsche (tuin-) boonen wordt toegestaan, onder voorwaarden, dat voor uitvoer van 500 K.G. dezer boonen zullen moeten worden beschikbaar gesteld voor binnenlandsch verbruik 150 K. G. bruine boonen en 150 K.G. kleine groene erwten. Aan hen, die tot bedoelde beschikbaarstelling overgaan vóór 15 Dec. 1915, zal worden vergund te volstaan met 90 pCt. van de hierboven genoemde beschikbaar te stellen hoeveelheden;

6o. alle voor binnenlandsch verbruik beschikbaar te stellen bruine boonen en kleine groene erwten moeten zijn van den oogst 1915, van goed machinaal geschoonde qualiteit en puik kokend, een en ander ter beoordeelling van de verplegings-commissie in de stelling van Amsterdam, bureau Burgerweeshuis, St. Luciensteeg.

De Min. v. Landbouw heeft ingetrokken de aanwijzing van de gem. Rodenrijs als station voor inlading van tuinbouwproducten, bedoeld in sub 1 zijner beschikking van 21 Aug.

VERBOD VISCHUITVOER.

Door de Zeevischvereeniging is aan de handelaren bekendgemaakt, dat een uitvoerverbod op visch zal komen. Door bemiddeling van deze Zeevischvereeniging zal het echter mogelijk zijn om consent tot uitvoer te verkrijgen.

LEVERTRAAN.

De contrôlecommissie van het ziekenfondswezen, vertegenwoordigende doktoren, apothekers en ziekenfondsen, heeft zich, naar de „N. R. Ct." verneemt, tot den minister van Landbouw, Nijverheid en Handel gewend met het verzoek, maatregelen te nemen ter voorziening in de behoefte aan levertraan, op grond van de ernstige moeilijkheden, welke thans bestaan om in de behoefte te voorzien, door den zeer beperkten voorraad en de abnormale prijsstijging.

De prijs van de levertraan was vóór Augustus 1914 f 36 en is thans f 191.50 per ton, terwijl de aanwezige voorraad vóór Augustus 1914 moet zijn ingekocht.

NEDERLANDSCH BELANG.

Naar aanleiding van onze mededeeling onder bovenstaand opschrift over het gevaar, dat de koperen platen van gravures en foto-gravures van Nederlandsche eigenaars in Duitschland bedreigt, bericht het „Hbl." dat door een der Nederlandsche uitgevers, die voor een aanzienlijk bedrag gravures te Berlijn heeft liggen, bij den Minister stappen worden gedaan om te voorkomen, dat de platen worden gesmolten.

Bij resolutie van den Min. van Koloniën zijn gesteld ter beschikking van den Gouv.-Generaal van Ned.-Indië: F. Latour, Amersfoort, om te worden benoemd tot adsp.-comm. van politie en als zoodanig te worden geplaatst op den cursus te Batavia; mr. P. B. Dijksterhuis, Arnhem, mr. A. Boelje, 's Gravenhage, om te worden geplaatst in rechterlijke betrekkingen; de dames A. C. E. Rambonnet, Amsterdam, R. Patist, Leiden, C. W. de Haan en C. van Breugel, Scheveningen, teneinde te worden benoemd tot verpl. 1e kl. bij de mil. hospitalen.

Geen audiëntie Vrijdag a.s. bij den Minister van Buitenlandsche Zaken.

SCHADD & Co.,

Keizersgracht 667. Tel. N. 4532. Amsterdam Electrische Installaties. Begrootingen kosteloos

STADSNIEUWS.

Duurtetoeslag.

Door de directie van onze drukkerij „'t Kasteel van Aemstel" is aan de tachtig werklieden, met ingang van heden, een wekelijksche toeslag op het loon gegeven, van ƒ 0.25 voor de jongens, die onder de Arbeidswet vallen, ƒ 0.50 voor de ongehuwden, ƒ 0.75 voor de gehuwden zonder kinderen, en voor de gehuwden met kinderen, bovendien voor ieder minderjarig kind, dat niet eenige geldelijke bijdragen in het gezin brengt, ƒ 0.25. Eenige ongehuwden worden als gehuwden beschouwd, omdat zij als „kostwinner" zijn erkend; enkele van dezen ontvangen ook een toeslag voor een broertje of zusje.

Deze bepaling geldt tot einde Januari. Daarna zal deze toeslag eventueel, naar behoefte, worden voortgezet van maand tot maand.

Tewerkstelling Belgische geïnterneerden.

Uit de interneeringskampen van Zeist en Harderwijk zijn gisteren, naar het „Hbl." meldt, in Amsterdam aangekomen 108 Belgische geïnterneerden, allen personen, die vóór het uitbreken van den oorlog in de Belgische fabrieken werkzaam waren en die nu, na aan een klein examen te zijn onderworpen, uit welke ondervraging hun bekwaamheid als vakman moest blijken, in Amsterdam op een viertal fabrieken aan het werk zullen gaan.

De Werkspoor heeft van deze Belgen zestig man in dienst genomen; Dias Santilhano 18, Becht en Dyserink 10, de Droogdok-Maatschappij de overigen.

De geheele groep staat onder bevel van den reserve 1e luitenant der infanterie, Van Linden Tol.

Deze Belgische werklieden verdienen evenveel als de Hollandsche; echter worden hun elken dag enkele centen afgehouden voor logies, vuur en licht. Hun loon krijgen de geïnterneerden niet in handen, daarvan wordt hun elken dag vijftig cents uitgekeerd; de rest wordt naar Den Haag gezonden, naar het Interneeringsbureau; aan het eind van den oorlog wordt het bedrag hun uitbetaald, als de mannen naar België zullen terugkeeren.

Onder bijzondere omstandigheden kunnen zij over eenigen tijd hun gezinnen uit België laten komen.

Gemeenteraad.

De gemeenteraad zal een vergadering houden op Woensdag 24 dezer, des namiddags en, zoo noodig, des avonds. Aan de orde is o.a.: het voorstel van de raadsleden Kl. de Vries, Boissevain en Nolting, om aan de vaste, voorloopig aangestelde, tijdelijke en losse ambtenaren, beambten en werklieden in gemeentedienst, die de zorg voor een gezin hebben, en wier inkomen minder dan ƒ 900 bedraagt, met ingang van 1 October l.l. een toeslag te geven en het voorstel van B. en W. om hen te machtigen tot vervroegde uitkeering van periodieke verhoogingen aan vaste en niet onder de wapenen zijnde voorloopig aangestelde ambtenaren enz., met het oog op de duurte der levensbehoeften; tevens praeadvies op het voorstel-Kl. de Vries c.s. te dezer zake.

R. K. Kiesvereeniging „District I."

Door het bestuur van bovengenoemde kiesvereeniging is besloten een serie propagandavergaderingen te houden in dit district, waarvan de eerste zal plaats hebben op Dinsdag a.s., 's avonds te half negen in het vereenigingslokaal der R. K. Bouwvereeniging „Dr. Schaepman", Nachtegaalstraat 60, aan de overzijde van het IJ. Als sprekers zijn uitgenoodigd de heeren H. Kirchmann en B. Th. de Wolf.

Toegang vrij voor alle katholieken.

Drankbestrijding.

De Maria-Vereeniging in de parochie »H.H. Nicolaas en Barbara« hield haar vijfde jaarvergadering. Na voorlezing van het jaarverslag hield de presidente, mej. J. Bisschop, een mooie lezing over de slechte lectuur, waarin spreekster de aanwezige leden vooral opwekte geen neutrale couranten te lezen en ook bij de keuze hunner boeken voorzichtig te zijn. Ook de geestelijke adviseur, de weleerw. heer B. v. Baaren, wees op den verderfelijken invloed der slechte lectuur op het godsdienstig leven.

In het bestuur werd mej. B. Krekelaar bij enkele candidaatstelling gekozen, terwijl de periodiek aftredende, 1e secretaresse en 2e penningmeesteresse met algemeene stemmen werden herbenoemd.

Zware mishandeling.

Gistermorgen is een 9-jarige knaap naar het Wilhelminagasthuis vervoerd en aldaar opgenomen, die door een 13-jarigen jongen met een mand op het hoofd was geslagen en daardoor een hersenschudding had bekomen.

Gemeentelijke vischverkoop.

De opening van den winkel in de 1e Jan Steenstraat 74, die tegen 23 November a.s. is aangekondigd, moet een week worden uitgesteld, aangezien deze winkel nog niet gereed is.

Tot dien tijd zullen de kraampjes aan de Servaas Noutstraat en Ruysdaelstraat nog aldaar gevestigd blijven. Er wordt aan herinerd, dat de winkels ook des Zaterdagsavonds geopend zijn.

Door den geringen aanvoer van visch in IJmuiden is de middelsoort visch, die in de winkels zou worden verkocht, duurder geweest, dan wellicht anders het geval zou zijn geweest en verwacht wordt, dat in dit opzicht in de volgende week een betere toestand zal intreden.

Doodgevallen.

Gistermiddag heeft een vrouw, wonende in de Groote Wittenburgerstraat 61, terwijl zij in een perceel in de Alexanderstraat werkzaam was, het ongeluk gehad een doodelijken val te doen.

GEMENGD NIEUWS.

Oude schoenen.

Er wordt tegenwoordig een uitgebreide handel gedreven in oude schoenen.

Kooplieden gaan, vooral in de buitengemeenten, de huizen rond en koopen zelfs de oudste schoenen, die oogenschijnlijk voor niets meer nut zijn, tegen 5 cent of een dubbeltje.

Dat oude schoenen altijd nog eenige waarde vertegenwoordigen, daarvan weet onze reiniging mee te praten, die verzendt ze bij pakken vol, maar schenkt aan dezen afval toch niet zooveel aandacht, als aan vodden bijv., die tegenwoordig zeer hooge prijzen opbrengen.

Het afzetgebied voor oude schoenen van de reiniging is bekend, waar dat der opkoopers langs de huizen is, wist men ons niet mee te deelen.

Intusschen is het goed, dat men het weet, dat die oude schoenen nog waarde vertegenwoordigen en dus nu vooral niet moeten worden weggegooid. Zelfs niet als men nieuwe heeft.

„O. H. C."

Spaarbank voor de Stad Amsterdam.

OPGERICHT IN 1849.

Geeft aan hen, die in het bezit zijn van een spaarbankboekje, waarop f 3.50 is ingeschreven,

SPAARBUSJES

GRATIS IN BRUIKLEEN.

ZEER GEMAKKELIJKE WIJZE VAN SPAREN.

Inlichtingen: Hoofdbureau SINGEL 544-546 b/d Munt en aan onze Bijbureaux.

Vergiftiging onder de depôt-soldaten te Alkmaar.

In den nacht van Donderdag op Vrijdag openbaarden zich in een barak bij de nieuwe Ambachtsschool te Alkmaar bij bijna alle manschappen der 3e compagnie (meer dan 400 man) verschijnselen van een heftige maag-darm-aandoening. De depot-arts, dr. J. H. Pameijer, schreef den patiënten pijn-stillende middelen voor. In den loop van den dag ondervonden velen nog steeds de onaangename gevolgen van hun ongesteldheid, maar gelukkig deed zich geen enkel ernstig geval voor.

Vermoed wordt, dat men hier te doen heeft met vergiftiging, veroorzaakt door het voedsel, dat Donderdagavond werd genuttigd en dat, naar de „Alkm. Ct." vernam, bestond uit vet, boonen en aardappelen. Resten van dezen avondmaaltijd zijn in beslag genomen en naar het centraal laboratorium te Utrecht ter onderzoek opgezonden.

Blijk van erkentelijkheid.

Naar de „N. Ct." verneemt, heeft de Duitsche regeering aan den kapitein en den stuurman van de Nederlandsche motorreddingsboot „Brandaris" elk twee honderd gulden ter hand doen stellen, uit erkentelijkheid voor de redding van den Duitschen vlieger, die de vorige maand door averij aan zijn vliegtuig in de Noordzee is gevallen.

De „Telegraaf" verboden.

Naar de „Tel." meldt heeft de reserve-kapitein van het 31e bataljon landweer-infanterie, H. J. F. Klatte, te Den Haag, zijn manschappen de lezing verboden van dit blad.

Een kostbare hiel.

Dezer dagen werd melding gemaakt van het verdwijnen van een Belg met een paar schoenen, waarin niet minder dan 1300 francs verborgen waren. Het paar was hem door een kameraad te Roosendaal in bewaring gegeven. Uit het „Alg. Politieblad" blijkt, dat het geld, bestaande uit bankbiljetten van 20, 25 en 100 francs, zich in den hak van een der schoenen bevond, welke daartoe was uitgehold en later weder met een stukje leder dichtgemaakt. Dit was zeker geen Achilles-hiel.

Smokkelen op groote schaal.

Het Twentsch dagblad „Tubantia" meldt:

Het geleek den afgeloopen nacht in de Broekheurne wel of een veldslag geleverd werd. Geweer- en revolverschoten knalden; enorm is er dezen nacht weder gesmokkeld. Twee rijksambtenaren ontmoetten een troep van niet minder dan 80 personen, allen met een pakje smokkelwaar op den rug. Het mocht dezen twee ambtenaren gelukken van dezen troep 22 personen te verbaliseeren, welk aantal nogal groot is in aanmerking genomen, dat het middernacht was en de troep op het aanroepen uit elkaar stoof en de bosschen invluchtte. Ook de andere aldaar gestationneerde ambtenaren hebben een zeer drukken nacht gehad. Niet minder dan 1000 K.G. margarine, 400 K.G. rijst en 300 K.G. meel werden in beslag genomen, terwijl tegen een 50-tal personen proces-verbaal werd opgemaakt.

ONDERWIJS.

Examen vrije- en ordeoefeningen der gymnastiek.

AMSTERDAM, 19 Nov. Geëxamineerd 11 candidaten. Geslaagd de dames: M. v. d. Valk, J. A. J. Vermeulen, J. J. de Vos, Amsterdam; J. S. M. Blom, W. P. Ijteshout, Haarlem; de heeren: P. J. M. Hocks, P. H. de Wit, Leiden; G. R. Ulekake, Gr. IJpolder; P. Boukman, Akersloot; L. A. Bronwijk, Watergraafsmeer; A. Kuiper, Utrecht.

Examens Apothekers-assistent.

LEIDEN. Geslaagd: de heeren K. A. J. de Bazel, Den Haag; R. P. Loo, Leiden; J. A. C. Voorhoeve, Rotterdam.

UTRECHT. 4 Candidaten. Geslaagd: mej. E. L. Ronge en de heer P. Denijs, Utrecht.

Examens vrije- en ordeoefeningen.

BREDA. Geslaagd: de heer E. J. van Oerle, Tilburg; de dames J. M. van Buuren, J. M. F. Brouwer, A. C. de Bont, A. F. van den Biggelaar, Th. P. Bannenberg, Schijndel.

ROTTERDAM. Voorm. Geslaagd: de dames M. H. Biegstraten, Rotterdam; de heeren H. K. Sterkenburg, Rotterdam; J. den Boer, A. Zeelen, Sliedrecht.

Nam. Geslaagd: de dames W. C. Hordijk, Noordeloos; W. C. Büller, Gorinchem; N. W. van Reedt Dortland, Tiel; de heeren H. Pieters, Middelburg; W. J. H. Salet, Vlissingen; T. Kwakernaat, Waddingsveen.

VENLO. Geslaagd: de heeren Th. H. Beelen, Budel; F. H. Dings, Heythuysen; A. J. H. Ernst, Roermond; J. G. Sniiders, W. A. H. Verschueren, J. P. J. Veugen, Echt; de dames M. J. L. Swinkels, C. A. M. Vester, Reuver; A. J. W. A. Jansen, J. C. van Linnen, M. J. Vergeest, 's Hertogenbosch.

ZWOLLE. Geslaagd: de heeren F. G. Boerrigter, J. A. Wessels, Oosvorden; Th. A. P. de Puwe, J. Delcour, Hilversum; de dames W. J. Ode, H. J. A. Pasman, H. H. J. Pasman, Winterswijk; J. A. C. Derksen, Leusden.

Getuigenis van een Onderwijzer,

verbaasd over de genezingen door de Pink Pillen.

De heer E. Audibert, onderwijzer te Demandolx, bij Castellane (Frankrijk), heeft de gelegenheid gehad in zijn familie en in zijn omgeving mooie genezingen waar te nemen, dank zij de behandeling der Pink Pillen verkregen. Dit heeft hem aangespoord ons een brief te zenden, dien wij hier publiceeren, een brief die strekken kan ter voorlichting van hen, die nog mochten twijfelen.

„Ik ben verbaasd geweest," schrijft de heer Audibert, „over de geneeskracht van uwe Pink Pillen en over de snelheid waarmee zij de zieken helpen, hoe min dezen ook zijn mogen. Ik zal u heden alleen spreken over twee genezingen, die aan familieleden en bekenden zijn ten goede gekomen.

„Mijn vrouw, onderhevig aan bloedarmoede, heeft de Pink Pillen in 1905 voor de eerste maal genomen. Zij is toen zeer goed genezen en haar gezondheid is uitmuntend gebleven tot eenigen tijd geleden. Zij leed weer aan bloedarmoede, aan gebrek aan krachten, aan herhaalde benauwheid, aan hartkloppingen, aan duizelingen, aan maagpijnen en aan schele hoofdpijnen. Zij heeft toen niets beters kunnen doen, dan opnieuw van die weldadige pillen gebruik te maken. Dezen zijn haar weer zeer nuttig geweest en hebben haar gezondheid een maal te meer hersteld, dit voor langen tijd, daarvan ben ik zeker.

„Onder onze kennissen hebben wij een jong meisje, die sedert lang ziek is, ondermijnd door een halsstarrige bleekzucht en door de dokters opgegeven. Nadat dit jonge meisje de Pink Pillen is gaan innemen, is zij zeer spoedig genezen en sedert dien niet meer ziek geweest. Met mijn dank en mijn gelukwenschen...."

Indien gij niet tevreden zijt over de behandeling, die gij volgt, indien gij, na een voldoende proef, geen verbetering hebt ondervonden, is het nutteloos er mee voort te gaan. Wij bevelen u oprecht aan een proef met de Pink Pillen te nemen, die zeer dikwijls daar genezen hebben, waar andere geneesmiddelen hebben gefaald. Wij zijn overtuigd, dat de Pink Pillen u veel goed zullen doen. Zij hebben duizenden zieken genezen, zieken, die zelfs opgegeven waren; waarom zoudt gij willen, dat zij juist voor u zonder uitwerking bleven?

De Pink Pillen zijn verkrijgbaar à 1.75 per doos, en *f* 9.— per zes doozen aan het Centraal Depôt der Pink Pillen, Da Costakade 15, Amsterdam, en bij de firma's A. van Tuyll, Paleisstraat 27, Cléban & Cie., Heiligeweg 42, Maison de Spécialités, Galerij 34, en verder bij verschillende apothekers en groote drogisten.

Examen Wiskunde L. O. art. 86.
's GRAVENHAGE, 19 Nov. Opgeroepen 3, opgekomen 3, en afgewezen 3 candidaten.

Examen Wiskunde M. O. Akte K I.
's GRAVENHAGE, 19 Nov. Opgeroepen 3, opgekomen 3 en afgewezen 2 candidaten. Geslaagd: de heer A. F. D. Wennekes, Nijmegen.

Stuurlieden-examen.
's GRAVENHAGE, 19 Nov. Geslaagd: groote stoomvaart eerste stuurmnn G. Fr. Braun, S. Dekema, D. D. Krevengoed; derde stuurman: A. Kool, I. C. le Mahieu, J. T. Oostwoud—Wijdenis, C. Rab.

RECHTZAKEN.

Recht op eigen graf.

Het Amsterdamsche Gerechtshof heeft in hooger beroep uitspraak gedaan in een oude procedure van den heer Ph. L. van Hemert tegen de Gemeente.

In 1868 had de vader van den heer v. H. een graf gekocht op de in 1904 gesloten Westelijke begraafplaats. Hij overleed in Juli '98 en bij akte van 2 Febr. 1911 werd eischer eigenaar van het graf.

Hij vroeg overschrijving op zijn naam, maar B. en W. weigerden, onder bewering, dat eischer's recht was vervallen door de wijziging der verordening van 1 Juli '15. Bij procedure vorderde eischer: 1e. erkenning van zijn recht op het graf; 2e. overboeking van zijn recht; 3e. schadeloosstelling indien de overboeking niet geschiedde.

Bij vonnis van 5 Mei 1913 verklaarde de Rechtbank de vordering ontvankelijk, veroordeelde de gemeente tot overschrijving en, zoo die niet binnen een maand na het vonnis was geschied, dat eischer dan op het graf de rechten kon doen gelden, die hem toekomen. Zij veroordeelde de Gemeente in de kosten.

Van dit vonnis kwam de Gemeente in hooger beroep.

Het Hof nu, uitspraak doende, besliste, dat de inhoud der akte bewijst, dat daarbij verleend is een burgerlijk recht; dat dit niet is een tijdelijk, maar door den verkrijger kan worden overgedragen en bij overlijden op de erfgenamen overgaat. Verwerpende ook de andere grieven tegen het vonnis, bekrachtigde het Hof het vonnis, met veroordeeling van appellante in de kosten.

In de zaak was mr. Kappeyne van de Coppello voor de Gemeente, mr. baron Van Haerselte voor den heer Van Hemert als verdediger opgetreden.

KUNST EN LETTEREN.

Gedenkschrift a Cappellakoor.

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het zoo vermaarde Amsterd. a Cappella-koor, directeur Ant. Averkamp, op 12 November, is een „Gedenkschrift" samengesteld, dat op zeer kunstzinnige wijze typografisch verzorgd is door de Electrische Drukkerij „'t Kasteel van Aemstel." De schrijver van dit interessant gedenkschrift is de directeur en oprichter, de heer Ant. Averkamp zelf. Met den oprichter-directeur vieren het zilveren feest van het koor mede de dames A. en C. van Erven Dorens, en J. Bessie-Van Lier, benevens de heeren W. Baerselman, J. W. de Jong en Th. Horsman. Een op oud-Hollandsch papier gedrukt en fraai in perkament gebonden exemplaar wordt aan H. M. de Koningin aangeboden. Het gedenkschrift is niet in den handel.

SPORT EN WEDSTRIJDEN.

Voetbal-agenda.

Westen.

Door den wedstrijd om den onafhankelijkheidsbeker zullen Zondag in de eerste klasse geen ontmoetingen plaats hebben. 't Is wel jammer, want het ging zoo goed in de competitie, terwijl thans de regendag van verleden week en nu dit uitstel weer eenige stagnatie zal brengen.

In de westelijke 2e klasse zooveel ontmoetingen te meer. Ze volgen hieronder:

Afd. A: Xerxes—S.V.V., Unitas—Dordrecht, R.F.C.—Concordia en Neptunus—D.V.S.

Afd. B: V.U.C.—Spartaan, Blauw-Wit—A.F.C., E.D.O.—Ajax (L.) en D.V.V.—Alcmaria—Victrix.

Zeer spannend zal hier de ontmoeting Blauw-Wit—A.F.C. zijn. Het is de eenige kans voor A.F.C. om mee te dingen naar de eerste plaats; verliest zij den wedstrijd, dan is haar kans zoo goed als verkeken. Van de Spartaan gelooven wij wel, dat zij met de zege uit Den Haag komt.

Afd. C: Ajax (A)—Victoria, V.V.A.—Allen Weerbaar, V.R.A.—D.E.C. en Kampong—Hilversum.

Het zal ons benieuwen of Ajax het thans verder brengt dan een gelijk spel. Of liever gezegd, dat zal het ons niet, wij zijn er van overtuigd en voor haar prestige is ze daartoe verplicht. Als de heeren dat maar eens willen bedenken, gaat het zeker.

V.V.A. ontvangt Allen Weerbaar en na de prestatie der Bussummers tegen Ajax, durven wij niets voorspellen.

De Stadion-bewoners V.R.A. ontvangen D.E.C. en zullen wel winnen.

In het oosten en in het zuiden staakt in de eerste klasse eveneens de competitie, terwijl wij voor de noordelijke 2e klasse het volgende kunnen noteeren: Veendam—W.V.V.

Alles bij elkaar een schraal competitieprogram.

STATEN GENERAAL

TWEEDE KAMER.

INDISCHE BEGROOTING 1916.

De heeren Marchant, Knobel, Bogaardt, hebben een amendement voorgesteld om van het IIde hoofdstuk van uitgaven der Indische begrooting onder afdeeling 186 te verminderen met *f* 147.000.

De bedoeling van het amendement is, dat niet wordt overgegaan tot den bouw van een fabriek van bladgutta.

OCTROOI- EN MERKENWET.

De Regeering heeft een wetsontwerp ingediend tot verlenging van het herstel van de in de Octrooiwet en Merkenwe genoemde termijnen met het oog op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden. Opgemerkt wordt, dat door een aantal vreemde staten tijdelijke maatregelen in zake octrooien zijn getroffen.

Ook heeft de Regeering een wetsontwerp ingediend, houdende tijdelijke bepalingen betreffende het vervoer en de nederlagen van goederen; welk wetsontwerp de strekking heeft om beter gewapend te zijn tegen smokkelarij, met ten invoer verboden goederen en den geregelden aanvoer van goederen voor de Nederlandsche behoefen te verzekeren.

Daar een opsomming van de goederen waarop verscherpt toezicht noodig is, niet mogelijk is, wordt voor alle goederen dekking van het vervoer voorgeschreven en wordt het aan den Minister van Financiën overgelaten uitzonderingen toe te laten.

P. SLUIS.
VOGEL- EN PLUIMVEEVOEDER

CORRESPONDENTIE.

F. H. J., te A. — De betaling zou moeten geschieden bij de aangifte van het kind, na afkondiging der wet. Franciscus Xaverius zijn twee namen. Zelfs één naam van meer dan 12 letters, zooals b. v. Nabuchodonosor, geldt voor twee.

Maak u evenwel niet al te ongerust. Deze belasting zal het wel niet verder brengen dan tot een plaats in onze parlementaire rarekiek.

Telegraphisch Weerbericht,

naar waarnemingen in den morgen van 20 Nov. medegedeeld door het
Kon. Ned. Meteorol. Instituut te De Bildt.

Hoogste Barometerstand 780.1 mM. Sijlt
Laagste „ 769.1 m.M. Haparanda

Verwachting:

Zwakke tot matige wind uit Oostelijke richtingen, nevelig tot licht of half bewolkt, droog, weer lichte vorst des nachts, overdag zelfde temperatuur.

Zonsopg.	7.30	Zonsond.	4.1
Maansopg. n.m.	2.52	Maansond. vm.	6.21
E. K. 13 Nov.		V. M. 21 Nov.	

DE OORLOG.

Een vraagstuk met veelerlei oplossingen.

„Hoelang zou de oorlog nog duren?" Deze vraag wordt herhaaldelijk gesteld aan hen, tot wier ambtelijke bezigheid het behoort dagelijks onder te duiken in den vloed van oorlogsberichten en te trachten uit de diepte daarvan een pareltje of althans iets van eenige waarde — hoe gering dikwijls ook — voor den dag te brengen. Aan deze vraag wordt gewoonlijk een andere verbonden: hoe zou de oorlog eindigen? En wanneer dan het antwoord luidt, dat een schijnbare oplossing — maar ook niet meer dan een schijnbare! — van deze vragen het gemakkelijkst kan worden gegeven door hem, die het meest oppervlakkig van de feiten kennis neemt, en zich zelf op grond daarvan een gezichtspunt uitkiest, doch dat, hoe nauwkeurig men de ontwikkeling der gebeurtenissen volgt en hoe meer men rekening houdt met alle voor de hand liggende mogelijkheden, een antwoord op de beide vragen des te duidelijker onmogelijk blijkt — is de berusting der vragers meestal niet zonder teleurstelling. Daar hebben, nog onlangs, profeteerende stemmen geklonken, die het einde van den oorlog voorspeld hebben binnen vier weken, doch deze spraken ongetwijfeld schertsenderwijze, zonder de pretentie „au sérieux" te worden genomen. Andere, die van leidende ministers uit de oorlogvoerende landen, hebben den verderen duur der vreeselijke bezoeking en van den gruwel der verwoesting, die de wereld teisteren, getaxeerd op nog twee of drie jaren, terwijl weer anderen meenen met de mogelijkheid van vijftien jaren oorlog rekening te moeten houden en er ten slotte een categorie is, die de ongeduldige vragers ernstig erop wijst, dat zij schijnen te vergeten, hoe er eens een dertigjarige en zelfs een tachtigjarige oorlog geweest is! Nu weliswaar de oorlogszone te land en ter zee in het Westen afgebakend schijnt, doch zich in het Oosten het terrein der vijandelijkheden meer en meer dreigt uit te breiden, is het niet onbelangrijk de meening in zake de vraag: „wanneer zal de oorlog eindigen?" nog eens van 'n paar zijden te hooren toelichten. Allereerst dan door een Amerikaanschen oorlogscorrespondent Frederik Palmer, die langer dan een jaar doorbracht aan het Westelijk front. Deze man deed daar de overtuiging op, dat de Centrale mogendheden het onderspit zullen delven. Volgens hem staan de zaken er voor Engeland niet half zoo slecht voor als de Engelschen zelf meenen; hij noemt het een merkwaardige karaktertrek van de Engelschen optimistisch te zijn als het hun niet voor den wind gaat en pessimistisch als er goed nieuws is. „Maar aan het front is iedereen welgemoed," zegt hij. Daar behoeven de mannen slechts te vechten en voor Engeland te sterven en hebben zij met politiek niets te maken. „De Engelschen", zelde hij, „hebben de gewoonte hunne vuile wasch in het publiek te wasschen, maar als het Duitsche ijzeren gordijn eens opgelicht kon worden, zou de wereld verbaasd zijn over hetgeen zij te zien zou krijgen." (Hoe heeft Palmer dit aan het front in Frankrijk kunnen ontdekken? Red.)

Verder prees hij de Engelsche marine, haar inrichting en werkzaamheid zeer hoog, en Kitchener's vrijwilligersleger noemde hij een wereldwonder van organisatie en uitrusting.

Er zijn vergissingen begaan, die den Engelschen duur te staan zijn gekomen, maar het leger in Frankrijk heeft een schitterenden strijd gevoerd. „Ik heb het Engelsche leger zien groeien en verbeteren. Ik weet niet, hoe de verhouding tusschen het Fransche en het Engelsche kabinet is, maar ik weet wel, dat die tusschen de Fransche en de Engelsche soldaten beter is dan ooit te voren. Hoe verschillend ook van ras, zij hebben elkander in den strijd leeren waardeeren."

Volgens Palmer zal dit leger der geallieerden in Frankrijk met de Duitschers afrekening houden vóór den aanstaanden zomer en hen terugwerpen over den Rijn. Palmer laat de zich in het Oosten ontwikkelende nieuwe oorlogsphase blijkbaar geheel buiten zijn berekening!

De hoofdredacteur der Londensche „Tribune" is minder optimistisch wat den duur van den oorlog betreft. Zeker, gelukkig voor Frankrijk, Engeland en de geheele wereld, kan het gevaar van een algeheele Duitsche overwinning als afgewend beschouwd worden, aldus de „Tribune."

Frankrijk, Engeland en Rusland handhaven hunne positie, terwijl hunne krachten steeds toenemen en hun wil om door te zetten onwrikbaar blijft. Duitschland begingt het verlies aan mannen zwaar te voelen.

De Engelsche marine heeft den strop tot stikkens toe aangetrokken. Duitschlands opmarsch is op het westelijk en op het oostelijk oorlogstooneel tot staan gebracht; alleen op den Balkan worden vorderingen gemaakt.

Er bestaat geen twijfel meer omtrent den afloop van den oorlog als militair vraagstuk. Wat er nog aan twijfel mocht zijn overgebleven in zake de volharding en den wil der geallieerden, is verminderd door de gebeurtenissen van den laatsten tijd, waarvan de conferentie te Parijs slechts een onderdeel uitmaakt.

Toch acht het blad het onvermijdelijk, dat de oorlog een paar jaar zal duren, daar vrede onmogelijk is zoolang de Duitsche regeerders blijven volharden in het geloof, dat het hun mogelijk zal zijn, Europa te tyranniseeren, de kleine volken te overheerschen en op de puinhoopen van het Fransche, het Engelsche en het Russische rijk het gebouw van „Deutschland über alles" op te trekken." Hier hebben we dus het oordeel van twee wat de krijgskansen der Entente-mogendheden betreft zeer optimistisch-gezinde personen, wier oordeel over den verderen duur van den oorlog intusschen een verschil in schatting te zien geeft van niet minder den zeventien maanden!

Hoelang zou de oorlog nog duren?" Zóólang totdat wij ons een rustig en veilig bestaan naar alle zijden des rijks en een onbelemmerde ontwikkeling van onze industrie en onzen overzeeschen handel verzekerd en daarbij onze grenzen naar het Westen en naar het Oosten uitgebreid hebben, zeggen de Duitsche staatslieden. Zóólang totdat wij de onafhankelijkheid en de onschendbaarheid der kleinere neutrale Staten op soliede basis gevestigd, België tot een nieuw, bloeiend leven opgewekt, Elzas-Lotharingen aan Frankrijk terugbezorgd en het Duitsche militarisme verpletterd hebben — verklaren de geallieerden. Zij, die met deze inlichtingen nog niet tevreden zijn, raadplegen omtrent den verderen duur van den oorlog de voorspellingen van de bekende Parijsche waarzegster madame de Thèbes of van..... den Enkhuizer Almanak.

Maatregelen der geallieerden.

Juist met het oog op een lang voortduren van den oorlog hebben de Fransche en de Britsche regeeringen dezer dagen te Parijs besloten tot de oprichting van een gemeenschappelijken, internationalen oorlogsraad, die niet enkel adviseerende, doch ook uitvoerende macht zal hebben, in zake de oorlogvoering niet alleen vragen zal behandelen, doch ook besluiten zal nemen. Volgens de „Temps" zal deze vergadering door andere, waaraan misschien ook Russische en Italiaansche afgevaardigden zullen deelnemen, worden gevolgd. Het blad verwacht, dat de gevolgen van dezen stap zich reeds spoedig zullen doen gevoelen. En desondanks misschien toch te laat? De geallieerden, die over veel meer mannen, materiaal en geld beschikken dan de Centrale mogendheden, hebben — zegt de „Liberté" — al veel te lang aan Duitschland het initiatief gelaten. De late, slecht-opgezette en aarzelend uitgevoerde expeditie naar het Oosten heeft de stoutheid van den vijand verdubbeld.

Na het, óók al veel te laat begonnen, „munitietijdperk", waarin door de geallieerden de activiteit thans tot verbazingwekkende hoogte wordt opgedreven — zoodat het wel schijnt, alsof er niet nog millioenen, doch milliarden granaten verschoten zullen moeten worden — komt nu de periode der samentrekking van actie, om misschien later te worden gevolgd door die van verplichten krijgsdienst in Engeland. Waarmee dan, volgens sommigen, de oorlog pas voor goed zou beginnen! Lord Derby is nog altijd optimistisch-gezind wat zijn recruteeringsstelsel betreft. Hij verwacht, dat zich genoeg ongehuwden, die niet in de oorlogsindustrie of andere „onmisbare" bedrijven werkzaam zijn, zullen aanmelden, zelfs in zóó groot aantal, dat de gehuwden in het geheel niet behoeven opgeroepen te worden. Mocht echter onverhoopt een belangrijk deel dier mannen weigeren vrijwillig dienst te nemen, dan zal de regeering een wetsvoorstel indienen om dienstplicht, althans voor ongehuwde, in de industrie niet onmisbare, mannen in te voeren. Weigert het parlement in dat geval zulk een voorstel aan te nemen, dan zullen ook de gehuwden van nunne verontrenis ontslagen zijn, maar dan zal de regeering de invoering van algemeenen dienstplicht moeten voorstellen.

De hopelooze toestand en de ellende der Serviërs.

Uit het Oosten voor heden geen ander nieuws van beteekenis dan — evenals gisteren — slechte tijdingen voor de Serviërs. Ook Prilep is nu bezet door de Bulgaren, die straks voor Monastir zullen staan. De operaties gaan — behalve door den wanhopigen tegenstand der Serviërs, ook tengevolge van de ongunstige weergesteldheid: ijskoude stormwinden en sneeuw — èn voor de Centralen èn voor de Bulgaren, gepaard met groote moeilijkheden, doch daardoor wordt de opmarsch slechts vertraagd en kan blijkbaar het noodlot, dat de Serviërs met vernietiging bedreigt, van dezen niet meer worden afgewend. De Oostenrijkers zijn Nova Varos reeds genaderd en elken dag wordt voor de Serviërs, ingeklemd tusschen de nijptang hunner vijanden, het dilemma dringender en pijnlijker: ofwel vluchten naar het hun niet minder vijandig gezinde Albanië, ofwel naar Griekenland, waar men hen — evenals Vondel dit in zijn „Gysbrecht" van iederen krijgsman zegt — noô van voor, doch allerliefst van achteren" ziet. Omtrent de houding, door Griekenland aan te nemen tegenover de Serviërs en de met dezen verbondene Fransch-Engelsche expeditietroepen, verkeert men nog altijd in het onzekere. Wat heeft de zending van Denys Cochin en het collectieve optreden van het diplomatieke korps te Athene uitgewerkt? Het is voor de Serviërs en de geallieerden te vreezen, dat Griekenland, bij den huidigen militairen stand van zaken op het Balkan-schiereiland zich nog liever blootstellen zal aan de problematische uitwerking van een bombardement door de oorlogsschepen der Fransch-Engelsch-Italiaansche vlootmacht, dan aan de groote gevaren, verbonden aan het tegenwerken van de plannen der Centralen, Bulgaren en Turken, vooral nu de ontscheping der expeditietroepen te laat is gekomen.

De ellende der vluchtende Servische bevolking is ontzettend groot. Een berichtgever der „Vossische Zeitung" geeft er een beschrijving van, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Tot in het dal der westelijke Morawa was de uit Noord-Servië gevluchte bevolking gekomen. Zij hadden hunne woonplaatsen verlaten, en waren gevlucht, nauwelijks voorzien van het meest noodige om hier toch den vijand in handen te vallen. En hier bereikte hun ellende het toppunt. De vijand deed hun geen leed, maar onophoudelijk trokken troepen de plaatsen binnen.

„Het generaal-commando kwam, daarna de divisiestaven.

„Na een paar mooie dagen, was het opnieuw erg slecht weer geworden. De troepen moesten onder dak gebracht worden. Den vijand te ontzien zou beteekenen de eigen lieden te benadeelen. De inwoners moeten er uit, hunne huizen ontruimen. Zij vinden toch nog hier en daar wel een onderkomen in een leeuwenhut, een maïsloods, een zwijnenstal. Daar trekken in een beperkte ruimte twintig tot dertig personen naast elkaar, op elkaar, een oude man, zieke vrouwen, kleine kinderen. Een ondragelijke atmospheer, een overmaat van ellende. En toch, het is tenminste een onderdak!

„Buiten regent het met stroomen.

„Families uit Belgrado, uit Semendria en Kragoejewatz zijn daaronder, ook hooge regeeringsambtenaren, geneesheeren en advocaten. Zij hebben het niet beter dan de armste daglooners. Officiersvrouwen zijn er onder. De vrouw van een stafofficier snelt naar den plaatselijken commandant. Zij smeekt hem; zij heeft twee kleine kinderen.

„Het spijt mij; ik kan u niet helpen. Ik kan geen uitzonderingen maken. Daár ligt het generaalcommando, dáár de divisiestaf. De troepen zijn vier dagen en vier nachten in den regen geweest. Zij moeten onder dak komen. U begrijpt me, zij moeten... Ik kan u niet helpen. Ik kan het werkelijk niet."

„Buiten op den weg liggen zij in den regen, lange, lange scharen. Het natte hout wil niet branden. Zij staan er, en liggen er huiverend om het glimmende en weder uitgaande vuur. Het doet iemand pijn dit te zien. Maar wij kunnen niet helpen. Wat het land heeft, is voor het leger. Onze troepen mogen geen hongerl ijden. Zij mogen niet huiverend aan den weg liggen, wanneer er mogelijkheid is, hen onder dak te brengen. De mannelijke personen boven de 5 jaar worden weggedreven. In rijen, in eindelooze rijen, bij honderden, bij duizenden marcheeren zij naar het Noorden, aan beide zijden geëscorteerd door Uhlanen met de lans in de hand."

Dat is de „frissche, vroolijke oorlog" in Servië — zooals hij trouwens overal elders is, wanneer hij op zijn felst woedt. Dat Griekenland en Roemenië zich tegen dezen onbeschrijfelijken jammer zoolang mogelijk trachten te vrijweren — valt maar al te goed te begrijpen!

GEMENGDE BERICHTEN.

Misleidend klokgelui te Berlijn.

De Berlijners zijn er —thans reeds voor de tweede maal — op 11 Nov. wat men noemt „in gelooper" tengevolge van het luiden der kerkklokken. De correspondent van het „Hbld." beschrijft dit volgenderwijze:

„Dagen lang ging het gerucht in Berlijn, dat het Servische leger zich overgegeven had. Hoe zoo'n praatje in de wereld komt, kan een mensch zich wel voorstellen. Meer dan een week kon men in de Duitsche bladen lezen, dat het Servische leger vluchtend zich terugtrok, kanonnen, machinegeweren, ammuntie, levensmiddelen achterlatende, voor de krachtig oprukkende Duitschers, Oostenrijk-Hongaren en Bulgaren, die den vijand joegen in een steeds nauweren sector, waaruit ontkomen zoo goed als onmogelijk meer zou zijn.

„Zoo brak de Donderdag aan, de elfde November de elfde van de elfde maand. Op zich zelf al een gekke datum. Maar dit jaar niet alleen gek, doch ook angstig mystiek. Want er was uitgerekend, maanden geleden, door goochelaars met getallen en bevestigd door voorspellers, koffiedik-philosophen en kaarten-duiders, dat dan de vrede zou komen. En men redeneerde, de mèn, die, omdat hij niets positief weet en dus alles zegt met de grootste beslistheid: capituleert Servië, dan geeft de Entente het op en dan is het uit.

„Kan het verbazing wekken, dat in den vroegen morgen van den elfden der elfde maand men te Berlijn op straat overal hoorde: „Serbien macht Schluss"? En het stond tegen elf uur 's morgens van den elfden der elfde maand vast, zoo vast als een paal boven water gestaan heeft, dat de „Serben alle" waren.

„En werkelijk, tegen twaalf uur beierden plotseling de klokken van de Domkerk zwaar, diep hun klanken over de stad. Andere kerken stemden mee in het geluid. Het werd een algemeen koor uit bronzen mond.

„De Serviërs hebben gecapituleerd! De kerkklokken bommen het rond. Uit de ramen, van de balcons kwamen de vlaggen. Duitsche, Oostenrijksche, Hongaarsche, Bulgaarsche en Turksche.

„Een enkele heel voorzichtige vroeg telefonisch bijzonderheden bij de krant. „Hier nichts bekannt!"

„Na sòwas!" Het stadhuis vlagt. En de krant weet er nog niets van. Natuurlijk wilden de kerels niets zeggen!

„De „Berliner Zeitung am Mittag" kwam om één uur. Stond geen woord in over de capitulatie. De menschen scheurden de kranten uit de handen van de verkoopers. Om halftwee was geen exemplaar meer te krijgen. „Er komt een tweede editie met het bericht!" zei de venter, die groote pakken van de eerste en eenige editie haalde uit een filiaal in de buurt, dat om aanvulling van de zending getelefoneerd had. De pers draait geduldig en de auto rijdt snel....

„De vlaggen bleven wapperen. Niet alleen hadden de Serviërs gecapituleerd, maar intusschen was ook Dunaburg gevallen. En Verdun werd ook al beschoten.

„Het officieele legerbericht van vier uur wist niets van dit alles:

„Toen kwam de twijfel.

„Waarom hadden dan toch de klokken geluid?

„In de krant stond 's avonds de oplossing van het raadsel. Men moest het toevallig vinden, omdat het met kleine letters gedrukt stond ergens tusschen stadsnieuws of gemengde berichten. De generale synode had een „oorlogszitting" gehouden te Berlijn. Vóór de heeren met de hooge geestelijke waardigheid de hoofdstad verlieten, vereenigden zij zich ter plechtige godsdienstoefening in de Domkerk, die dezen dienst als elken anderen inluidde met klokgebeier. De andere kerken volgden het voorbeeld — krachtens voorschrift of omdat er aan een overwinning geloofd werd, weet ik niet. En zoo kwam het, dat dien morgen van den elfden, der elfde maand Berlijn algemeen vlagde, zelfs de school en het stadhuis, om de capitulatie der Serviërs!...."

KENNISGEVINGEN
VOOR VERLOVING EN HUWELIJK.
DRUKKERIJ HEIJNES,
AMSTERDAM,
DE CLERCQSTR. 55-57. TEL. Z. 3634.

TELEGRAMMEN.

DE OORLOG.

TURKSCH LEGERBERICHT.

KONSTANTINOPEL, 20 Nov. (W. B.) Het hoofdkwartier deelt mede: Aan het Dardanellenfront wederzijdsch geschutvuur, waaraan eenige vijandelijke pantserkruisers deelnamen.

Door den wolkbreuk in den nacht van den 18den dezer werden twee vijandelijke landingsbruggen vernield; een sleepboot en negen groote barken van den vijand strandden.

Bij Arieboernoe duurde van beide zijden het geweer- en geschutvuur en ook het bommengevecht voort.

Onze artillerie vernielde daarbij een bommenwerpersstelling, een machinegeweerstelling van den vijand bij Kanlisiert. De beschieting van Kabatepe door den vijand van land- en zeezijde richtte geen schade aan. Bij Seddoel-Bahr wederzijdsch geschutvuur en bommenwerpen. Vooral in onze loopgraaf in het centrum werden door den vijand voortdurend bommen geworpen. Overigens niets van beteekenis.

ITALIANEN EN OOSTENRIJKERS.

ROME, 19 Nov. (Reuter). Artillerie-duels op het geheele front.

Ons geschut heeft een vijandelijke colonne in het dal van de Boven-Cordevole uiteengedreven en de kazerne te Görz gebombardeerd. Onze troepen voerden met succes aanvallen uit, speciaal op den berg San Michele. De Perugia-brigade nam de geheele bergketen; de vijand deed daarop een krachtigen tegenaanval en heroverde de verloren loopgraaf, waarop onze brigade wederom een aanval deed en de verloren loopgraaf opnieuw nam. 's Nachts deed de vijand herhaaldelijk hevige aanvallen; zeven malen slaagde hij erin onze linies te bereiken, door ons goed gericht artillerie- en geweervuur werd hij echter met ontzaglijke verliezen in wanorde teruggeslagen. Ten slotte dreef het 129ste regiment den vijand geheel en al uiteen, nam 175 man gevangen en maakte een menigte materiaal buit. Een vijandelijk lucht-escadrille wierp bommen op Udine, waardoor 12 burgers gedood en 19 burgers en 8 soldaten gewond werden. Ook werden luchtaanvallen gedaan op Verona, waar vier personen werden gewond en op Vicenza en Grado, waar niemand eenig letsel kreeg.

WEENEN, 19 Nov. (W. B.) (Officieel). De aanvallen der Italianen op het front aan de Isonzo zijn opnieuw begonnen. Zij zijn, evenals bij de jongste groote gevechten, voornamelijk gericht op Görz. Het bruggenhoofd aldaar wordt onafgebroken met zwaar geschut beschoten.

Aanvallen in Oslavija en een krachtige aanval op de Podgora-hoogte werden afgeslagen. De stelselmatige beschieting van Görz duurde 's voormiddags vier en 's namiddags meer dan twee uren; 3000 projectielen van allerlei kaliber werden voor dit vernielingswerk gebruikt. Zij veroorzaakten wel groote branden, de militaire schade is echter slechts gering, doch er zijn veel inwoners gedood en veel eigendommen vernield.

De vijand deed wederom een hevigen aanval op den noordelijken sector van de hoogvlakte van Doberdo.

Aan de noordelijke helling van den Monte San Michele drong hij herhaaldelijk de Oostenrijksche stelling binnen. Het resultaat van de verbitterde gevechten was echter, dat de Oostenrijksche troepen zich handhaafden op hun gevechtslinie. Alle aanvallen op den sector van San Martino eindigden met groote verliezen van de Italianen.

Ook twee krachtige aanvallen aan het front ten noorden van Görz bij Zagora en verscheiden zwakkere aanvallen in het Vrsic-gebied en in de streek van Flitsch mislukten eveneens.

ZURICH, 19 Nov. (Reuter). Volgens particuliere berichten van het Oostenrijksche Isonzofront gaan de Italianen, ondanks hun hevige verliezen in den derden slag aan het Isonzofront, met de uiterste dapperheid voort steeds weder nieuwe troepen te werpen op de krachtig versterkte Oostenrijksche stellingen.

Het leven te Görz gaat zijn gewonen gang, ofschoon er dagelijks granaten en bommen in de stad vallen. De koffiehuizen zijn geopend en de markten worden geregeld gehouden.

DE STRIJD IN SERVIË.

WEENEN, 19 Nov. (W. B.) Officieel. De Montenegrijnen werden bij Priboj opnieuw verslagen.

Onder het gejuich van de Mohamedaansche bevolking trokken onze troepen den Sandjak binnen.

De voorhoeden van onze in West-Servië opereerende troepen staan voor Nova Varos en in Sienica.

Een colonne is over den 1913 M. hoogen Jankor getrokken.

De Duitsche divisies van generaal v. Kövess hebben de streek van Raska genomen. Ten Z.W. daarvan strijden aan den voet van de Kopaonik Planina Oostenrijksch-Hongaarsche troepen.

De opmarsch van Duitsche en Bulgaarsche divisies in de richting van het bekken van Pristina vordert goed.

PARIJS, 19 Nov. (Reuter.) Communiqué. Aan het front in het Zuid-Oosten is het rustig, behalve in het district Stroemnitza, waar de Bulgaren een aanval op ons deden, doch met belangrijke verliezen werden teruggeslagen.

SOFIA, 19 Nov. (W. B.) Officieel bericht van 16 Nov. De operaties op alle fronten hebben een voor ons zeer gunstig verloop. Onze legers, die overal vooruit dringen, hebben de volgende resultaten bereikt: Na d.n terugtocht der Franschen van het front Gradsko—Nikodin ten zuiden van Veles en aan de overzijde van de Cerna, bij welken de Franschen hunne geweren en equipements-stukken wegwierpen, namen wij heden door een stouten front-aanval, verbonden met handige manoeuvres, Sonnicka—Glawa, een belangrijk strategisch punt aan den pas der Baboena-Plamina en naar den weg Veles—Prilep. De inbezitneming van dezen pas opent voor onze troepen de poorten van Prilep en Monastir.

Bulgaarsche afdeelingen bezetten heden Prilep.

Onze troepen, die bij Tetowo (Kalkandelen) opereeren, zijn heden in zuidelijke richting vooruitgerukt. Zij versloegen de Serviërs en bezetten Gostiwar, van waar uit zij den vijand in de richting Kisjewo vervolgen.

Bulgaarsche colonnes, die op het front Katsjanik—Gilani—berg Kopiliak in de algemeene richting Gilani—Pristina opereeren, braken door het achteruit-trekkende Servische centrum en veroverden Gilani. Onze afdeelingen staan thans ten westen van deze stad op een afstand van 15 tot 18 K.M. van Pristina.

Wij namen 2000 man gevangen, maakten 18 stuks geschut, 22 munitiewagens, 2000 geweren en een groote hoeveelheid ander oorlogsmaterieel buit.

Ons leger, dat in den sector tusschen de vroegere Turksch-Servische grens en de streek van Leskowatsj opereert, zit den Serviërs dicht op de hielen. Het bereikte de linie Achaneska—Planina, hoogte—1128, dorp Radiwolatsj, berg Kopelick, nam 300 man gevangen en maakte een batterij van vier stukken met bespanning en een groote hoeveelheid pioniersmateriaal buit.

Onder de brug van Alexandrowatsj ontdekten wij 13 kanonnen, die de Serviërs in de Morawa hadden geworpen.

BERLIJN, 19 Nov. (Norden.) De bondgenooten ondervinden op hun doormarsch door het Servische laagland buitengewone moeilijkheden door sneeuw, die de wegen onbruikbaar maakt, en den hoogen waterstand in de dalen. Doch het legerbestuur was op al deze tegenspoeden voorbereid, zoodat het tempo van den opmarsch hierdoor alleen maar vertraagd wordt. De rechtervleugel van het leger van Von Kövess, dat van uit Oesitsje was opgemarcheerd, staat reeds aan de Uvats op schootsafstand van Nova Varos, de stad in den Sandsjak, die den Serviërs tot verzamelplaats van reserves en voorraden dient.

De van uit Ivanitsja naar het zuidwesten gezwenkte Oostenrijksch-Hongaarsche legergroep heeft den 1465 M. hoogen Boesak en de stad Javor aan den voet van dezen berg veroverd. De Brandenburgsche en andere Duitsche regimenten slaagden erin op den straatweg te komen van Oesitsje naar Rafka en in het Ibardal tot Pavlitsa. De Oostenrijksch-Hongaarsche regimenten overschreden de waterscheiding in het grondgebied van 'e Toplitza en marcheeren over Babitsa tot den Kopasnikpas, teneinde eveneens toegang te krijgen tot het Ibardal.

RUSSISCH LEGERBERICHT.

PETERSBURG, 19 Nov. (P. A. T.) De Groote Generale Staf deelt mede: Ten noordwesten van Friedrichsstadt zijn de pogingen van Duitsche troepen om naar onzen oever over de Dwina te trekken, mislukt. Zij werden met geschutvuur ontvangen en moesten terugtrekken.

Aan den linkeroever van de Styr in de streek van het station van Tsjartorysk had de vijand, die de rivier trachtte te bereiken, geen succes. In de streek van de stad Tsjartorysk trokken onze troepen zich terug van den rechteroever van de Styr, krachtig gedekt door artillerievuur, zoodat de vijand zelfs geen aanval kon doen. Stroomopwaarts van de Styr bij het dorp Nowosselki opende de vijand herhaaldelijk het vuur op onzen oever.

De positie van Roemenië.

BERLIJN, 19 Nov. (Part.) Uit Boekarest wordt gemeld: De krisis in het Roemeensche kabinet loopt ten einde. Minister-president Bratianoe, gisteren door den koning ontvangen, bracht verslag uit omtrent zijn geslaagde onderhandelingen met regeeringsgezinde afgevaardigden en legde den koning een lijst voor van het nieuwe kabinet, waaraan deze zijne goedkeuring hechtte.

Heden had onder voorzitterschap van den minister-president een langdurige ministerraad plaats, die zich alleen bezig hield met binnenlandsche staatkunde. In de eerste plaats werden besproken de door de ministers bij de Kameropening af te leggen verklaringen, waarbij het voortdurend handhaven der neutraliteit zou worden geproclameerd, en verder de door den koning te houden troonrede.

BERLIJN, 19 Nov. (Part.) Uit Boekarest wordt aan de bladen gemeld, dat heden in Silistrië een zeer belangrijke Russisch-Roemeensche conferentie wordt gehouden. Hieraan wordt deelgenomen door den minister van openbare werken, den minister van landbouw, den staatssecretaris in het ministerie van oorlog en den afgevaardigde Bixtila Bratianoe, een bloedverwant van den minister-president.

De Russische regeering heeft als bijzonder gemachtigde prins Oerosjof naar Silistrië gezonden. Oerosjof is nauwkeurig bekend met de verhoudingen op den Balkan en werd door zijne regeering reeds herhaalde malen gebruikt om bijzondere opdrachten in het Oosten te vervullen. De Boekarester bladen houden zich zeer levendig bezig met deze bijeenkomst, aan welke men algemeen groote staatkundige beteekenis toeschrijft.

In staatkundige kringen beweert men evenwel, dat de conferentie zich niet met militaire quaesties bezig houdt. Er wordt uitdrukkelijk gewezen op het feit, dat het verzoek, om gemeenschappelijke besprekingen te houden, van Rusland is uitgegaan.

De Entente-ministers.

PARIJS, 19 Nov. (Havas.) Alle bladen laten zich in zeer gunstigen zin uit over de eerste bijeenkomst van de Engelsche en Fransche ministers van de nationale verdediging, die gisteren te Parijs plaats heeft gehad.

Alle diplomatieke en militaire vraagstukken, welke in verband met den oorlog staan, werden daar besproken.

Meer dan ooit gevoelen Engeland en Frankrijk den plicht hand aan hand te gaan. Bij de volgende bijeenkomst van ministers der geallieerden zullen ook nog de Russische en Italiaansche ministers aanwezig zijn.

De gisteren te Parijs opgedane ervareng is beslissend geweest.

De Engelsche en Fransche regeeringen kunnen nu met kennis van zaken besluiten nemen en die besluiten onmiddellijk uitvoeren op de wijze, als de omstandigheden vorderen.

Tegenspraak.

LONDEN, 19 Nov. (Reuter.) De Admiraliteit verklaart: „De kapitein-luitenant Layton, laatstelijk commandant van de „E 13", welke in de Deensch territoriale wateren door Duitsch kanonvuur werd vernield, is ontvlucht uit de marine-kazerne, waar hij onder strenge bewaking was geïnterneerd.

In een Duitsch draadloos telegram van 2 Nov. werd verklaard, dat Layton zijn eerewoord had gebroken; dat is niet waar, hij had zijn eerewoord niet gegeven."

De Engelschen in Perzië.

LONDEN, 19 Nov. (Reuter.) Moekbez-el-Sultaneh, de gewezen gouverneur van Zuid-Perzië, die overeenkomstig den wensch van Engeland teruggeroepen werd, zal opgevolgd worden door prins Moesrat-el-Sultaneh, een oom van den sjah. De nieuw-benoemde is reeds van Teheran naar zijn post vertrokken, in gezelschap van een adviseur, die sterk op de hand van Engeland is.

De Dardanellen-actie niet opgegeven.

LONDEN, 19 Nov. (Reuter.) Wij vernemen van officieele zijde, dat van het bericht in de Duitsche pers, als zou Groot-Brittannië aan Rusland kennis hebben gegeven, dat het zich terugtrekt van de Dardanellen, geen woord waar is.

Venizelisten op Kreta.

BERLIJN 19 Nov. (Norden.) Uit Lugano wordt aan den „Berl. Lokal-Anz." geseind, dat volgens aldaar uit Athene ontvangen berichten verscheiden partijgenooten van Venizelos op Kreta wegens hoogverraad aangeklaagd zijn en dat talrijke inhechtenisnemingen hebben plaats gehad.

In Zuid-Afrika.

KAAPSTAD, 19 Nov. (Reuter.) De Synode van de Ned. Hervormde Kerk in de Kaap-provincie heeft, met slechts enkele stemmen tegen, een motie aangenomen, waarin de regeering wordt verzocht de politieke gevangenen zoo spoedig mogelijk in vrijheid te stellen.

Duitsch legerbericht.

BERLIJN, 19 Nov. (W. B.) Officieel. Groot Hoofdkwartier. Westelijk oorlogstooneel. Artillerie- en mijnengevechten in en bij de Argonnen en in de Vogezen. Een Duitsch vliegeskader deed een aanval op een Engelsch troepenkamp ten Westen van Poperinghe.

Oostelijk oorlogstooneel. Geen nieuws.

Balkan-oorlogstooneel. Bij de succesvolle vervolgingsgevechten werden gisteren ruim 5000 Serviërs gevangen genomen.

Tegenspraak.

WEENEN, 19 Nov. (Korr.bureau). Het bericht omtrent de verloving van aartshertogin Isabella Marie met professor dr. Albrecht mist allen grond en moet als een dwaas verzinsel worden aangemerkt.

Fransch legerbericht.

PARIJS, 19 Nov. (Havas). Communiqué. In den Elzas op het plateau van Uffholz en de Hartmannsweilerkopf werd een zeer levendig gevecht geleverd van artillerie en loopgraafgeschut, gepaard gaande met het werpen van granaten. Acht Duitsche vliegtuigen poogden gisteren over Luneville heen te vliegen. Toen zij onder vuur werden genomen maakten vijf hunner een halven draai, andere wierpen enkele bommen op de stad, waardoor drie personen werden gewond. De materieele schade is onbeduidend.

Ingezonden Stukken.

De melkprijzen.

Mijnheer de Redacteur !

Vergun mij eenige plaatsruimte in uw geëerd en veelgelezen blad.

In een ingezonden stukje van jongstleden Maandag 15 November, over den melkoorlog, spreekt de schrijver over het schillen ophalen, iets, wat mij interesseert Hij wil eenige vergoeding gegeven zien, niet om den schillenman te dupeeren, maar om verhaal te zoeken bij den schillenboer-verbruiker. Stel u voor, dat men minstens 30 à 35 dagen moet loopen bij één klant, eer men een zak schillen heeft, dus vijf weken. Nu wil hij 6 cent vergoeding per week vorderen. Dan kost een zak als men van den boer-afnemer 20 à 25 cent krijgt, nog 30 cent meer voor de huisvrouw, die de schillen geeft. Maar dan zou de zak even de som van 50 à 55 cent kosten. Ik geloof, Mijnheer de Redacteur, dat de boer-afnemer er spoedig voor zou bedanken, of dat men groote kans zou hebben, dat de melk nog duurder werd. Het ware te wenschen, dat als de schrijver zich als leek op economisch terrein wil begeven, hij zich eerst van den toestand eens vergewist, eer de zaak erger wordt.

Dank zeggend voor uw afgestane ruimte,

Uw Abonné,

Z. A. VAN BODEGRAVEN.

Sloten (N.-H.).

De melkboer en zijn arbeiders.

Mijnheer de Redacteur,

Beleefd verzoek om eenige plaatsruimte voor het volgende.

Nu de gevoerde actie inzake de melkprijzen is afgeloopen en de boer in het gelijk is gesteld, zullen zij, die altijd meenen, dat organisatie niets geeft, wel beter geleerd hebben.

Het komt den boer toe, den prijs voor zijn waar vast te stellen, maar niet een ander.

De melkboer moet zooveel voor zijn waar maken, dat hij alle kosten, die het bedrijf medebrengt, kan bestrijden. Want de melkboer boert niet om te boeren, maar om er van te bestaan.

Zoo is het ook met de arbeiders, in dit bedrijf werkzaam. Ook zij moeten van hun werk, dat zij leveren, kunnen bestaan. Is er wel één bedrijf, waar bij patroon en arbeider de toestand zoo dezelfde is ? De boer levert zijn waar op contract. Nu de boer ondervonden heeft, hoe onbehagelijk het is, als de uitgaven de inkomsten overtreffen, zal hij begrijpen, dat dit geldt ook voor de arbeiders. Het is toch waarlijk geen heksenwerk om te begrijpen, dat het loon, waarmede men in normale tijden kan rondkomen, nu niet voldoende is. Nu is het waar, dat er patroons zijn, die een toeslag hebben gegeven. Hun alle lof. Maar deze toeslag is, hoewel het al veel hielp, nog niet toereikend om de hooge uitgaven te kunnen bestrijden. Er is een spreekwoord, dat zegt : als er één schaap over den dam is, volgen er meer. Welnu, het eerste schaap is over den dam. Mij is bekend, dat een patroon zijn arbeider heeft aangezegd, dat hij voortaan één gulden meer krijgt.

Maar als deze zulks doet kunnen dat ook anderen wel. De melkboer mag zijn arbeider niet in den steek laten, maar moet doen, wat hij kan. Hier is een vingerwijzing op zijn plaats, dat de arbeider ook eens moet begrijpen, hoe noodig het is, dat hij zich organiseert, zoo goed als zijn patroon het nu heeft gedaan. Ook hun komt het toe, het loon vast te stellen, naargelang dit de levensbehoeften noodzakelijk maken. Ook de regeling van den arbeider inzake loon en arbeidstijd is nog even minder als de levering door den melkboer in orde. Hoe komt het toch, dat de eene patroon meer geeft dan een ander in hetzelfde bedrijf ? Het verschil is nogal groot. Het is wel eigenaardig, dat zij, die de hoogste loonen geven, dit doen, zoo zij zelf zeggen, omdat het den menschen toekomt. Maar die de hoogste zijn zeggen : Het is genoeg. Dit is een toestand, die niet kan blijven bestaan. Om deze te veranderen is het noodig, dat men vereenigd zij. Alleen door organisatie kan men komen, waar men moet zijn. Dit heeft de melkboer nu ook wel geleerd. Ik bedoel niet, dat de arbeider het werk stop moet zetten om te krijgen, wat men noodzakelijk hebben moet, dit mag niet het eerste, maar kan noodzakelijk het laatste zijn. Het is te hopen, dat dit nooit gebeure. Beter is het, dat patroons en arbeiders samenwerken op christelijken grondslag.

U, mijnheer de Redacteur, dankende voor de verleende plaatsruimte.

Amstelveen. J. B.

Melkoorlog.

Mijnheer de Redacteur.

Beleefd verzoek ik u plaatsing van de volgende regelen.

Op het Ingezonden Stuk, getiteld Melkoorlog, waarin aan de vrouwen wordt aangeraden 1 cent per dag voor de schillen te vorderen, om zoodoende zich voor de melkprijsverhooging schadeloos te stellen, wenschte ik het volgende te antwoorden. Waarom zouden de arme schilleboeren dezen melkopslag moeten betalen, terwijl verreweg de meeste melk aan Amsterdam wordt geleverd afkomstig van boeren, die geen schillen voeren? Er wordt dagelijks 250.000 liter melk aan Amsterdam geleverd, waarvan door de schilleboeren hoogstens 50.000. Door die eene cent melkpprijsverhooging betaalt Amsterdam ƒ 17.500 per week meer; zou het nu billijk wezen om een vijfde van dit bedrag van de arme schilleboeren te vergen, terwijl andere welgestelde boeren, die in hoofdzaak de melk leveren den verhoogden prijs zuiver ontvangen? Maar aan de huisvrouwen wordt aangeraden, indien de schillenhandelaar niet was te bewegen 1 cent vergoeding te geven, om de schillen maar te gebruiken als brandstof. Kan er nog grooter onzin bedacht worden? Zouden dan niet de meeste schillen en afval van groenten en spijzen naar den vuilnisbak verhuizen ? Neen, wanneer er werkelijk een maatregel getroffen moet worden, laat dit dan langs een anderen weg geschieden. Maar laten de arme schilleboeren er niet door geruïneerd worden.

U, mijnheer de Redacteur, beleefd dankend voor de plaatsing.

Hoogachtend,

Een abonné.

Amsterdam, 17 Nov. 1915.

Ambulance voor Duitschland.

Mijnheer de Redacteur.

In het nummer van „De Amstelbode" van 15 November l.l. werd aangekondigd, dat binnenkort in ons land een circulaire zal worden verspreid, met het doel op te wekken tot het verleenen van financieelen steun aan de oprichting en uitzending van ambulances naar de Europeesche slagvelden ten behoeve van de legers der Centrale mogendheden.

Onder de mededeeling, dat deze daad van het Nederlandsche volk tenzeerste door de Centrale Regeeringen zal worden gewaardeerd vinden wij dan vermeld als comitéleden de heeren jhr. mr. van Bevervoorde tot Oldemeule en W. Hepner te Amsterdam.

Bij overdenking van deze aanbeveling dringt zich de vraag aan mij op, waarom men nu eerst aankomt met dergelijke plannen, terwijl toch verwacht mag worden, dat deze afschuwelijke oorlog binnenkort een einde zal nemen.

Immers Servië zal het tegen een tienvoudige overmacht tenslotte moeten afleggen en wanneer dan Servië eenmaal zal zijn afgemaakt, moet geacht worden, dat het doel van Oostenrijk (de tuchtiging van Servië) is bereikt, waarmede dan tevens de taak van Duitschland, dat zijn bondgenoot zoolang zou verdedigen tegen de aanvallen van eventueel partijtrekkende mogendheden, is afgeloopen.

Naarmate dus de ondergang van Servië vordert, nadert het tijdstip, waarop vredesvoorstellen kunnen worden ontworpen en aan de tegenpartij voorgelegd.

Dit moet volgens eerlijke en onpartijdige beschouwing het verloop van de gebeurtenissen zijn en kan er dus nù geen sprake meer zijn van uitzending van nieuwe ambulances.

Of, moet aan iets anders gedacht worden, bereidt Duitschland nieuwe strooptochten voor ?

De heeren zu Oldemeule en von Hepner zullen wel op de hoogte zijn van de nieuwe plannen en deze heeren zullen ons een dienst bewijzen, met ons in hun circulaire nader in te lichten.

Alvorens evenwel mijne medelezers hun geld aan vorenvermeld comité gaan toevertrouwen, meen ik goed te doen met even in ernstige overweging te geven, dat wanneer er sprake is van financieelen steun schenken aan internationale belangen, er voor ons, Katholieken, maar één lichaam is, dat al onze offervaardigheid van opvorderen en dat is de organisatie van ons H. Geloof, onze H. Vader de Paus.

Dit is een absoluut denkbeeld en daarnaast is geen plaats voor andere.

Ik hoop, dat mijne medegeloofsgenooten dat wel zullen inzien.

Afgescheiden hiervan moet men met zulke dingen zeer voorzichtig zijn en wel bedenken, dat de ambulance een zeer belangrijke factor uitmaakt bij de toerusting van een veldleger en de gevechtswaarde daarvan aanmerkelijk verhoogt. 1)

Het verleenen van financiëelen steun aan de uitzending van een ambulance is daadwerkelijk deelnemen aan de uitrusting van een leger en is het zeer de vraag of men daarmede een goed werk verricht, dat hangt geheel af van de omstandigheden, waarin het leger optreedt.

Verder zijn wij ervan overtuigd, dat, zoodra onze ambulance onder het bereik zou komen van het Duitsche legerbestuur, deze direct zou worden toegeëigend voor verpleging van Duitsche soldaten.

Ik stel mij voor, en dat hoop ik van ganscher harte, dat er niet vele Nederlanders gevonden zullen worden, die daaraan hun geld besteed willen zien.

Er loopen te veel bloedsporen van onschuldige slachtoffers op het oorlogspad der Duitschers, te veel van onze onschuldige priesters zijn laf vermoord, te algemeen waren de daden van kerkontwijding, dan dat aan individueele overtreding der krijgswetten moet worden gedacht; neen, de massamoord, de kerkschennis, de priestermoord enz. enz. zijn van te algemeenen aard en drukken daarom op geheel het Duitsche volk.

Verder is de eedschennis en verkrachting van alle rechtsbegrippen toegelaten door een te hoog gezag, dan dat wij langer zouden denken, dat de wijze, waarop Duitschland zijn taak heeft opgevat, rechtvaardig is.

Ons vertrouwen van weleer voor den stevigen buurman heeft dan ook plaats gemaakt voor diepen afschuw voor een geheel volk, dat zoovele bewijzen gaf van verraderlijke onbetrouwbaarheid

Brengen wij ons daarbij nog even in herinnering een brief van de hoogste autoriteit aan zijn nicht, gevonden in het bezit van zaliger ZEm. Kardinaal Koppf te Keulen, waarin wordt gezegd, dat hij (die autoriteit) zich de uitroeiing van het Katholieke geloof, dat ongeloof, tot taak had gesteld, dan is er voor ons Katholieken richting genoeg aangegeven voor den weg, dien wij te volgen hebben. Het eenige, wat wij gaarne zullen doen, is: hartelijk bidden voor het zielenheil van het Duitsche volk.

Amsterdam, H. J. VAN DEN BERG.

1) Men behoort bij deze opmerking, dunkt ons, toch ook te overwegen, dat het zenden van medische hulp aan gewonden niet geacht wordt te zijn hulp aan een oorlogvoerende partij. Ook naar Parijs is een Nederlandsche ambulance gezonden en dat er op de Noordzee geen Nederlandsch Roode Kruisschip is geposteerd, ligt alleen aan practische bezwaren.

MARKTBERICHTEN.

AMSTERDAM, 20 Nov.

Aardappelen. De prijzen waren heden als volgt: Friesche borgers ƒ 2.50 à ƒ 2.60, dito blauwen ƒ 3.10 à ƒ 3,20, dito Red Star ƒ 2.60 à ƒ 0.—, Zeeuwsche eigenheimers ƒ 2.60 à ƒ 2.70, dito bonten ƒ 3.10 à ƒ 3.50, dito blauwen ƒ 3.20 à ƒ 3.40, dito industrie's ƒ 2.30 à ƒ 2.40, dito Red Star ƒ 2.30 à ƒ 2.40, dito blauwe eigenheimers ƒ 2.60 à ƒ 2.90, dito Eigenheimer pooters ƒ 2.10 à ƒ 2.20, Flakkeesche eigenheimers ƒ 2.90 à ƒ 0.—, Spuische eigenheimers ƒ 2.90 à ƒ 0.—, Geldersche bravo's ƒ 2.60 à ƒ 2.70, dito Red Star ƒ 2.60 à ƒ 2.70, Spuische pooters ƒ 2.20 à ƒ 2.50, alles per mud.

Aanvoer 9 ladingen.

Koffie op termijn:

	Santos Ocht.	Santos Midd.	Robusta Ocht	Robusta Midd.
November 1915	44⅜	44⅜	—	—
December	45—	45—	—	—
Januari 1916	—	—	—	—
Februari	—	—	—	—
Maart	45⅜	45⅜	—	—
April	—	—	—	—
Mei	45⅜	45⅜	—	—
Juni	—	—	—	—
Juli	—	—	—	—
Augustus	—	—	—	—
September	—	—	—	—
October	—	—	—	—
....	kalm	prijsh.	nomin.	nom

Omzet Santos —00 bn. Omzet Robusta — bn.

Suiker. Noteering op termijn

Met certificaat voor uitvoer. 19 Nov.	Gebod.	Gelat	Zonder certificaat v. uitv 19 Nov	Gebod.	Gelat
November	19.16	19.26	November	17.17	17.25
December	19.22	19.27	December	17.17	17.21
Oct./Dec.	—.—	—.—	Oct./Dec.	—.—	—.—
Januari	19.28	20.—	Januari	—.—	—.—
Februari	19.31	20.6	Februari	—.—	—.—
Maart	20.5	20.8	Jan./Maart	—.—	—.—
Jan./Maart	20.3	20.8	Maart	—.—	—.—
April	20.8	20.15	April	—.—	—.—
Mei	20.19	20.20	Mei	—.—	—.—
Juni	20.21	20.28	Juni	—.—	—.—
Juli	20.24	20.31	Juli	—.—	—.—
Augustus	20.30	21.3	Augustus	—.—	—.—
September	—.—	—.—	September	—.—	—.—
October	—.—	—.—	October	—.—	—.—

Omzet 20000 zakken. Stemmingvast — Omzet 500 zakken Stemming kalm.

Lijnolie op N.O.T. condities per 100 K.G.:

	19 Nov.				17 Nov.		
Vliegend	ƒ 41⅜	41⅛	39⅞	ƒ 42⅜	42⅜	per H.L.	40⅞
Januari	41—	44⅛	44⅛	42—	—	—	—
Februari	—	—	—	—	—	—	—
Jan./Febr	—	—	—	—	—	—	—
November	—	—	—	—	—	—	—
December	40⅜	41⅛	40⅜	41⅛	—	—	—
Nov/Dec.	—	—	—	—	—	—	—

ENKHUIZEN, 19 Nov.

Groentenhandel. Blauwe aardappelen ƒ 0.— à ƒ 0.—, kleine ƒ 0.— à ƒ 0.—, Enkhuizer gele ƒ 0.— à ƒ 0.—, kleine ƒ 0.— à ƒ 0.—, Roode star ƒ 0.— per ½ H.L. Savoyekool ƒ 3.15 à ƒ 4.55; Bloemend. groene kool ƒ 2.40; roode kool ƒ 2.40 à ƒ 4.—; boerekool ƒ 1.10 à ƒ 1.20; bloemkool 1e soort ƒ 8 — à ƒ 10.—, 2e soort ƒ 7.— à ƒ 7.20 per 100 stuks; koolrapen ƒ 0.40 à ƒ 0.45 per zak; spruitkool ƒ 1.70 per mand; wintersuikerperen ƒ 1.60 à ƒ 1.80.

ALKMAAR, 19 Nov.

Kaas. Aangevoerd 240 stapels, wegende 175,000 K.G.

Kleine	Fabrieks- ƒ 72.—		Boerenkaas	ƒ 70.—
Commissie	id.	„ —.—	id.	„ 73.—
Middelbare	id.	„ —.—	id.	„ 73.50
Volvette		„ —.—		

Granen. Tarwe ƒ 10.— à ƒ 10.75, Rogge ƒ 0.— à ƒ 0.—, Gerst ƒ 9.— à ƒ —, Chevalier- ƒ 11.— à ƒ 11.60, Haver ƒ 6.25 à ƒ 7.05. Boonen. Paarde- ƒ 20.— à ƒ 20.50, Bruine ƒ 20.— à ƒ 24.75, Citroen- ƒ 23.— à ƒ 26.—, Duive- ƒ 20.— à ƒ —.—, Witte ƒ 22.— à ƒ 27.—. Erwten. Groene ƒ 23.— à ƒ 26.—, Grauwe ƒ 26.— à ƒ 30.—, Vale ƒ 20.— à ƒ —.—, Witte ƒ — à ƒ —.—.

Zaad. Kanarie- ƒ —.— à ƒ —, rood Mosterd- ƒ —.— à ƒ —.—, geel dito ƒ —.— à ƒ —.—, Kool- ƒ 0.—, Lijn- ƒ 0.— à ƒ 0.—, Karwij- ƒ 25.— à ƒ —, blauw Maan- ƒ —.— à ƒ —.

Afslag-Vereeniging BEEMSTER, PURMEREND en Omstreken.

Op de afslag-markt werd op 19 Nov. verhandeld:

Peren	ƒ 1.25	à ƒ	1.85	per mand
Appelen	„ 1.15	„ „	1.75	„ „
Spruitjes	„ 0.97½	„ „	1.20	„ mand (15 pond)
Bloemkool	„ 5.—	„ „	12.30	„ 100 stuks.

Handel vlug.

BOVENKARSPEL (Station), 19 Nov.

Bieten ƒ 12.50 à ƒ 16.50 per 1000 stuks. Aanvoer 62,520 stuks. Aardappelen: Streeker muizen ƒ 0.— à ƒ 0.—, kleine ƒ 0.— à ƒ 0.—, groote ronde ƒ 0.— à ƒ 0.—, blauwe ƒ 1.35 à ƒ 0.— per ½ H.L. Aanvoer 30 zakken.

Bloemkool: fijne ƒ —.— à ƒ —.—, grove ƒ 0.— à ƒ 0.—, reuzen ƒ 16.25 à ƒ 22.50 per 100 stuks. Aanvoer 40,795 stuks.

Kool: witte ƒ 6.75 à ƒ 10.75, roode ƒ 4.25 à ƒ 6.—, gele ƒ 4.50 à ƒ 5.75 per 100 stuks. Aanvoer 15,835 stuks.

Uien: groote gele ƒ 3.55 à ƒ 0.—, kleine gele ƒ 0.— à ƒ 0.—, groote roode ƒ 0.— à ƒ 0.—, kleine roode ƒ 0.— per ½ HL. Aanvoer — zakken.

LEIDEN, 19 Nov.

Vee. Aangevoerd 11 Stieren ƒ 160 à ƒ 400, 121 Kalf- en Melkkoeien ƒ 225 à ƒ 375, 509 Vare- ƒ 195 à ƒ 360, 217 vette Ossen en Koeien ƒ 280 à ƒ 425, per kilo 95 à 100 cts; 429 Graskalveren ƒ 50 à ƒ 140, 36 vette Kalveren ƒ 45 à ƒ 165, per K.G. 110 à 115 cts. 25 nuchtere Kalveren ƒ 8 à ƒ 17, 427 vette Schapen ƒ 36.— à ƒ 60.—, per kilo 74 à 86 cts. — Weideschapen ƒ —.— à ƒ —.—, Lammeren ƒ — à ƒ —.— 92 magere Varkens voor fokkerij ƒ 24.— à ƒ 50.— (levend gewicht) — voor Londen ƒ — à ƒ —, per kilo — à — cts. 454 Biggen ƒ 10.— à ƒ 16.—, geen handel op Londen. Paarden ƒ — à ƒ —.—, Veulens ƒ — à ƒ —.

Kaas. Aangevoerd 124 partijen. Prijzen per 50 kilo: 1e soort Goudsche ƒ 56.— à ƒ 59.—, 2e soort ƒ 50.— à ƒ 55.— Derby ƒ — à ƒ —.—; 1e soort Leidsche ƒ 46.— à ƒ 48.— 2e soort ƒ 43 à ƒ 45.—, mindere ƒ — à ƒ —.

HONSELERSDIJK, 19 Nov.

Groentenhandel. Bloemkool 1e soort ƒ 2.— à ƒ 6.— per 100, 2e soort ƒ 0.— à ƒ 0.—; black alicante ƒ 0.26 à ƒ 0.29 per pond; eieren ƒ 13.— per 100; kroten ƒ 0.45 à ƒ 0.55 per zak, prei ƒ 1.90 à ƒ 2.30 per 100 bos; rapen ƒ 0.32½ à ƒ 0.47½ per zak; roode kool ƒ 3.— à ƒ 6.— per 100 stuks; savoyekool ƒ 2.— à ƒ 5.— per 100; selderij ƒ 1.30 à ƒ 0.— per 100 bos; spruitkool ƒ 1.10 à ƒ 2.30; stoofappelen ƒ 1.20 à ƒ 1.70 per ki; stoofperen ƒ 1.— à ƒ 1.50 per kin; tafelperen ƒ 0.02 à ƒ 0.13 per stuk; uien ƒ 2.90 à ƒ 0.— per zak.

SCHIEDAM, 19 Nov.

Moutwijn ƒ 24.—, Jenever ƒ 28.—, Amsterdamsche Proef ƒ 29.50. Beurscommissie ƒ 21.— à ƒ —. Stemming prijsh.

Ruwe Spiritus ƒ 20.— à ƒ —— Speeling ƒ 2.—

ROTTERDAM, 19 Nov.

Eieren. Regeeringseieren aangevoerd 109139 stuks. Prijzen ƒ 9,85 à ƒ 10.50 per 100 stuks.

ARNHEM, 19 Nov.

Aanvoer en prijzen: — H.L. Tarwe ƒ —.— à ƒ 0.—, — H.L. Rogge ƒ 0.— à ƒ 0.—, — H.L. Boekweit ƒ 0.— à ƒ 0.— — H.L. Gerst ƒ 0.—, — H.L. groene Erwten ƒ 0.— à ƒ 0.— à ƒ 0.—, 200 H.L. Aardappelen ƒ 2.50 à ƒ 3.— 500 H.L. Appelen ƒ 2.— à ƒ 6.50, 200 H.L. Peren ƒ 2.50 à ƒ 7.—, alles per H.L. Boter ƒ 1.50 à ƒ 1.65 per kilo. 45 vette Varkens 70 à 76 cts. per kilo. 688 Biggen ƒ 9.— à ƒ 13.—. Eieren ƒ 10.— à ƒ 11.— per 100 stuks. 600 Kippen ƒ 1.— à ƒ 1.30. 200 Konijnen ƒ 0.30 à ƒ 1.60 per stuk. 600 Piepkuikens ƒ 0.60 à ƒ 1.10 per stuk.

LEEUWARDEN, 19 Nov.

Boter. Fabrieks- ƒ 58.40 à ƒ —.— (zonder consent), ƒ 94 (met consent.) Aanvoer 20/3 en 26/6 vn. Noteering v/d. Commissie: 1e qual. fabrieks- ƒ 2.35 per kilo (met cons.). Noteering van de Commissie der Vereeniging van Boter- en Kaashandelaren in Friesland: 1e soort fabrieks- ƒ 92 (met cons.). Boeren- per kilo ƒ 0.—. Aanvoer 0/4 en 0,8 vn.

Pluimgedierte. 2000 Slachtkippen ƒ 0.60 à ƒ 1.10 1000 jonge Haantjes ƒ 0.25 à ƒ 0.80 500 Piepkuikens ƒ 1.— à ƒ 1.50.

UTRECHT, 19 Nov.

Kaas. Ter markt waren heden aangevoerd 172 wagens met 47,382 kilo. Prijs: 1e qual. ƒ 70.— à ƒ 72.50, 2e qual. ƒ 66.— à ƒ 69.50, Rijksmerk ƒ 68.— à ƒ 72.50 per 50 kilo.

DEVENTER, 19 Nov.

Boter-noteering van heden per ½ vat: allerfijnste ƒ 32.50 1e soort ƒ 32.—, inferieure ƒ 31.— à ƒ 31.50, 2e soort ƒ —.— à ƒ —.—, per 1/16 vat ƒ 15.50 à ƒ 16.25.

Eieren. Aanvoer 30,000 stuks. Hoogste prijs ƒ 12.—, laagste prijs ƒ 10.50, gemiddeld ƒ 11.—.

'S-HERTOGENBOSCH, 19 Nov.

Boter. Heden ter botermijn voor coöperatieve fabrieken aangevoerd 29,600 kilo; hoogste prijs ƒ 2.40, laagste prijs ƒ 1.35, middenprijs ƒ 2.37 per kilo.

Eieren. Aangevoerd 11,870 stuks. Besteed werd per kilo voor hoendereieren ƒ 1.70 à ƒ 1.75.

ZUTPHEN, 19 Nov.

Boter. Aangevoerd 2025 kilo. Hoogste prijs ƒ 2.40 met consent, laagste prijs ƒ 2.35 met consent.

ZWOLLE, 19 Nov.

Boter. Aangevoerd 7,670 K.G., waarvan 330/8e vaten, 70/16e vn en 740 stukken van ½ K.G. Prijs ƒ 1.50 à ƒ 1.60 per K.G. Per ½ vat van 20 K.G.: prima ƒ 31.50 à ƒ 32.—, afwijkende ƒ 30.50 à ƒ 31.—, 2e soort ƒ 30.— à ƒ 30.50. Per 1/16 vat van 10 K.G. ƒ 14.50 à ƒ 15.50.

Kipeieren ƒ 9.50 à ƒ 10.50 per 100 stuks.

Vee. Er werd besteed per kilo: vette Koeien en Ossen aan bouten 70 à 91 ct., Stieren 65 à 78 ct., dito Kalveren 70 à 100 ct., dito Schapen 40 à 75 ct., vette Varkens 78 à 80 ct., dito voor Londen — à — ct.

LEEUWARDEN, 19 Nov.

Kaas. Aanvoer 39,025 kilo. Nagel- ƒ 41.— à ƒ 90.—; Boeren- ƒ —.—.

Vee. Ter markt waren heden de prijzen: Stieren ƒ 90 à ƒ 360; Ossen ƒ 250 à ƒ 300, vette Koeien ƒ 220 à ƒ 320 Melk- en Kalfkoeien ƒ 200 à ƒ 340, Pinken ƒ 70 à ƒ 120, vette Kalveren ƒ 50 à ƒ 64, Graskalveren ƒ 60 à 100, nuchtere Kalveren ƒ 7 à ƒ 12, vette Schapen ƒ — à ƒ —, Weideschapen ƒ — à ƒ —, Lammeren ƒ — à ƒ —, vette Varkens ƒ 80 à ƒ 95, magere Varkens ƒ 40 à ƒ 45, vette Biggen ƒ 63 à ƒ 88, Speenvarkens ƒ 9 à ƒ 12, Paarden ƒ — à ƒ —.—.

MAASTRICHT, 19 Nov.

Boter. Aan de botermijn was heden de aanvoer 65,895 kilo. Hoogste prijs buitenland ƒ 2.40, middenprijs dito ƒ 2.35, laagste prijs dito ƒ 2.20; hoogste prijs binnenland ƒ 1.45, middenprijs dito ƒ 1.38, laagste prijs dito ƒ 1.27 per kilo.

AMSTERDAM, 20 Nov.

Weekoverzicht.) Ansjovis met eenige vraag naar 1914er, die met ƒ 27½ betaald werd, 1913er werd weder tot ƒ 27.— gedaan, terwijl 1912er tot ƒ 26.— werd a gegeven.

IJMUIDEN, 19 Nov.

Visch. Heden aangekomen aan den Rijksvischafslag 3 stoomtrawlers, 0 stoomb., 0 loggers, 0 kotters, 0 sloepen 1 haringschepen en 26 kustvisschers

De prijzen voor Trawlvisch waren:

Tarbot ƒ 50.— à ƒ 70.—, griet ƒ 49.— à ƒ —.— per 30 K.G. groote tong ƒ 1.50— à ƒ 1.65—, middeltong ƒ 1.10— à ƒ 1.33.—, kleine tong ƒ 0.60— à ƒ 0.70 per stuk; gr. schol ƒ 36.— à ƒ 40.—, midd. schol ƒ 40.— à ƒ—,—, zetschol ƒ 32.— à ƒ 34.— kleine schol ƒ 8.50 à ƒ 22.—, bot ƒ —.— à ƒ —.—, schar ƒ 4.40 à ƒ 7.50, tongschar ƒ 66.— à ƒ —.— per 30 K.G.; rog ƒ 28.— à ƒ —.— per 20 stuks; vleet ƒ 1.13 à ƒ 2.18— per stuk; gr. roode poon ƒ—.— à ƒ —.—, midd. dito ƒ —.— à ƒ —.—; kleine dito ƒ—.— à ƒ —.—, pieterm. poontjes ƒ—.— à ƒ —.— per 30 kilo, gr. schelvisch ƒ 36.— à ƒ 37.—, midd. schelvisch ƒ 31.— à ƒ 32.— klein middel schelvisch ƒ 21.— à ƒ 23.—; kleine schelvisch ƒ 16.50 à ƒ 22.— per 50 K.G., kabeljauw ƒ 1.70— à ƒ 4.50— per stuk, gr. gullen ƒ 27.50 à ƒ 28.— per 50 K.G., leng ƒ 1.87½ à ƒ 2.67 —, heilbot ƒ 0.—— à ƒ —.— per stuk; wijting ƒ 9,50 à ƒ —.— p. 30 kilo, Koolvisch ƒ 2.— à ƒ 0.—, Makreel ƒ—— à ƒ —.—, Steur ƒ —.— à ƒ 0.—, Kreeft ƒ 0.— à ƒ —.—, zalm ƒ 0.— à ƒ 0.— per stuk; haring ƒ 0.— à ƒ —.—, kl. gullen ƒ 20.— à ƒ —.— horsmakreel ƒ 0.— à ƒ 9.— per 50 kilo.

Regeeringsvisch.

Kleine doode schelv. 50 kilo ƒ 9.— à ƒ —.—
Kleine gul „ „ 12.— „ „ 0.—

Prijzen waren heden voor:

Versche haring ƒ 27,50 à ƒ 28.— gez. haring ƒ —.— à ƒ —.— per 50 kilo.

ENKHUIZEN 19 Nov.

Lev. Schar — 17 vaartuigen — met 260 tot 400 pond totaal —— pond. Prijs ƒ 12.50 à ƒ 12.70 per 50 kilo.

SCHEVENINGEN, 19 Nov.

Aan de markt 20 schokkers met ƒ 29 tot ƒ 98, totaal ƒ 1081 besomming aan versche visch.

FAILLISSEMENTEN.

Failliet verklaard :

I. Benjamins, winkelbediende, Rotterdam, Lange Warande 22; rechter-comm. mr. H. W. B. Thomas, cur. mr. J. J. A. van Beek.

Coöp. Bakkerij en Verbruiksver. Arb.-Coöperatie »Vooruit«, Breda; rechter-comm. jhr. mr. L. J. M. van Sasse van Ysselt, cur. mr. H. J. J. van den Biesen.

L. van Beek, schilder, laatst wonende te Amsterdam, Keucheniusstraat 43, thans in gijzeling in het huis van bewaring te Amsterdam; rechter-comm. mr. Joh. M. Jolles, cur. mr. J. E. Simons.

Geëindigd, door het verbindend worden der uitdeelingslijst, het faill. van D. van Maanen, winkelier, 's Gravenhage.

Opgeheven de faill. van Th. Vale, scheepmaker, Langeraar; E. H. M. Gubbi, laatst koffiehuishouder te Amsterdam, thans zonder bekende woon- of verblijfplaats binnen het Koninkrijk.

Failliet verklaard:

N. J. Dullemans, bloembollenkweeker, Wijk a/D.; rechter-comm. mr. P. J. G. van der Meulen, cur. mr. A. W. Hellema, IJmuiden.

N. V. Mij t. Expl. v. een Autobusdienst Groenendaal—Heemstede—Haarlem en terug, Heemstede; rechter-comm. mr. P. J. G. van der Muelen, cur. mr. H. Ph. 't Hooft, Haarlem.

C. Q. J. van Rooijen, banketbakker, Rotterdam, Binnenweg 19; rechter-comm. mr. S. G. Canes, cur. mr. J. Drost.

Geëindigd, door het verbindend worden der uitdeelingslijst, de faill. van A. L. J. van Waesberge, firma Tilburgsche Bank, kassier, Tilburg; J. W. A. Meylink, te ?.

Opgeheven de faill. van W. van Aardenne Jr., Dordrecht; J. H. G. Licher, besteller bij een veer, Amsterdam.

Vernietigd, de faillietverklaring van A. H. Markus, behanger en stoffeerder, 's Gravenhage.

WATERSTANDEN.

19 Nov. (8 uur voorm.)

PLAATSEN.	hoogte N.A.P.	in 24 uur hoog.	in 24 uur lager	AMSTERDAM 19 Nov.
Keulen	36.93	—	0.10	Kanaalwater.
Lobit	10.63	0.33	—	8 u. 0.25—AP
Nijmegen	8.30	0.36	—	12 u. 0.32— „
St Andr.Waal	3.15	0.26	—	2 u. 0.31— „
Arnhem	8.42	0.30	—	Stadswater.
Vreeswijk	1.06	0.10	—	8 u. 0.25—AP
Westervoort	9.05	0.29	—	12 u. 0.32— „
Deventer	2.84	0.20	—	2 u. 0.31— „
Kampen	0.03	—	0.09	Amstelwater.
Maastr. brug	42.26	—	0.09	8 u. 0.25—AP
„ hoofdst.	42.20	—	0.09	12 u. 0.32 — „
Venlo	10.62	—	0.26	2 u. 0.31— „
Grave	7.03	—	0.40	Zuiderz.water
St Andr.Maas	3.27	—	0.32	8 u. 0.01—AP
				12 u. 0.19+ „
				2 u 0.15+ „

BEURSBERICHT.

Slotkoersen van de Beurs te New York.

	18 Nov.	17 Nov.		18 Nov.	17 Nov.
Atch. Top.	108—	107⅞	Norfolk	118⅞	118⅝
C.Rockisl.	18⅞	20—	Ontario	31⅝	31—
Erie	45⅛	44⅜	S. Rails	23⅜	24—
Kans. C.S.	32¾	33—	S. Pac.	103—	102½
id. pref.	63½	63—	UnionPac.	141⅝	138⅝
Miss. K. T	7⅛	7⅜	U. S. Steel	86⅞	87¼

Scheepstijdingen.

IJMUIDEN, 20 Nov. Wind N.O. Binnen: 19 Nov. »Nicolaas«, st Newcastle; »Gothia«, st Hernösand; »Amstelstroom«, st Bristol. — 20 Nov. »Venus«, st Spanje; »Britsum«, st Buenos Ayres.

Vertrokken: 19 Nov. »Betsy Anna«, st Newcastle; »Sven«, st Middlesbro; »Iris«, st

Port Talbot. — 20 Nov. »Foldin«, st Christiania.

HARLINGEN. Binnen: 18 Nov. »Amulet« st Leith.

DELFZIJL. Binnen: 19 Nov. »Aug. Cords« st Hudikswall; »Dagny«, st Karlstad; »Hammar 2«, st dito.

HELLEVOETSLUIS Vertrokken: 19 Nov. »Gezina Johanna«, motorsleepboot, Aarhuus, met een hijschbok op sleeptouw.

NIEUWE WATERWEG, 20 Nov. Wind O. Binnen: 19 Nov. »Gaasterland«, st Newcastle; »Vaarli«, st Sunderland; »Embla«, st Gefle; »Zeearend«, st Boston L.; »Dirksland«, st Seaham; »Vitesse«, motor, Carlscrona; »Bestevaer«, st Sunderland; »Gelderland«, st Seaham; »Batavier V«, st Londen; »Gannet«, st dito; »John Wilson«, st dito; »Import«, st dito; »Strathnairn«, st Newyork. — 20 Nov. »Waalstroom«, st Newcastle.

Vertrokken: 19 Nov. »Ellen Benzon«, Christensen, West-Indië; »Carl O. Kjelberg«, st Gothenburg; »Bellande«, Salomons, Portsmouth; »Hendrika«, Buisman, Londen; »Poolzee«, sleepboot, met 2 lichters op sleeptouw; »Heronspool«, st Newcastle; »Perth«, st Hull; »Quentin«, st Leith. — 20 Nov. »Caledonia«, st Hull; »Gimle«, st Havre; »Oosterdijk«, st Newyork.

VLISSINGEN. Binnen: 19 Nov. »Prinses Juliana«, st Tilbury Docks; »Oranje Nassau« st dito.

STOOMVAARTLIJNEN.

STOOMVAART MIJ NEDERLAND.

Het st »Billiton«, van Batavia naar Amsterdam, vertrok 17 Nov. van Madras.

Het st »Ambon«, van Madras naar Amsterdam, pass. 18 Nov. Beachy Head.

KON. PAKETVAART-MIJ.

Het st »Tasman« vertrok 17 Nov. van Sydney naar Batavia.

STOOMVAART-MIJ OCEAAN.

Het st »Dardanus«, van Amsterdam naar Java, vertrok 16 Nov. van Newport.

ROTTERDAMSCHE LLOYD.

Het st »Deli«, van Rotterdam naar Batavia, is 17 Nov. bij Deal geankerd.

Het st »Kawi«, van Java naar Rotterdam, vertrok 19 Nov. van Perim.

KON. WEST-IND. MAILDIENST.

Het st »Prins der Nederlanden« arriv. 14 Nov. te Paramaribo van Amsterdam.

Het st »Lodewijk van Nassau«, van Patras naar Amsterdam, arriv. 17 Nov. te Gibraltar.

HOLLAND—AMERIKA LIJN.

Het st »Nieuw Amsterdam«, van Newyork naar Rotterdam, pass. 18 Nov. 7.25 n.m. Lizard.

Het st »Maasdijk« arriv. 18 Nov. te Newyork van Baltimore.

Het st »Westerdijk«, van Newyork naar Rotterdam, pass. 10 Nov. 1.15 n.m. Dover.

Het st »Sanmanger« arriv. 19 Nov. te Kopenhagen van La Plata.

KON. NED. STOOMBOOT-MIJ.

Het st »Hector« vertrok 19 Nov. van Cardiff naar Gibraltar.

Het st »Minerva« arriv. 13 Nov. te Cardiff van Amsterdam.

Het st »Themis« arriv. 17 Nov. te Swansea van Bordeaux.

Het st »Stella«, van Taltal naar Amsterdam, arriv. 17 Nov. te Corunna.

Advertentiën.

Den 4den December hopen onze geliefde Broeder en Zuster
ANTONIUS BEUKEBOOM
en
MARIA DE GOOER
hunne 12½-jarige Echtvereeniging te herdenken.
Muiden.
J. POST.
A. J. POST—BEUKEBOOM.
Amsterdam, 20 Nov. 1915. 4612

Zoo God wil, hopen onze geliefde Broeder en Zuster
CORNELIS VAN HULSEN
en
CORNELIA MILTENBURG,
den 9en December e.k. hunne 12½-jarige Echtvereeniging te herdenken.
Dat God hen nog lang moge sparen, is de wensch van hun Broeder en Zuster.
W. VAN HULSEN.
M. W. VAN HULSEN—POL.
Sloten (N.-H.), 20 Nov. 1915.

Heden, 20 Nov., viert onze beste Vader, de heer A. POT, te 's Hage, zijn tachtigsten verjaardag.
Uit aller naam:
B. P. SCHNEIDERS—POT.
H. J. SCHNEIDERS.
Obdam, 17 Nov. '15.

Den 23sten November a.s. hoopt onze geliefde Tante
ANNA ELISABETH WERKER
den dag te herdenken, waarop zij vóór 25 jaren als Werkster in dienst trad in de O. L. V. Kerk, Keizersgracht. Dat God haar nog lang moge sparen is de wensch van haar
Neven en Nichten,
4626 VAN BOVEN.

ST. ANNA-VEREENIGING.
In dank ontvangen onder lett. J A, een gift van f 5 voor bovengenoemd Liefdewerk. 4633

UILKEMA,
Haarl.str. 2, A'dam.
Enorme voorraad 4602
WEKKERS,
van f 1.50, f 2.—, 2.50, 3.— tot f 5.50.
WESTMINSTER CARILLON KLOKKEN van f 30.—, 32.—, 33.—, 35.—, 40.— tot f 150.—

Gebr. LOEB,
Crediet-magazijn, PRINSENGRACHT 51.
NUTTIGE
St. Nicolaas Cadeaux
als: **Bonten, Blouses, Costuumrokken, Heerenkleeding, Tafelkleeden, Schilderijen** en alle soorten **Meubelen.**
Met **50 cent** per week.

GRAND THEATRE.
N. V. „TOONEELVEREENIGING".
Directie: HERMAN HEIJERMANS.
Zaterdagavond 8¼ uur
Zondagmiddag 2 uur
Zondagavond 8¼ uur
Maandagavond 8¼ uur
en volgende avonden
De Generale Repetitie
VAN „EEN KOSTBAAR LEVEN".
Vroolijke historie van Harry Vosberg.
HET „HANDELSBLAD": „Geef dit stuk één volle zaal en het maakt er honderd ...
„DE TELEGRAAF": „De lezer ga naar het Grand Theatre, waar hij het voor zijn oogen zal zien gebeuren en met groot succes."
DE „NIEUWE ROTTERD. COURANT": „Heijermans heeft, met de hand op dit kostelijk stuk te leggen, een allergelukkigsten greep gedaan." 4607
„HET CENTRUM": „Een goed Septemberstuk, dat gezien kan worden."
In dezen Schouwburg wordt alleen betalend publiek toegelaten.

HUISHOUDSCHORTEN.
KEUKENSCHORTEN.
DIENSTBODENSCHORTEN.
VERPLEEGSTERSSCHORTEN
Enorme keuze nieuwe modellen.
Reclame Huishoudschort van prima Poolbont **69**
„De Vier Vriezen",
UTRECHTSCHESTRAAT 56.

Gaat U Verhuizen?
Groote kapwagens vanaf 50 Cts. per uur C. KERKMAN, Willibrordusstraat 65, 1e huis van de Van Woustraat. Let s.v.p. op het adres. Aannemen goedk. Ruime bergplaats voor Meubelen. 1826

PIANINO f 80—.
Ter overname aangeboden een Pianino, verkeerende in goeden staat, met schriftelijke garantie, kan desgewenscht met f 4.— per maand worden afbetaald. 4604
G. A. GOLDSCHEDING,
Keizersgracht 301-303, A'dam

WITTE BIOSCOOP
DAMRAK 64.
Heden en volgende dagen wegens reusachtig succes
CABIRIA.

Doorloopende voorstelling van 2 tot 7 uur, 's avonds 2 voorstellingen, kwart vóór 8 en half 10.

1e Rang 30 cts. Balcon 40 cts. Na 7 uur 10 ct. meer, alles inbegrip belasting. Plaatsbespreking à 5 cts., van 1 tot 6½ uur (niet telefonisch). 1e Rangs muziek-ensemble en explicatie.

CABIRIA is de prachtigste en boeiendste film ooit vertoond, bestaat uit vele acten en mooie tafereelen, eene weergalooze prachtvertooning met overweldigende scènes, een wonder van kunst en schoonheid, een film, die iedereen moet zien.

Ondergeteekende beveelt zich beleefd aan voor het maken en repareeren van alle soorten ROLLEND MATERIAAL.
Rijtuig-, Wagenmakerij en Smederij
(Carrosserie voor Auto's)
TH. VAN HEES v/h. B. G. MUDDE
SPUISTRAAT 1c. 4615

GEBROEDERS LANGEMEIJER vragen voor hun Dames-Modezaak BEKWAME 4617
Winkeljuffrouwen.
Zich te vervoegen: HOOFDKANTOOR 445 Singel.

TE HUUR.

Met 1 Mei 1916 een ruim WINKELHUIS, waarin sedert jaren met succes is uitgeoefend petroleumverkoop en aanverwante artikelen aan de Barndesteeg No. 13. Huurprijs f 25.— per maand. Inlichtingen bij den eigenaar, 1e Hugo de Grootstraat 2 huis.

GRATIS
een ST. NICOLAAS-CADEAU voor elken Hoed of Bont, gekocht in
DE VLINDER,
DAMES- en KINDERHOEDEN en PELTERIJEN.
7 Haarlemmerstraat 7 AMSTERDAM. FIRMA **SMIT & DE VRIES**

Uw Opticien woont DAPPERPLEIN 20 bij Lijn 10 en 11, Telef. Z. 4492, waar u verzekerd is van een billijke en vakkundige behandeling.
Alle soorten glazen worden door mij in mijn electrische slijpinrichting geslepen.
Mijn So Easy Fits u (past u) munt uit door soliditeit en goeden pasvorm
Beleefd aanbevelend, **M. SCHATS, Erkend Opticien.**

In het Gelukskantoor
BINNEN ORANJESTRAAT 28, Telef. N. 10399;
Filiaal: RUYSCHSTRAAT 117, Telef. Z. 4842,
AMSTERDAM,
zijn vanaf de oprichting tot en met de 409e loterij **ruim zeven maal honderd duizend gulden alleen aan hoofdprijzen uitbetaald,** hetgeen door ieder vrij gecontroleerd kan en mag worden aan het Hoofdkantoor te 's Gravenhage.
Zaterdag geopend tot 's avonds 11 uur; Zondag Binnen Oranjestraat van 10 tot 4 uur; Ruyschstraat tot 's avonds 9 uur. **MAANDAG A.S. TREKKING.** 4600

Fa. G. HAAS,
DAPPERSTRAAT 43 naast ROERAADE,
is voor het a.s. **ST. NICOLAASFEEST** weer ruim gesorteerd in zeer fraaie en nuttige geschenken, groote collectie **LEESBOEKEN,** gebonden werkjes vanaf 25 cts., waaronder de beroemde DIK TROM, **KLEUR-, TEEKEN-, SCHETS- en PRENTENBOEKEN, TEEKEN-, VERF- en PASSERDOOZEN, BOUW-, KEGEL-, BLOK- en TIMMERDOOZEN, LOTTO'S, DAM, DOMINO'S, HALMA, SCHAAKSPELLEN** en nog 100 andere soorten vanaf 29 cts. Groote sorteering Doozen Postpapier, Postzegel-, Portret-, Ansicht- en Poëzie-albums, Haargarnituren, Eau-de-cologne, Parfums, prachtcollectie Bijouterieën, Luxe-Artikelen, **LEDERWAREN,** enz. enz. Ontv. groote sorteering gekleede en ongekleede **POPPEN,** alles tegen zeer scherp concurreerende prijzen. 4609
ZIET DE ETALAGE. ALLES GEPRIJSD.
Aanbevelend, **Fa. G. HAAS,**
Dapperstraat 43.

Werk gevraagd. Prima Atelier vraagt wegens uitbreiding werk: Lingeries, Vakkleeding of Indisch werk. Br. onder no. 4613. bur. A.bode.

Medicinale Bloedwijn
f 0.60 per flesch (flesch inbegrepen).
Wijnhandel „DE BARBANSON", Amstel 51, (Besjeshuis).
1 October tot 31 December 1915
Wedstrijd v. onze Bonhouders.
f 100 — aan prijzen.
Vraagt de voorwaarden.

Kleine Annonces.

Aanbiedingen van Betrekkingzoekenden, Aanvragen en Aanbiedingen betreffende **Huur** en **Verhuur, Koop** en **Verkoop,** worden geplaatst à **30 Ct.,** van 1 tot 5 regels, tweemaal **50 Ct.,** driemaal **70 Ct.,** voor den zesden en volgende regels **10 Ct.** per regel extra bij elke plaatsing.
Aanvragen om Personeel kosten het dubbele van bovenstaande prijzen.
Deze annonces worden aangenomen aan ons Bureau, aan alle Kiosken, door de Boekhandelaren en door onze Agenten en Couranten-Ombrengers.

DIENSTBETREKKINGEN.

Weduwe, ruim 50 jaar, R. K., biedt zich aan voor HUISHOUDSTER bij Heer alleen of in klein gezin. Br. fr. lett. B, Boekh. JAN HELMER, De Clercqstr. 49, A'dam. 4566

Een Naaister
vraagt nog eenig werk thuis. Brieven lett. J R, bur. Amstelbode. 4556

MANTEL-
JUFFROUW, flinke verkoopster, direct gevraagd. Brieven met opgaaf waar en hoelang in betrekking worden ingewacht bij B. H. ORTMANN, „De Duif", 84 Utrechtschestraat. 4529

Zoo spoedig mogelijk gevraagd een nette R. K. DIENSTBODE als MEID-ALLEEN, met hulp van een Werkster; koken geen vereischte. Zich aan te melden Singel 140. 4535

Gevraagd, voor direct, een flinke DIENSTBODE in klein gezin, netjes kunnende werken en burgerpot koken, v.g.g.v. Aanb. Overtoom 131.

Gevraagd bekwame HUISNAAISTER, zoowel voor nieuw als versteld goed, een dag per week, van 9—5 uur. f 1.— per dag. Br. fr., No. 4510, bur. Amstelbode.

DAGMEISJE.
Gevraagd net R. K. DAGMEISJE, 15 à 17 jaar. Adres Mevr. VANLON—HESSELS, Bilderdijkstraat 70, 1e étage. 4492

In gezin zonder kinderen, wasch buitenshuis, wordt tegen begin Februari of eerder gevraagd 4616
een flink Meisje,
dat netjes werken en ook koken kan. Zich aan te melden na 7 uur 's avonds, Valeriusstraat 274, bovenhuis.

Direct gevraagd een
DAGDIENSTBODE
genegen schoollokalen te schrobben, loon f 5 met vollen kost. Zondag en feestdagen vrij, v. g. g. v. Br. lett. W, Boekh. KAREL v. D. SCHOT, van Breestraat 72. 4623

DIENSTBODE.
Mevr. ROOSWINKEL, Leidschegracht 37, vraagt tegen 1 of 15 December een nette R. K. DIENSTBODE, v. g. g. v. 4631

Er b. z. a. een net BURGERMEISJE om uit verstel naaien te gaan v. g. g. v. Adres B. v. KOPPEN p/a S. POSTMA, Frans Halsstraat 40. 4625

LINGERIEWERKSTERS.
Nette MEISJES gevraagd, bij voldoende bekwaamheid flinke verdienste. Br. fr. lett. J S, bureau Amstelbode. 4571

Gevraagd een MEID-HUISHOUDSTER, genegen in den Winkel (Broodbakkerij) behulpzaam te zijn. Loon f 130 p. j. Br. fr., lett. J V, Bureau Amstelbode. 4595

Met 1 Febr. wordt gevraagd, te Amsterdam, een eenvoudig
R. K. KEUKENMEISJE,
smakelijk kunnende koken en genegen huiswerk te verrichten. Goede get. vereischte. Br. onder lett. B fa. C. L. VAN LANGENHUIJSEN, Spui, Amsterdam. 4603

FLINKE MODISTE gevraagd, in staat de leiding van een Atelier van kinderhoedjes op zich te nemen. Aanvankelijk salaris f 40 per mnd. Aanbiedingen onder G V 12161, Alg. Adv.-Bur. D. Y. ALTA, A'dam. 4601

Wordt gevraagd: 1 Febr. a.s., wegens huwelijk der tegenwoordige, een bekwame R. K. DIENSTBODE, als Meisje-Alleen, niet beneden 25 jaar. Zonder goede getuigen onnoodig zich aan te melden. Br. fr. lett. A, Boekh. G. BORG, A'dam. 4415

Tijdgeest-Obligatiën.
Premietrekking volgens aanwijzing der Nederlandsche Staatsloterij
f 2.50, f 5.-, f 10.-, f 20.-, f 25.- volgestort (Wettig geoorloofd).
Verkrijgbaar aan het Hoofdkantoor: Wijnhaven 15 te Rotterdam en bij H.H. Agenten. 4331

VERSTELNAAISTER
gevraagd, ook voor nieuw werk. Aanmelding na halfacht, 's avonds, Raadhuisstraat 6. 4635

Met Februari wordt gevraagd in een deftig gezin, te Amsterdam, een R. K. bekwame KEUKENMEID. Brieven onder lett. K, aan de Firma C. L. VAN LANGENHUYSEN, Spui, Amsterdam. 4598

Een nette
WERKSTER
gevraagd voor halve dagen. Rozengracht 93 I. 4614

Gevraagd in kl. gezin een nette
DIENSTBODE
voor dag en nacht met g. g. Br. fr. no. 4606, bur. van dit blad.

Eenvoudige Burgerdochter biedt zich aan voor de HUISHOUDING, zelfstandig kunnende koken en werken en v. g. g. voorz. Br. fr., lett. J W, Bureau Amstelbode. 4596

Flinke Modiste
gevraagd. Br. fr. lett. J T, bureau Amstelbode. 4572

Met Febr. wordt gevraagd een alleszins bekwaam
TWEEDE-MEISJE
niet beneden 25 jaar. Goede get. vereischte. Hoog loon, br. no. 4619, bur. van dit blad.

Direct gevraagd een net MEISJE voor de schel en lichte bezigheden. Zich aan te melden des avonds na 8 uur, Heerengracht 56. 4620

Confectie-Pakknecht.
Flinke R. K. jonge KNECHT gevraagd. Zonder goede getuigen onnoodig zich aan te melden.
Brieven onder No. 4599, Bureau van dit Blad.

Een nette JONGEN gevraagd, om met de auto mede te rijden, oud 15 à 16 jaar. Zich aan te melden Eerste Amsterdamsche Poetsdoekenfabriek, Omval. 4618

Gevraagd
een nette Loopjongen.
Heerengracht 253. 4561

BOEKBINDERIJ.
Nette JONGENS en JONGMAATJES gevraagd, bij JOS. SCHOENMAKER, Nes 100. 4507

Hoog loon. Spoedig een aankomende 4627
SCHOENMAKERSKNECHT
GEVRAAGD,
bij J. EERNINK, Van Hogendorpstraat No. 130, huis.

EEN FLINKE JONGEN
gevraagd, voor kantoor- en magazijnwerk. Br. fr. onder lett. K E, bureau Amstelbode. 4634

De FABRIEK VOOR GESTERILISEERDE MELK „AMSTERDAM" vraagt 4632
eenige JONGENS,
voor beide fabrieken: Amstelveenscheweg, gemeente Nieuwer-Amstel, en 2e Spaarndammerdwarstraat 32—34, Amsterdam.

MANUFACTUREN.
In een drukke Burgerzaak wordt gevraagd een R. K. TWEEDE BEDIENDE. Br. fr., No. 4577, Bureau Amstelbode.

TWEE BEKWAME
Steenhouwers
gevraagd, bij L. VOGELPOEL, Hoorn. 4608

Een Bakkersleerling
gevraagd, boven 17 jaar, bij J. F. SAELMAN, 3e Oosterparkstraat 184. 4519

Er biedt zich aan terstond of later een flinke BROODBAKKERSKNECHT, midd.b. leeft. en van z. g. g. v.z. Br. fr., lett. W, Kiosk Ferdinand Bolplein. 4558

HUUR.

Te huur mooie gr. VOORKAMER met ap. slaapgel., voorz. van alle gem., voor 1 of 2 nette juff. of heer, f 10 à f 12 per m. Heerengracht 275, bij den Dam. 4573

Een gemeubileerde
VOOR-SLAAP- of ZITSLAAPKAMER 4574
te huur. Rozengracht 184, 3-hoog.

Te huur gemeubileerde
ZITSLAAPKAMER
met of zonder thee en koffie. Adm. de Ruyterweg 91, huis. 4575

TE HUUR EEN SLAAPKAMERTJE, aan de straat, met of zonder pensioen. 4624
Spuistraat 30, 2de schel.

EEN FRISSCHE GEMEUBILEERDE SLAAPKAMER TE HUUR, f 1.25 per week, met kost f 7.— 4628
Veerstraat 78, huis

Een frisch 4630
SLAAPKAMERTJE TE HUUR, voor 1 of 2 personen. f 1.25 per week. Spuistraat 270.

Te huur gem. ZIT-SLAAPKAMER en ook een klein KAMERTJE, voor een nette Juffrouw. Alb. Cuypstraat 203 D, 2e étage. 4629

KLAPPA
kost per pond 50 cent, doch voor den iets hoogeren prijs bekomt gij dan ook het beste, dat er op het gebied van plantenboter bestaat.
Alle gewenschte inlichtingen worden gaarne verstrekt door de eenige fabrikante van KLAPPA en B.U.K., de Nederlandsche Plantenboterfabriek te Amsterdam.

Huizen, Bovenhuizen en Winkelhuizen met Woningen te huur, bestaande uit Kamer, Keuken, 2 Alkoven enz., vanaf f 1.50 en hooger. Te bevragen bij G. GROBBE, 2de Spaarndammerstraat 5. 1288

2 nette COMMENSAALS gevr., huish. zond. kind., degel. burgerp en huis. verk. à f 7.— p. w., met bewassching. Br. fr., lett. J G, bureau van dit blad. 4451

Een Heer, z. b. b. h., vraagt tegen 1 Januari ZIT- en SLAAPKAMER, met of zonder pension. Br. fr. lett. J Z, bur. Amstelbode. 4610

WINKELHUIS te huur. Winkel, Kamer, Keukentje, alle gemakken f 2.60 p. w. en Werkplaats voor kleermaker of politoerder f 1.40 p. w. Bevr. Houtmankade 83, huis. 4549

KOOP.

Merk PLEYEL. **Pianino f 200.**
Gekost f 500.— Duitsche STEINBACH f 150.— Studie-Pianino, bruin f 85.—, ook op condit. Volle garantie. Van Oldenbarneveldtstraat 26, huis. 4569

Te koop een
Gashaardje
en een TOONBANK. Te zien Tes Haarstraat 30, huis. 4551

Wegens plaatsgebrek te koop een groote, 4509
SOLIDE MANGEL,
voor spotprijs. Jacob van Lennepkade 305 I, Amsterdam. 4509

Te koop tegen billijken prijs een TABAK- en SIGARENMAGAZIJN, 't welk bevat een gezellige woning en tuintje, in een druk stadsgedeelte, voor uitbreiding vatbaar. Tusschenpersonen komen niet in aanmerking. Br. fr. lett. K D, bur A'bode. 4611

f 120 PIANINO.
Te koop een buitengew. mooie zwarte SALON-PIANINO, volle ronde toon, hoogst solide, keurig elegant instrument, met 5 jaar garantie. Te zien Brouwersgr. 63, ingang hoek Keizersgracht. 4576

Te Koop
een zoo goed als nieuwe, geheel naar de eischen des tijds ingerichte HOOFD-HERBERG, met gewaarborgde Vergunning, met Kolfbaan en Uitspauning; annex Kruideniers-winkel en Fouragehandel, staande op een R. K. dorp tusschen Medemblik en Schagen, kort bij R. K. kerk en school en ¼ uur van het spoor. In het pand worden R. K. Uitvoeringen gegeven en Societeit, Vergaderingen en Verkoopingen 1ste klasse gehouden. De gezamenlijke grootte is ± 25 Aren. Uitsluitend voor R. K., die er een rijk burger bestaan vinden.
Fr. br., No. 4590, Bur. Amstelb.

Een goede PIANO
te koop bij JB. KNIJN, Egelantiersgracht 110. 4597

ELECTRISCHE [illegible] DER NAAML. VENNOOTSCHAP „DAGBLAD DE TIJD"
DRUKKERIJ DE TIJD

Premie-uitgaven van „De Tijd" en „De Amstelbode."

Bij ons zijn nog verkrijgbaar de volgende boekwerken en muziekstukken:

1. FRANS VON SICKINGEN, door Conrad von Bolanden, en HUGO VAN DER GOES, door Raoul de Navery, te zamen één boek, 180 bladz. Prijs f 0.20, fr. p. p. f 0.30.

2. VIJFTIG GEILLUSTREERDE EN NIET-GEILLUSTREERDE VERHALEN EN ANECDOTEN. Eerste serie, met 40 Illustraties, 160 bladz. Prijs f 0.30, fr. p. p. f 0.40.

3. ZEVENTIG GEILLUSTREERDE EN NIET-GEILLUSTREERDE VERHALEN EN ANECDOTEN. Tweede serie, met 60 Illustraties, 160 bladz. Prijs f 0.30, fr. p. p. f 0.40.

4. KONINGSTROUW, naar Charles Buat DE NOELLET'S, roman, door René Bazin en DONKERE DALEN EN ZONNIGE HOOGTEN, uit het Duitsch, te zamen één boek, 239 bladz. Prijs f 0.25, fr. p. p. f 0.35

5. DE BEDELARES VAN ST. SULPICE roman naar het Fransch van Xavier de Montépin, 320 bladz. Prijs f 0.40, fr. p. p. f 0.52½

6. DE MARTELAARS VAN SIBERIË boeiende roman, 200 pag. Prijs f 0.25, fr, p. p. f 0.35.

7. BANGE DAGEN en DE VINGER GODS te zamen één boek, 188 bladz. Prijs f 0.25 fr. p. p. f 0.35.

8. HET KIND VAN DEN VAGEBOND en UIT HET LEVEN VAN FREDERIK II, twee verhalen in één band, 188 blz. Prijs f 0.25, fr. p. p. f 0.35.

9. NUNZIO SULPRIZIO, Het heilige leven van een handwerksgezel en eerbiedwaardig dienaar Gods. Met inleiding van P. J. H. Geurts, pr. Prijs f 0.25, fr. p. p. f 0.30.

10. GRAAG OP BAANTJES, verzameling statistieken van het aantal katholieken, die over geheel Nederland in Gemeente-, Provinciale- of Rijks-betrekkingen werkzaam zijn, met toelichtingen. Prijs f 0.40, fr. p. p 0.45

11. OORLOGSKREET, woorden van F. G. Labout, muziek van Joh. H. Löser. Prijs 0.20, fr. p. p. f 0.25.

12. MATROZENLIED, vierstemmig mannenkoor van Joh. H. Löser. Prijs partituur f 0.35; stel stemmen f 0.30.

Voor alle de boek-uitgaven, 1—10 in één zending, bedraagt de prijs slechts f 2.60 franco per post, met inbegrip van No. 11 f 2.75.

Levering, ook aan den boekhandel, geschiedt uitsluitend bij vooruitbetaling. Bij bestelling kan met opgave van het nummer of de nummers worden volstaan.

Administratie „Tijd" en „Amstelbode" 't „Kasteel van Aemstel", Amsterdam.

De verdeeling der belastingen-Treub.

In een vorig artikel „De bestemming der belastingen-Treub", hebben wij betoogd, dat Minister Treub van de f 61,000,000, door hem gevraagd, voorloopig niet meer dan hoogstens f 32,000,000 noodig heeft. Sinds dien tijd verscheen de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over de algemeene beschouwingen. Op blz. 11 vinden wij daar de volgende zinsnede:

„De financieele toestand is van dien „aard, dat versterking van 's Rijks „middelen — afgezien van de lasten „van den oorlogstoestand — met om„streeks 30 millioen per jaar onverwijld „noodzakelijk is. Onder die omstan„digheden kan van den Minister van „Financiën niet worden verwacht, dat „hij zich verantwoord zou achten, het „beheer van 's Rijks schatkist te „blijven voeren, indien hem die on„verwijld noodzakelijke versterking der „middelen onthouden werd. Een uitstel, „waardoor hij er niet op zou kunnen „rekenen, dat uiterlijk met Mei „1917 van de voorgestelde belastingen „er zooveel zullen zijn ingevoerd, dat „de middelen met het genoemde be„drag zullen zijn aangevuld, zou hij „niet in overeenstemming achten met „hetgeen de financieele toestand van „het Rijk thans gebiedend eischt. Het „behoeft daarbij wel niet te worden „gezegd, dat prijs gesteld wordt op „behandeling van de wet, houdende „de grondslagen van het belasting„stelsel vóór de openbare behandeling „van bepaalde onderdeelen daarvan."

Wij konden, wat onze eerste beschouwing betreft, niet volledíger maar vooral niet prompter in het gelijk zijn gesteld, dan hier geschiedt. De Minister noemt ongeveer hetzelfde bedrag, als dadelijk noodig, dat wij hebben begroot. Hij stelt daarbij wel op den voorgrond, dat desniettemin de algemeene wet moet voorgaan. Ja, waar wij ons verklaarden voor een overleg omtrent de belastingen, die, na aanneming der algemeene wet, allereerst in aanmerking behooren te komen, daar doet de Minister dienaangaand, zooals wij straks zullen zien, aan de Kamer reeds een voorslag.

De Minister heeft ons intusschen een kijkje in de keuken gegund, dat ons in staat stelt de berekening van een vorig maal te preciseeren. De Regeering geeft duidelijk te kennen, dat zij voorloopig van de invoering van haar sociale wetten afziet. De invaliditeitsverzekering en de ziektewet blijven onuitgevoerd en worden voorloopig niet door nieuwe vervangen. Wij constateeren het feit, zonder daaraan de politieke beschouwingen vast te knoopen, die voor de hand liggen, maar in deze financieele bespreking niet op haar plaats zouden zijn. De heer Treub wil alleen wel behandeld zien zijn ontwerp-Staatspensioen, dat de ouderdomsrente van Minister Talma moet vervangen. Hij raamt de kosten daarvan op f 8 millioen, welke met het tekort op den gewonen dienst van 19 millioen maakt een tekort van 27 millioen. Hij vraagt dus feitelijk drie millioen meer, dan hij noodig heeft, vermoedelijk in verband met de kosten der nieuwe belastingen en met het feit dat, bij invoering van 1 Mei 1917, het tekort over 1916 geheel ongedekt blijft en het tekort over 1917 slechts zal worden aangevuld met 2/3 van f 30,000,000 = f 20,000,000. Mogelijk, al wordt daarover niet gesproken, heeft hij ook gedacht aan de hulp aan de gemeenten. Wij zien dan ook geen reden, om op het bedrag van 30 millioen — gesteld het Staatspensioen is vóór de behandeling der belastingen ingevoerd — iets af te dingen. Wij zijn het volkomen met den heer Treub eens, dat f 30,000,000 in dit geval broodnoodig zijn en dat een Minister van Financiën, die zich met minder zou tevreden stellen, zijn plicht zou vergeten. Ronduit gezegd begrijpen wij zelfs niet, hoe een Minister van Financiën het met zijn verantwoordelijkheid kan overeenbrengen, voor 1916 in een tekort van 19 millioen op de gewone uitgaven — niet oorlogsuitgaven — te berusten. Wij benijden noch bewonderen in dezen zijn lijdzaamheid.

De Minister rekent dus in de toekomst noodig te hebben f 61,000,000, maar volstaat voorloopig met f 30,000,000.

Zien wij nu eerst eens, waar de Minister de f 61,000,000 laten wil. Hij rekent te krijgen, afgescheiden van wat hij noodig heeft voor de vervanging der leeningsopcenten, meer uit de volgende belastingen:

Grondbelasting	f	9,000,000
Dividend- en tantième-belasting	„	2,000,000
Effectenbelasting	„	3,000,000
Successiebelasting	„	8,000,000
Vermogensbelasting	„	900,000
Doode hand	„	1,400,000
Voornamenbelasting	„	500,000
Te zamen	f	24,800,000
Daarentegen minder uit de inkomstenbelasting	f	4,600,000
Uit de personeele belasting	„	250,000
	f	4,850,000
Blijft		f 19,950,000
Uit indirecte belastingen wordt meer verwacht:		
Zegelrecht	f	4,400,000
Registratie	„	600,000
Bier	„	3,600,000
Tabak	„	6,000,000
Statistiekrecht	„	3.000,000
Plaatskaartenbelasting	„	2,000,000
Belasting op gouden en zilveren werken	„	500,000
Speelkaartenbelasting	„	200,000
Invoerrecht op tabak, sigaren, sigaretten en bier	„	800,000
Te zamen	f	21,100,000
Daartegenover worden afgeschaft de rechten van overschrijving en omschrijving, hetgeen een verlies geeft van	f	900,000
Blijft		f 20,200,000
Hierbij komen de volgende belastingen met een bijzondere bestemming:		
Pensioen-belasting	f	12,000,000
Weergeld	„	4,000,000
Vlootbelasting	„	6,000,000
Belasting armeninstellingen (doode hand)	„	600,000
	„	22,600,000
	f	62,750,000

Wij teekenen hierbij dadelijk aan, dat wij gemakshalve de onderscheiding van den Minister hebben overgenomen, doch dat wij daarom nog niet geacht willen worden haar tot de onze te maken. Het lijdt voor ons geen twijfel of de f 22,600,000, die als bestemmingsbelasting worden gequalificeerd, tegelijk zijn de zuiverste directe belastingen, die men zich denken kan. In hoofdzaak worden zij rechtstreeks van het inkomen en in verhouding tot het inkomen geheven. De directe belastingen worden dan ook o. l. verhoogd met f 42,550,000 en de indirecte met f 20,200,000.

De verhouding der verhooging is dan niet gelijk, maar staat als 2 : 1.

Wij komen hierop echter later terug, wanneer wij tevens een en ander hopen te zeggen over de zoogenaamde bestemmingsbelastingen.

Welke belastingen wil de Minister nu invoeren in 1917, om te komen aan de 30 millioen, die hij vóór 1 Mei van dat jaar eischt? Op die vraag geeft weer het antwoord de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over de algemeene beschouwingen. Het is op dien grond dan ook, dat wij in den aanvang van dit artikel spraken van een voorslag, die door Minister Treub reeds zou zijn gedaan voor het door ons in een vorig artikel gewenscht genoemd overleg. Hij zegt: „Kan de Kamer daarna (na de behandeling der algemeene wet) nog een deel der belastingontwerpen (bij voorbeeld die betreffende de dividend- en tantième-belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de pensioenbelasting, de successie-, zegel- en registratierechten, het statistiekrecht en den bieraccijns) zóó tijdig behandelen, dat op invoering dier wetten niet later dan Mei 1917 is te rekenen, dan zou de Minister van Financiën er zich bij kunnen neerleggen, dat de behandeling der overige wetsontwerpen tot na de totstandkoming der Grondwetsherziening werd verdaagd.

Wanneer wij nu het staatje weer voor ons nemen, dan zien wij, dat de Minister aan zijn 30 millioen hoopt te komen, door te halen

uit directe belastingen:

de dividend- en tantième-belasting	f	2,000,000
de vermogensbelasting	„	900,000
de successiebelasting	„	8,000,000
	f	10.900,000
waarvan af de vermindering der inkomstenbelasting	„	4,600,000
blijft	f	6,300,000
uit indirecte belastingen:		
zegel- en registratierechten	f	5,000,000
statistiekrecht	„	3,000,000
bier	„	3,600,000
	f	11,600,000
waarvan af	„	900,000
blijft	f	10,700,000
uit de bestemmingsbelastingen:		
de pensioenbelasting	„	12,000,000
	f	29,000,000

Wij hebben dus thans duidelijk voor oogen, welke de bedoelingen zijn van den Minister dadelijk en later. Het zal ons nu uit den aard der zaak gemakkelijk vallen de voorstellen bij een verdere bespreking op haar juiste waarde te stellen.

BINNENLAND.

UITGAANDE KATHOLIEKEN.

Een zielzorger schrijft ons:

Dezer dagen las ik in een katholiek blad eenige wenken ten bate van „uitgaande Katholieken." Het is een pijnlijke woordkoppeling, en nog pijnlijker is de noodzakelijkheid om dit soort geloofsgenooten voor het ergste der zedelijke gevaren te vrijwaren, die aan het „uitgaan" van mondaine menschen zijn verbonden.

Uitgaande Katholieken — er ligt een tegenspraak in de uitdrukking zelf. Katholicisme immers is strijd tegen de wereld, afgekeerdheid van mondaine gezelschappen en de gevaren van het zoogenaamde „uitgaan." In een tijdperk, dat nog versch achter ons ligt, is door het gezag beslist, dat de titel van „Roomsch Katholieken" zonder toevoegsel de eenig echte is voor de ware kinderen der Kerk. Wat beteekenen dan in haar schoot der hybridische wezens, die men „uitgaande Katholieken" noemt? Worden daarmee degenen aangeduid, uit wier leven eerst de katholieke geest uitgaat, en die daarna de Katholieke Kerk uitgaan?

Het spreekt van zelf, dat een gepaste ontspanning in katholieke kringen wel aangebracht is. Maar als het „uitgaan" volgens het wereldsche begrip bij Katholieken in zwang komt, — vaarwel dan, Katholicisme! Want Katholicisme is behalve strijd tegen den duivel, de wereld en het vleesch, de beoefening der deugden, de voorbereiding van het aardsche tot het hemelsche leven, het is „God op aarde dienen om Hem na dit leven eeuwig aanschouwen." Maar hoevelen vatten aldus het katholieke leven, het leven van zelfverloochening en liefde tot het Kruis op?

Dezer dagen stond ik bij het sterfbed van een „uitgaand Katholiek", en nog heb ik vóór mij het beeld van den jammerenden zieltogende, die morde niet te kunnen begrijpen, dat hij op zijn ziekbed te lijden had, en die zeide niet te willen sterven, omdat hij zoo van de wereld hield, van feesten, pleizieren en „uitgaan." Hij was in doorsnee niet slechter en niet beter dan zooveel andere pretmakers der „uitgaande werled", waartoe zooveel ontwikkelde en begaafde Katholieken behooren, die hun krachten en talenten in leege ijdelheden verspillen. Jammerlijk was het voor mij, waar te nemen, hoeveel tijd, talent en van de allerbeste levensjaren hij aan het slaafsch naloopen van genietingen had vermorst, den „strijd tegen den duivel, de wereld en het vleesch" geheel vergetend, met het resultaat, dat hij eerst op zijn sterfbed nauwelijks wist na te denken over zijn voornaamste doel: den overgang tot een zaligen dood, den overgang tot een gelukkige eeuwigheid. Het schouwspel had mij zóó geschokt, dat ik besloot openlijk voor te stellen, de uitdrukking „uitgaande Katholieken" als een verachtelijken term voorgoed te doen schrappen uit het woordenboek van het katholieke openbare leven. De term immers behoort alleen thuis in het woordenboek van de hersenlooze wereldschgezinden, door Louis Veuillot genoemd: „les gens qui ne pensent pas."

DE DERDE ORDE VAN DEN H. FRANCISCUS EN DE ONZEDIGE MODE.

Door den hoogeerw. pater Provinciaal der Minderbroeders is als overste der aan zijne rechtsmacht onderworpen Tertiarissen een belangrijke maatregel genomen. Aan alle directeuren der Derde Orde is n.l. een schrijven gezonden, waarbij een verordening omtrent de kleeding der vrouwen wordt gepubliceerd en ter onderhouding voorgeschreven.

Wij twijfelen er niet aan, of deze maatregel zal de heilzaamste gevolgen hebben. De Derde Orde, die reeds verleden jaar het initiatief nam tot een groote actie tegen de zedenkwetsende mode en in vereeniging met de K. S. A. en „Voor Eer en Deugd" duizenden vlugschriften over het geheele land deed verspreiden, zal met dezen nieuwen maatregel machtig veel ertoe bijdragen, om dezen gevaarlijken en altijd driester optredenden vijand der goede zeden en der vrouweneer van het katholieke erf te verjagen en voorgoed verwijderd te houden, althans in die parochiën — zooals er tegenwoordig zoovele zijn — waar de Derde Orde is opgericht en bloeit.

Wij laten het bedoelde schrijven hier volgen.

Fr. Simon Bennenbroek, Minister Provinciaal der Minderbroeders. Aan alle hem onderhoorige Directeuren en leden der Derde Orde, zaligheid en vrede in Jesus Christus onzen Heer.

„De instelling der Derde Orde bestaat hierin — zegt Z. H. Pius X in zijn brief „Tertium Franciscalium Ordinem" — dat de leden de voorschriften der evangelische volmaaktheid in het dagelijksch leven volbrengen en aan anderen het voorbeeld van een christelijk leven ter navolging voorstellen."

Vandaar mag een lid der Derde Orde in de wereld niet een wereldsch leven leiden. Een wereldsch leven is een ijdel en zinnelijk leven, het leven van een lid der Derde Orde moet een eenvoudig en verstorven leven zijn. Daarom schrijft de regel der Derde Orde voor, zedig te zijn in leefwijze en kleeding, de weelde te vluchten, de gevaarlijke aanlokselen van dans en tooneel te vermijden.

Hieruit blijkt reeds voldoende, dat de Derde Orde juist gericht is tegen de groote ergernissen en gevaren in de hedendaagsche wereld, waaruit de christelijke eenvoud en zedigheid schijnen verbannen te zijn.

Een der grootste ergernissen en gevaren nu van onzen tijd is ongetwijfeld de hedendaagsche vrouwelijke kleeding. Het zal wel niet noodig zijn, u dit nader aan te toonen. Met ons zult gij ervan overtuigd zijn, dat het meer dan tijd is tegen de verderfelijke mode in te gaan en den noodlottigen dwang, dien zij ook in katholieke kringen uitoefent, te breken. En dit is te meer noodig, omdat ons, helaas, gebleken is, dat niet weinige vrouwelijke Tertiarissen uit onwetendheid of uit menschelijk opzicht aan die zinnelijke, onzedige mode meedoen en zich kleeden op eene wijze, die geheel in strijd is met den H. Regel, dien zij plechtig beloofd hebben te onderhouden, en die in het tweede hoofdstuk voorschrijft: „De leden der Derde Orde moeten in geheel hunne levenswijze en kleeding alle overdaad en weelde vermijden en dien regel van middelmaat in acht nemen, welke leder volgens zijn stand past."

Dit alles overwegende, ten einde de zuiverheid van den Regel, waarvoor wij krachtens onze bediening, verplicht zijn te waken, te bewaren en ertoe mede te werken, dat de Tertiarissen, zooals de Regel dat wil, voorbeelden zijn van christelijken eenvoud en christelijke zedigheid, hebben wij besloten de volgende verordening vast te stellen, welke verplichtend is voor alle leden der Derde Orde, die aan onze rechtsmacht zijn onderworpen, te weten:

1. De vrouwelijke leden der Derde Orde moeten ten allen tijde zorgvuldig vermijden: uitsnijdingen en doorschijnende stoffen lager dan de hals; mouwen, die den bovenarm tot den elleboog niet bedekken of laten doorschijnen; vleeschkleurige voering of garneering; te nauw sluitende, onder opengesneden of op andere wijze zedenkwetsende rokken.

2. Zij moeten dit alles ook verbieden aan hare kinderen en naar vermogen tegengaan bij hare dienstboden of onderhoorigen.

3. Zij moeten zorgen, dat de kleeding van hare jongere kinderen behoorlijk zij en minstens tot op de knie afhangt.

Wij schrijven derhalve voor, dat, zoo iemand in de Derde Orde wenscht te worden opgenomen, haar deze verordening omtrent de kleeding worde voorgelegd. Wil zij zich daaraan niet onderwerpen, dan mag zij niet tot de inkleeding worden toegelaten.

Verder verzoeken wij den Eerwaarden Directeuren alle ook reeds geprofeste leden aan te sporen zich aan bovenstaande bepalingen te willen houden.

Gegeven in ons klooster te Weert, op het feest van Allerheiligen 1915.

fr. SIMON BENNENBROEK O.F.M.,
Minister Provinciaal.

N.B. Een uitvoerige toelichting van bovenstaande verordening zal de volgende maand in het „Maandblad voor Directeuren" gegeven worden.

DE BALIJE VAN UTRECHT.

Het lid van de tweede Kamer, jhr. mr. Vict. de Stuers, heeft betreffende de Duitsche Orde Balije van Utrecht, 6 November de volgende schriftelijke vragen ingezonden:

Den 17den Mei j.l. had ondergeteekende de eer zes vragen, de Duitsche orde Balije van Utrecht betreffende, aan den Minister van Justitie te stellen.

Den 16den Juni antwoordde de Minister, dat die vragen uiteraard tot een omvangrijk onderzoek aanleiding moesten geven, en dat, vermits dit onderzoek nog niet kon worden beëindigd, Zijne Excellentie zich voorstelde, zoodra de uitslag daarvan hem hiertoe in staat zou stellen, die vragen zoo volledig als doenlijk te beantwoorden.

De ondergeteekende begrijpt volkomen, dat het onderzoek van sommige dier vragen, welke door hem reeds dertien jaren geleden gesteld werden, en waaraan de opvolgende ministers van justitie verklaarden zich te wijden, nog niet afgeloopen is. Op sommige andere daarentegen komt het hem voor, dat terstond het antwoord kan gegeven worden, n.l.

Vraak III. Is er een reglement of statuut door den Koning vastgesteld? Zoo ja, hoe luidt dit? Zoo neen, welken leiddraad volgt de regeering bij haar toezicht op de uitvoering der wet van 8 Augustus 1815, no. 55 („St.bl." no. 43)?

Vraag IV. Welke zijn de verschillende vereischten, waaraan men moet voldoen om in de orde en het kapittel van deze staatsinstelling te worden geadmitteerd? (De staatsalmanak noemt slechts één dezer vereischten, nl. het bezit van vier adelskwartieren.) Behoort daartoe ook de professie van een bepaalden godsdienst?

Vraag V. Welke is de nationaliteit van de tegenwoordige tien commandeurs? (Deze moet aan de regeering bekend zijn, want zij stelde aan de Kroon de agreatie dezer commandeurs voor).

Vraag VI. Hoeveel is onderscheidenlijk in 1912 en 1914 uit de kas der orde uitgekeerd aan den landcommandeur, den coadjutor en elk der commandeurs? Hoeveel is aan liefdadige doeleinden besteed? (Daar de rekeningen over de genoemde jaren hoogstwaarschijnlijk afgesloten zijn, is deze vraag gemakkelijk te beantwoorden).

Wordt jaarlijks een bedrag in de schatkist gestort en hoe groot is dit?

De ondergeteekende heeft de eer den Minister van Justitie te verzoeken deze vragen thans te beantwoorden.

Het antwoord van den heer Ort, Minister van Justitie, ingezonden 17 dezer, luidt:

Alvorens tot een volledige beantwoording der vragen, door de leden uwer Kamer jhr. V. E. L. de Stuers en mr. J. W. H. M. van Idsinga, nopens de Duitsche Orde Balije van Utrecht gedaan, waaromtrent nog nadere gegevens worden ingewacht, over te gaan, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hierbij de antwoorden te doen toekomen op de sedert dien bij schrijven van 6 dezer, no. 45, door jhr. de Stuers gedane vragen.

Vraag III. Een door den Koning goedgekeurd statuut of reglement bestaat niet. Door de regeering werd een ontwerp-reglement van 25 Mei 1825, het eenige dat als zoodanig aan de regeering is toegezonden (en hierbij ter kennisneming wordt overgelegd), voor notificatie aangenomen.

Het regeeringstoezicht op de uitvoering van de wet van 8 Augustus 1815, na. 55 („St.bl." no. 43), heeft zich van af het herstel der orde bepaald tot de goedkeuring en viseering der kwartierstaten, tot de agreatie van gedane benoemingen en toelatingen (van daar het sub 1o. bepaalde van het Kon. besluit van 3 Juli 1822, no. 105, waarbij de Balije op haar verplichting tot het vragen van de agreatie wordt gewezen), en to de controle van verdere handelingen van de Duitsche orde, welke, ter kennis van de regeering gebracht, worden goedgekeurd dan wel voor kennisgeving aangenomen (Kon. besluit hiervoren vermeld, sub. 2o.). De regeering volgt de practijk, zooals die sedert het bovengenoemd Kon. besluit van 1822 steeds is toegepast en blijkens diens inhoud gebaseerd is op hetgeen gedurende het toezicht der Staten 's lands van Utrecht reeds placht te geschieden.

Vraag IV. Om in de orde te worden opgenomen wordt van regeeringswege geëicht het bezit van vier „meer dan twee eeuwen oudadellijke en irreprochabele kwartieren, niet besmet met bastaardy", een eisch, welke, voor zoover historisch bekend, steeds is gesteld, sedert het herstel der orde in 1815, altijd door het staatsgezag als noodzakelijk is aangenomen, en ook overeenstemt met de resolutie der

Een en twintig jaren na 1793.

12)

„Wij komen uw medelijden inroepen," sprak de oude dorpeling zich tot den graaf wendende; zouden dappere krijgslieden geen vergiffenis schenken aan lieden, die geene andere fout begaan hebben dan hun land te beminnen, en die het slechts wilden verdedigen?"

„Ik breng u vergiffenis," sprak de kolonel, terwijl hij de aandoening poogde te onderdrukken, die zich van hem meester maakte, en die deze waardige mannelijke taal in zijn hart deed opwellen. „Het is een van uwe landgenooten, die door de revolutie genoodzaakt werd om zich in vreemden krijgsdienst te bevinden, die van den generaal-opperbevelhebber uwe vergiffenis heeft verkregen; maar mijnheer de maire, bij die vergiffenis is één voorwaarde. Laat ons naar het rechthuis gaan, daar zal ik u deze doen kennen. Soldaten," vervolgde hij, in het Russisch, terwijl hij zich tot zijn troepen wendde, „de eerste inbreuk op de krijgstucht zal streng gestraft worden."

Het detachement schaarde zich in slagorde op de plaats van het dorp, en de kolonel, gevolgd door de inwoners, begaf zich naar het rechthuis.

De angst was op aller gelaat te lezen, maar er was er geen, dat er zoo neerslachtig uitzag als dat van den graaf, en het was eerst na eenige minuten zwijgens, dat hij de bevelen van zijn bevelhebber kon bekend maken.

„Waarom zou het lot besslissen," sprak Dominikus Grisier, toen hij begrepen had, dat men een gijzelaar verlangde? „Ik ben de maire van het dorp, het is dus mijne taak, om op te komen voor mijne medeburgers."

De graaf vatte de hand van Dominikus en drukte die met warm gevoel, doch door deze beweging werd het gelaat van den banneling zichtbaar. Ondertusschen was er nog niemand, die hem herkende, maar er ontstond bij Dominikus een zwak vermoeden.

„Mijne orders zijn beslist," hernam de kolonel; „het lot alleen moet beslissen. Noem dus op, mijnheer de maire, ik zal de namen opschrijven."

Elf namen werden opgeschreven; die van Louis Lemesle, als de naam van den rijksten dorpeling, kwam het eerst.

„Wat den twaalfde betreft", zeide de graaf, „dien behoeft gij mij niet op te geven; dien zal ik integendeel opgeven. Na de rijken komen de armen! Schrijf, mijnheer de maire.... Henri de Mareilles."

De banneling had den moed niet, om langer onbekend te blijven; hij nam zijn helm af en liet zijn kaal hoofd zien, waarop de smarten der ballingschap loodzwaar hadden gedrukt.

„Hij is het, mijn God!" riep Dominikus uit, en wierp zich aan de voeten van den emigrant.

„In mijne armen", kreet de graaf, hem opheffende, om hem aan zijn hart te drukken! „Wilt gij dan niet, dat ik voor een oogenblik mijne langdurige en wreede smarten vergeet! O, mijn vaderland! Ik zal voortaan uw geliefkoosden en betreurden grond betreden, zonder de schaamte op mijn voorhoofd en de wanhoop in mijn hart te gevoelen!"

Wij zullen niet beproeven de oogenblikken te schetsen, die op dit plechtig uur van verzoening en vergeving volgden: vele smarten, vele wroegingen werden opgewekt, maar ook vele vreugden gesmaakt; een ieder had vergiffenis geschonken en een ieder verheugde zich, alsof hij vergeving had verkregen.

„Mijnheer de graaf", sprak Dominikus Grisier diep getroffen, „weet gij wel, wat er vóór 20 jaar gebeurd is?"

„Ik wil niets weten!" antwoordde de graaf verbleekend. „Ik heb alles vergeven, ik herinner mij niets!"

„Maar wij", vervolgde Dominikus, „wij kunnen geen medeplichtigheid aannemen voor de misdrijven, waaraan wij geen deel hebben gehad! Wij waren ondankbaar, maar wij zijn geen moordenaars geweest! Zijn er ook vele dwazen in het land gevonden, er was slechts één schuldige, namelijk Louis Lemesle!"

„Louis Lemesle!" riep de graaf smartelijk; „was het hem dan nog niet genoeg, dat hij mijne bezittingen gekocht heeft?"

„Om te maken, dat zij te koop kwamen", riepen al de boeren met verontwaardiging, heeft hij uwe vrouw en kinderen, die hij naar de hut van den herder Banal had laten vluchten, in de vlammen doen omkomen, terwijl hij ons, dwazen, die wij waren, aanvoerde om uw kasteel te gaan plunderen."

Toen herinnerde de ongelukkige graaf zich dat houten kruis aan den zoom van het woud, dat zulke smartelijke aandoeningen bij hem had opgewekt.

„Mijn arme vrouw! mijn arme kinderen!" kreet hij, zijn gelaat met beide handen bedekkende.

Daarop nam Dominikus Grisier het woord en met edele vrijmoedigheid en treffende welsprekendheid deed hij het verhaal van dien dag van misdaad en ongeluk; hij zeide, hoe Louis Lemesle hem misleid had door te verzekeren, dat er zich wapenen in het kasteel bevonden; hoe hij aanstonds de plundering belet had, nadat hij verwarring genoeg had teweeg gebracht om zijn misdrijf te kunnen volvoeren; hoe hij na dien dag een voorwerp van afgrijzen was geworden voor de geheele streek, die zich schaamde en er berouw over had een enkelen dag aan zijn invloed te hebben gehoor gegeven; hoe eindelijk de rampzalige Adriana nog leefde krankzinnig van wanhoop, sedert meer dan 20 jaren.

„God zij geloofd!" snikte de graaf. „Ik vreesde, dat er meer misdadigers waren, en ik hoor, dat er slechts één is!"

„Kunt gij hem dan niet straffen?" zeiden de boeren. „Spreek een enkel woord, mijnheer de graaf, en er zal recht geschieden."

Een vreeselijke opwelling van haat en wraakzucht teekende zich af op het edel gelaat van den graaf, maar het was niet meer dan een blos, en aanstonds nam het weder de treurige uitdrukking aan, welke hem eigen was geworden.

„Uw recht zou een misdaad zijn, vrienden", sprak hij met krachtige, hoewel ontroerde stem. „Laat ons aan God de zorg overlaten om den misdadiger te straffen.. thans heb ik een treurigen plicht te vervullen. Gij weet, dat ik een gijzelaar moet hebben."

De briefjes, welke de twaalf namen bevatten, werden toegevouwen en gelegd in den helm van den graaf, die zich vervolgens naar de deur wendde.

Hij sprak eenige woorden in het Russisch en er trad een jonge tamboer te voorschijn.

De graaf sprak andermaal eenige woorden en hield den tamboer zijn helm voor. Deze stak er de hand in en trok er een briefje uit, dat hij zijn kolonel overhandigde.

Deze opende het langzaam en gaf het zonder het te lezen aan Dominikus Grisier.

„Louis Lemesle!" riep de oude boer uit.

(Wordt vervolgd.)

Balije van 21/23 September 1740, artikelen I—III, zelf.

Sinds 1815 heeft er geen aanleiding bestaan naar de godsdienstige belijdenis van de houders dier kwartieren een onderzoek in te stellen, vermits, voor zoover bekend, geen andere Edel-Expectanten dan die tot de Hervormde Kerk behooren, zich tot goedkeuring en viseering van kwartierstaat of agreatie hebben aangemeld. Intusschen valt op te merken, dat tot heden van overheidswege nimmer is teruggekomen op het bepaalde in de resolutie van de Staten van Utrecht van 17 Augustus 1619, dat niemand tot de orde zal worden toegelaten dan zij, „die zullen zijn en professie doen van de Christelijke Gereformeerde Religie".

Deze zelfde voorschriften worden en zijn door de Duitsche orde zelf kennelijk als statutair recht aangenomen en zijn dan ook opgenomen zoowel in de artikelen 23—27 van het door de orde zelf ontworpen, bij het antwoord op vraag III genoemd ontwerp-reglement van 25 Mei 1825, als in de artikelen 36—41 van het mede ter kennisneming hierbij overgelegd afschrift van het „Reglement voor de Ridderlijke Duitsche Orde Balije van Utrecht, bijeengezameld uit de verschillende resolutiën van het Kapittel, regelende de statuten der Balije van Utrecht van 3/5 Mei 1871.

Vraag V. De land-commandeur en drie der commandeurs — de coadjutor hieronder begrepen — zijn Nederlanders. Van de zeven overige commandeurs bezitten 6 de Duitsche nationaliteit; de zevende is Oostenrijker.

Vraag VI. De noodige inlichtingen zijn, tegelijk met andere gegevens van historischen en feitelijken aard, schriftelijk aan de Balije gevraagd.

De in afwachting van het volledige antwoord ontvangen gegevens worden hierbij ter kennisneming overgelegd.

BURGEMEESTER VAN TILBURG.

Men bericht ons uit Tilburg, dat de benoeming van den burgemeester dier gemeente niet lang meer op zich zal laten wachten. Men verwacht, dat benoemd zal worden de heer mr. F. Vonk de Both, secretaris der gemeente, of mr. J. van de Mortel, advokaat te Tilburg. Eerstgenoemde zou de beste kansen hebben.

De reden, waarom de benoeming zoo lang is uitgesteld, moet hierin zijn gelegen, dat door de Regeering pogingen zijn aangewend om den afgetreden burgemeester, den heer Raupp, die voor herstel van gezondheid zich te Scheveningen bevindt en zeer in beterschap is toegenomen, tot intrekking van zijn ontslag-aanvrage te bewegen.

HET KAMERLID JANSSEN.

Men meldt ons uit Maastricht, dat het lid der Tweede Kamer voor dit district binnenkort de Kamer verlaten zal, daar hij zal worden benoemd tot rechter in de Arrondissements-rechtbank aldaar.

R.K. VROUWENBOND.

Onze correspondent meldt uit 's-Hertogenbosch, d.d. 19 Nov.

Gisteren had alhier de stichtingsvergadering plaats van een R. K. Vrouwenbond. De zaal der St. Vincentiusvereeniging was geheel gevuld met dames, terwijl ook verschillende eerw. heeren geestelijken aanwezig waren.

Het presidium werd waargenomen door mevr. v. Rijckevorsel-de Bieberstein, die, nadat pastoor Mutsaers de vergadering met gebed had geopend, de aanwezigen verwelkomde en er het licht op liet vallen, dat Mgr. v. d. Ven en Mgr. Diepen de zaak der vrouwenbonden steunen en aanmoedigen. Verder betoogde zij hoe de katholieke vrouw zich aan de moderne stroomingen in de maatschappij moet aanpassen.

De secretaresse, mej. Moubis, deelde mede, dat er reeds twintig vereenigingen uit de stad toezegging hebben gedaan, dat zij zich bij den bond aansluiten.

Vervolgens nam pastoor Mutsaers het woord, die begon met te zeggen, dat het noodig is in onzen tijd degelijke katholieke vrouwen te vormen, die een steun zijn voor de mannen en tevens voor de katholieke zaak. Met liefde, zei de spreker, de taak aanvaard te hebben, hem door den bisschop opgedragen n.l. het oprichten van den Vrouwenbond. Zelf was hij ook overtuigd van het noodzakelijke en het nut dezer zaak. Ook in het openbare leven moet de katholieke vrouw de hulp zijn van den man. Op de eerste plaats moet de vrouw degelijk zijn voor het gezin en daarna ook degelijk en werkzaam naar buiten.

Op de eerste plaats gaf spreker aan, wat de vrouwenbond niet wil, om daarna te spreken over wat hij wel wil, waarom hij noodig is in de omstandigheden van dezen tijd en hoe hij moet ingericht zijn. De vrouwenbond wil niet de overdreven vrouwen-emancipatie, hij wil vasthouden aan de leer, die neergelegd is in de leer der Kerk en dat de vrouw zich wil laten leiden door het gezag der Kerk. De vrouw is in den dienst van God gelijk aan den man, en de Kerk beschouwt haar daarin niet als de minderwaardige van den man. Overdreven emancipatie echter mag niet.

De bond wil zich ook niet bezighouden met politieke actie, wijl politiek de karakters van individu en vereeniging bederft. Hij wil de moeders niet onttrekken aan het gezin. Laat die vrouwen, die dag en nacht zich te wijden hebben aan de heerlijkste taak, die er bestaat, de zorg voor de kinderkens, in hun gezin blijven. De bond vraagt dezen niet als lid.

Op prachtige, welsprekende en dichterlijke wijze wijdde spreker hierover uit.

Maar de bond is wel overtuigd, dat hij den steun heeft van wat men noemt de „vieilles filles" en van de jonge meisjes, die pas met zonnigen lach het leven zijn ingetreden en in de voorportalen vol levenslust wachten op den bruidegom. De jonge dames, ook die uit de hoogste standen, moeten in de nauwe straten des levens gaan en de werkelijkheid en ellende aanschouwen, om zich te wijden aan het geluk van anderen. De vrouw dient niet de vrees om te leven te hebben en de bond wil haar geven waarheid en liefde.

Wat de bond wel wil? Mgr. Diepen heeft de statuten ontworpen en het eerste artikel zegt, dat de katholieke vrouw dient mede te werken tot eigen volmaking en tot den bloei van het godsdienstig en maatschappelijk leven, buiten alle politieke actie. De bond moet het bovennatuurlijke zieleleven der vrouw volmaken. Door godvreezendheid en godsdienstigheid alleen wordt de vrouw niet een volmaakte vrouw, doch zij moet ook op ander terrein volmaakt zijn. De bond wil geven wat andere vereenigingen niet geven. De bond wil door die volmaking de vrouw bezigen tot groote en nuttige werken.

In verschillende vereenigingen is de katholieke vrouw reeds werkzaam, doch deze bond heeft een andere strekking. De bond, die katholiek moet zijn, is in dezen tijd noodig, omdat er zooveel scheeve ideeën zijn recht te zetten en veel feiten en levensomstandigheden er toe nopen. Breedvoerig en zeer welsprekend weidde spreker hierover uit.

De vrouw uit de betere standen heeft te kiezen tusschen een ledig leven en het zich geven tot heil der maatschappij. Er dient rekening te worden gehouden op de eerste plaats met de godsdienstige ideeën en op de tweede plaats met de moderne maatschappelijke en economische ideeën. De vrouw moet weer gebracht worden op de eereplaats, die haar toekomt naast de Onbevlekte Reine.

Vervolgens zette spreker de inrichting van den bond uiteen. De verschillende bonden zullen samengebracht worden tot diocesane, die zich weer aaneen zullen sluiten tot een nationalen bond.

Om lid te worden is de leeftijd van 18 jaar vereischt en dat men als te goeder naam en faam als katholiek bekend staat.

Na werking en doel nog nader te hebben aangegeven sloot spreker met een schriftuurwoord, dat gelijk de zon des morgens opgaat en haar stralen naar alle kanten uitzendt, zoo ook de vrouw licht en warmte brengt in het eigen gezin, maar ook die stralen uitzende naar buiten. (Luid applaus).

Besloten werd, dat het voorloopig bestuur nog zal aanblijven, tot de statuten vastgesteld zijn, hetgeen op 1 December geschiedt. De dames, die in het voorloopig bestuur zitting hebben, zijn mevr. v. Rijckevorsel—de Bieberstein, mevr. v. d. Mortel de la Court, mevr. Linssen Smitz, mej. Bern. Moubis, mej. v. Sonsbeeck, mevr. Bolsius—Bijvoet, mevr. Duynstee—Reuther, mej. Fred. Jansen—v. Ertrijck, mevr. v. d. Kun—Storms, mevr. F. v. Lanschot-v. Meeuwen, mevr. Loeff-Stael, mej. J. v. Miert, mevr. Sweens-Meuwese, mevr. Tilman-Rouppe v. d. Voort, mevr. Ummels-v. Meerwijk. De eerstgenoemde vijf zijn respectievelijk presidente, vice-presidente, penningmeesteresse, 1e en 2e secretaresse.

DE SCHILDERSGEZEL OP DEN VOORZITTERSSTOEL.

Onder dit opschrift verhaalt „Het Volk" het volgende over het eerste optreden van den heer Schaper als waarnemend voorzitter der Tweede Kamer:

De lichten schenen als gewoonlijk, de leden zeilden door de zaal als gewoonlijk, als de eenden in den vijver; enkele zaten vast als principes op hun bank, heel den avond lang. Er was veel onderling gekeuvel, als gewoonlijk; de grijze griffier stond van tijd tot tijd op en rekte zich uit, als gewoonlijk; en de boden deelden de stukken uit en brachten glaasjes water aan de sprekers.

De voorzitter is iemand in rok. Zijn mannelijke ribbekast is achter een uitgebreid stuk overhemd verborgen. Toen de heer Lohman, ietwat schuchter binnentredend, dit witte veld ontwaarde, schikte hij zich christelijk onder de souvereiniteit van dit gezag, en ging in zijn hoekje zitten, stil, en peinzend, als gewoonlijk, wanneer er geen eerste-rangs-onderwerpen aan de orde zijn. Zijn oude vriend Van Bylandt knikte hem toe met zijn gewone minzaamheid.

Was het dan zoo'n gewone zitting?

De zitting was zóó ongewoon, dat de oude heer Van Karnebeek, die zich uit de zaken, d.w.z. uit de politiek, voorgoed heeft teruggetrokken, door het hondenweer van dezen Novemberavond naar het Binnenhof was gekomen en incognito naar de gereserveerde tribune geklommen, wat zeker geen voegzame plaats is voor een minister van Staat, alléén om den schildersgezel op den voorzittersstoel te zien zitten. Met de sekure stoethaspeligheid van den plenteren ouderdom, posteerde hij zich op het ongemakkelijke trapje; hij bracht de hand boven de oude oogen, die reeds zooveel hebben aanschouwd, al wat een jonker, die diplomaat en staatsman is, in een lang leven kan aanschouwen, maar dit nog niet: een schildersgezel op den voorzittersstoel van de Tweede Kamer der Staten-Generaal! Hij tuurde, tuurde, onder de bevende hand door, en verdween. Het was als de weder-verschijning van een afgestorvene, die nog even op aarde terugkeert, om de revolutie te aanschouwen, waarvan de mare tot de velden der gelukzaligen is doorgedrongen.

Laat ons de beteekenis van het feit niet overdrijven. Schaper is niet de eerste socialistische vice-president, en een vice-president in de Tweede Kamer beteekent voor de arbeidersklasse nog niet het bezit van de macht in Staat en maatschappij. Maar laat ons het ook niet verkleinen. Schaper is de eerste arbeider van Nederland, die, trouw gebleven aan zijn klasse, in den strijd met en voor zijn klasse, tot dit gestoelte der macht is doorgedrongen. Zeker, hij is maar plaatsvervanger. Hij zit er maar bij ontstentenis van den werkelijken waardigheidsbekleeder, voorshands alleen des avonds, als het aankomt op uithoudingsvermogen.

Maar juist als men aan dit alles gedachtig is, mag men aan het zitten van den schildersgezel op den voorzittersstoel symbolische beteekenis toekennen. Men mag dan bedenken, hoe de arbeidersklasse, na een ontzaglijk moeilijke jeugd, toch eindelijk sterk is geworden, en zich een stuk macht in Nederland heeft veroverd; een macht, die nog altijd, in vergelijking met de overmacht der bourgeoisie, gering is, maar die in menig oogenblik toch zich gelding weet te verschaffen, die de leiding weet te nemen in groote maatschappelijke vraagstukken, waarvoor de bourgeoisie besluiteloos staat, de bourgeoisie, wier beginsel immers is: ik lig, ik bezit, laat mij slapen!

De arbeidersklasse is nog lang niet, waar zij moet zijn, oude, en rijke en machtige geslachten van Nederland, oude en nieuwe kapitalisten; maar zij gaat vooruit, steeds vooruit, en zij is van de eind-overwinning zeker!

Wij meenen, dat het zijn dienst doet, als men ook onder niet-socialisten eens leest, op welke wijze het succes der soc. dem. arbeiderspartij in 1913, door de hulp der Vrijzinnige Concentratie verkregen, wordt uitgebuit.

MOND- EN KLAUWZEER.

Men schrijft ons uit Friesland:

Het mond- en klauwzeer waart thans ook binnen de Friesche grenspalen rond. N.l. reeds te Beers, Bozum, Arum, Nijelamer, Tjalleberd, Knijpe, Oudega (gem. Smallingerland), Frons, Menaldum, Ytens, in de nabijheid van Buitenpost, Gaast en 't Meer.

Het voortwoekeren dier besmettelijke veeziekte in Friesland is ten zeerste geschikt om ook daar de boeren te doen vreezen, dat zij eerlang in plaats van, zooals sinds geruimen tijd, oorlogs-, of grove winsten te behalen, gevoelige verliezen lijden zullen. Om bedoeld onheil zooveel mogelijk te bezweren, zijn bereids in de voorgemelde plaatsen verschillende groote veebeslagen afgemaakt. Een te Nijelamer door die epidemie aangetast en dientengevolge ter slachtbank gevoerd beslag vee bestond uit 15 stuks hoornbeesten, twee schapen, twee varkens en één geit; terwijl op een in het Smallingerlandsche dorp Oudega gelegen boerderij benevens eenige kippen, 23 stuks hoornvee, vier schapen en 10 varkens afgemaakt zijn. Een der te Knijpe ter dood gebrachte veebeslagen telde zelfs circa 60 stuks groote en kleine runderen. In laatstbedoeld dorp is van eenige eenden, welke verdacht werden de onderhavige ziekte verbreid te hebben, eveneens de levensdraad afgesneden. De door den heer H. van Staa, districtsveearts te Leeuwarden, geuite opinie, dat uit Siberië en Rusland afkomstige wilde ganzen vermoedelijk het mond- en klauwzeer naar de lage en waterachtige streken van Friesland overgebracht hebben, zal, zooals ook uit het sneven dier Knijpster eendjes valt op te maken, ongetwijfeld in de naaste toekomst niet weinig Friesche boeren beïnvloeden, om op de voorgemelde trekvogels jacht te maken, of te laten maken. En wel uit overweging, dat, hoe meer de onderhavige epidemie het voortwoekeren belet wordt, hoe minder greidboeren gevaar loopen, niet alleen hun niet zelden uit 60 à 70 runderen bestaande veebeslagen aanmerkelijk, of belangrijk in waarde te zien dalen, maar ook gedwongen te worden hun bedrijven gedurende geruimen tijd stop te zetten. De waarheid der verklaring, dat, indien de bedoelde veeziekte, in plaats van met den meest bekwamen spoed van den Frieschen bodem te verdwijnen, daarop nog meer terrein winnen mocht, het Friesche vee niet weinig in prijs dalen zal, blijkt reeds voldoende uit het feit, dat nà het uitbreken der onderhavige epidemie te Beers en Bozum de veehandel en veeboelgoederen in Baarderadeel als gevolg van den weinigen kooplust der gegadigden resp. gestremd en afgelast zijn.

Uit het vorenstaande moet men echter niet afleiden, dat alle Friesche boeren voorstanders van het „afmaaksysteem" zijn. Velen van hen geven veeleer als bestrijdingsmiddel aan „afzondering" van de „besmet" verklaarde veebeslagen de voorkeur.

SNOEPEN EN ROOKEN.

De Afdeeling Delft van de Diocesaan-vereeniging van R. K. Bijzondere onderwijzers heeft een enquête ingesteld op de Roomsche scholen in hare gemeente, om den omvang van het snoepen en het rooken onder de schooljeugd te leeren kennen.

De Afdeeling blijkt een goed werk te hebben verricht, daar de uitkomst van het onderzoek bewijst, dat het euvel onder de jeugd zeer sterk is verbreid.

In de brochure, die binnenkort onder de schooljeugd verspreid zal worden, tracht de Dioc. vereeniging de belangstelling der schooljeugd en vooral van de ouders te wekken inzake de bestrijding van het veelvuldig voorkomende kwaad.

Niet alleen de meeningen van elf Delftsche geneesheeren, die allen voor de verkeerde neigingen ernstig waarschuwen, maar bovendien is in de brochure opgenomen een rapport van de politie, die eveneens uiterst welwillend hare medewerking heeft verleend. Het frappantste vindt hier een plaats.

Er werden sinds de oprichting der vereeniging „Pro Juventute" tot op heden 85 minderjarigen, waaronder 8 meisjes, onder toezicht van genoemde vereeniging geplaatst.

De gepleegde misdrijven varieerden tusschen een en zeven per persoon. Dietstal had plaats in 79 van de 85 gevallen (per persoon). Bijna zonder uitzondering werden de gestolen voorwerpen omgezet in snoeperijen en sigaretten.

Herhaalde malen moest worden ingegrepen in een bende jongens van 11 tot 14 jaar, die in de sigarenwinkels doozen sigaretten, soms met een inhoud van 100 stuks, wegnamen. In elk afzonderlijk geval werden dan de politie, de ouders of voogden op de diefstallen der kinderen opmerkzaam gemaakt en zeer dikwijls werd geantwoord, dat hun kinderen dat niet behoefden te doen, omdat zij hun geld gaven om de sigaretten en snoeperijen te koopen. Aangezien men voor een paar centen slechts enkele sigaretten kan koopen, is het dus niet te verwonderen, dat de jongens op andere wijze hun rook- en snoeplust trachten bot te vieren, en zoodoende in diefstallen vervallen.

Er ging geen vacantietijd voorbij, of er werden meerdere processen-verbaal opgemaakt wegens gepleegde diefstallen, die hun oorzaak vonden in het onvoldoende toezicht en in het gemis aan geld, hun in gewone tijden bij het naar school gaan gegeven.

Sinds 1913 werden 7 jongens ter beschikking der regeering gesteld wegens herhaaldelijk gepleegde diefstallen, waaronder zeer ernstige en wel met inbraak. De ondervinding heeft geleerd, dat evenals bij drankzuchtige mannen oneerlijkheden plaats hebben, waarvan 85 pCt. aan drankmisbruik is te wijten, deze ook te vinden zijn bij jongelieden, die aan het rooken zijn verslaafd.

De brochure wordt besloten met een opwekking aan de ouders, en in plaats van het rooken en snoepen den spaarlust bij hun kinderen aan te wakkeren. En om te zorgen, dat ook de kinderen de brochure lezen, is tusschen den tekst een prijsraadsel verscholen. Aan 15 goede oplossers wordt een spaarbankboekje met een gulden inleg uitgereikt.

De zeereerw. deken J. J. de Graaf heeft met een zeer waardeerend schrijven de brochure ingeleid. Van harte juicht hij de verschijning van het boekje toe. Hij noemt het een ernstige poging van de Katholieke onderwijzers, om al thans op 2 gewichtige punten samenwerking met de R.-K. ouders te treffen. Er blijkt tevens uit, dat onze Roomsche onderwijzers zich niet tevreden stellen met wat kennis in te pompen, doch dat zij ook karakters willen vormen.

OVERLEG.

Ook met Minister Treub en daarna met Minister Cort van der Linden hebben in de laatste dagen conferenties plaats gehad van de uitvoerende commissie der Nederlandsche Overzee Trust Maatschappij, terwijl waarschijnlijk nog een onderhoud met een onzer bewindslieden zal plaats hebben.

VOOR Z. H. DEN PAUS.

De inschrijving voor Z. H. den Paus in de verschillende plaatselijke bladen van het Bisdom Haarlem bedroeg, volgens „Sint-Bavo", op 16 Nov. j.l. in totaalsom ƒ 54.424.30.

VERKEER MET ENGELAND.

Uit Vlissingen wordt nader gemeld:

De mailboot „Prinses Juliana" wordt hedenmiddag half drie verwacht. Morgenochtend zal weder een boot van hier vertrekken.

Daar gisteren geen mailboot naar Engeland vertrokken is, komt er heden ook geen aan.

EEN NIEUWE PARTIJ?

De (antirev.) „Amsterdammer" bevat een advertentie, waarin alle Democraten van Christelijken huize, die een zelfstandige politieke actie verkiezen boven een samengaan met conservatieve groepen, worden opgeroepen tot de vorming van een „Christelijke Volkspartij."

PERSJUBILÉ.

De antirevolutionnaire „Rotterdammer" bestond 15 November 12½ jaar. In een mooi feestnummer, met vele artikelen van redacteuren, medewerkers en vrienden en versierd met gravures, wordt dit feit herdacht. De onderneming heeft na zulk een kort bestaan reeds grooten omvang verkregen en blijkt volkomen te zijn geslaagd.

DELFT, 19 Nov. Op verzoek van den R. K. Volksbond stellen B. en W. aan den gemeenteraad voor om steenkolen te koopen door bemiddeling van het Nationaal Steuncomité en deze tegen den kostenden prijs beschikbaar te stellen.

DELFT, 19 Nov. In de vergadering van de St. Elisabeth-vereeniging dankte een der beide directeuren, de zeereerw. deken J. J. de Graaf, de scheidende presidente, mevr. C. Koevoets—Overwijn voor het vele, wat zij in de 28 jaren voor de vereeniging heeft gedaan. Het huldeblijk, de schotel van Delftsch aardewerk, ging van een fraaie oorkonde vergezeld. Tot vice-presidente werd gekozen mej. Th. v. d. Polder.

In de huisgezinnen werden 201 zieken bezocht; 41 zieken werden door bemiddeling der vereeniging in het Hippolytusgesticht verpleegd.

MAASTRICHT, 19 Nov. Door den R. K. Volksbond werd een buitengewoon druk bezochte vergadering gehouden in het gebouw Stichting de Stuers, met den eerw. broeder Cyprianus (Vincent) als spreker over de R. K. Kerk en het onderwijs. De invloed van de kerk op het onderwijs en het verband tusschen de R. K. kerk en het onderwijs werden door spreker, die zijn stof volkomen beheerschte, en getuigde van een nauwgezette, grondige studie, duidelijk belicht. — Door den eerw. heer Verheggen, aalmoezenier van den Arbeid, werd in kerntaal den broeders, die aan den vooravond staan van hun jubileum, dank gebracht voor al het goede wat zij voor het onderwijs en de kath. jeugd hebben tot stand weten te brengen.

De algemeene overste broeder Bertholdus, die met den onderoverste, broeder Fernandus, de vergadering bijwoonde, dankte voor de sympathieke woorden, namens den Volksbond door den aalmoezenier gesproken, waarna de broeders nog gehuldigd werden door den Bondsvoorzitter, den heer Devens, en door den secretaris van den vakbond »God en ons recht«, den heer de Wit.

KERKNIEUWS.

Z. D. H. de Bisschop van Haarlem zal Dinsdag a.s. geen audiëntie verleenen.

Driedaagsche oefening voor R. K. militairen.

Men meldt ons uit Leiden:

Van 1 tot 3 December zullen alhier in de parochiekerk van O. L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen geestelijke oefeningen worden gehouden, uitsluitend voor de te Leiden gelegerde R. K. militairen. Door den hoofdaalmoezenier is bij de militaire overheid het noodige verlof aangevraagd.

De oefeningen zullen worden geleid door den zeereerw. pater Borromaeus de Greeve.

STADSNIEUWS

Ons „Geïllustreerd Zondagsblad."

Het is ons streven aan ons Geïllustreerd Zondagsblad zooveel mogelijk een actueel eigen karakter te geven. Wij wijdden daarom een nummer speciaal aan de nieuwe werken van den christelijken kunstenaar Jan Dunselman, die zelf een inleidende verklaring schreef, wij gaven, met toestemming der militaire autoriteiten series interesante foto's met deskundige toelichting betreffende ons leger en onze marine, wij konden zeer actueele oorlogstafreelen uitbeelden en mochten van bekende personen bijdragen opnemen. Een aantal satirieke en andere dichtjes werden van tijd tot tijd mede geplaatst; enz.

In het nummer van deze week is een geïllustreerd historisch overzicht gewijd aan de Congregatie der Broeders van de Onbevlekte Ontvangenis van Maria, welke Congregatie 21 November haar 25-jarig bestaan herdenkt. De redactrice der vrouwenrubriek vangt de publicatie aan der ingekomen antwoorden op haar vraag hoe de R. K. vrouwen over Vrouwenkiesrecht denken.

En in „Onze Blaadjes" voor de jeugd, dat zoo groot succes bij de kinders heeft, getuigen de steeds aangroeiende inkomende brieven der kinders zelf, en waarin herhaaldelijk speciaal voor dit blaadje gemaakte teekeningen voorkomen, wordt de groote Sint Nicolaaswedstrijd aangekondigd met zes fraaie prijzen (speelgoed en leesboek benevens een zilveren horloge.)

Regeeringsgroente.

Een groentehandelaar schrijft aan „Het Volk", na heel wat vermaningen aan het publiek en aan handelaars zelven, het volgende:

„Bij het vaststellen der maximum-prijzen is ook bepaald, dat de venters niet meer berekenen mochten dan afgehaald in den winkel. Deze bepaling moet o.i. veranderd worden. Degene, die, om welke reden dan ook, hun groenman aan de deur laten komen, moeten inzien, dat dit aan-huis-bezorgen betaald moet worden. Ons zijn groenlui bekend, die, omdat zij uitsluitend of hoofdzakelijk een uitbrengwijk hebben, een zóó geringen omzet hebben, dat bij de vastgestelde prijzen voor hen geen boterham te verdienen is. Niet meer dan billijk zou het ons daarom voorkomen, indien B. en W. bepaalden, dat voor het aan-huis-bezorgen een bezorgloon mag gerekend worden van 1 of 1½ cent per kilogram. Wil men den verhoogden prijs niet betalen, dan kan men naar den winkel gaan, maar dat de groenteventer, die zijn groenten rondbrengt, den geheelen dag in weer en wind op straat moet loopen voor dezelfde verdienste als de winkelier, lijkt ons niet billijk.

„Verder lijkt ons een betere regeling op de groentemarkt bij de afgifte dringend noodig. Zoo werden bijvoorbeeld verleden week roode en gele kool verstrekt, die langen tijd in den regen gelegen hadden. Deze werden nat gewogen. Het gevolg was, dat kool bij ontvangst 10 pond, twee dagen later bij den verkoop 8½ pond woog. Zoo werden ons zakken wortelen gewogen, precies 100 pond, maar toen wij de wortelen verkocht hadden, bleef ons 20 à 22 pond klei over. Gaat men nu in den winkel de klei meewegen, dan kan men de juffrouw hooren smalen op de toch werkelijk goede maatregelen.

„Nog een grief. Bij het vaststellen der maximum-prijzen, waartoe het bestuur van „Algemeene Verbetering" zijn medewerking verleend heeft, werden de inkoopprijzen 20 cts. per 100 pond lager gesteld. Voor elke colli moet nu 20 cts. vracht, verpakking enz. betaald worden, terwijl de vastgestelde maximum-prijzen niet verhoogd zijn.

„Het wachten op de groenten is ook meer dan erg. Dikwijls moet men wachten van half zeven tot half negen op één of twee colli's, waardoor de groenman zijn andere inkoopen verwaarloozen moet en hij twee uren later bij zijn kliëntèle komt. Het is ook ons duidelijk, dat bij een zoo ver strekkenden maatregel alles niet dadelijk zoo goed in orde is, maar laten B. en W. zorgen, dat nu alles ten spoedigste beter geregeld worde."

J. S. Meuwsen gestorven.

Hedenmiddag te omstreeks half een overleed na een langdurige ziekte de heer J. S. Meuwsen, de bekende oprichter en voorzitter van den Middenstandsbond. De heer Meuwsen was een voorname figuur in de middenstandsorganisatie, welker belangen hij bij Regeering en Kamers herhaaldelijk met kracht verdedigde. Op zijn initiatief en door zijn persoonlijke bemoeiing werden talrijke middenstandscongressen georganiseerd en vele enquêtes gehouden. Hij was voorzitter der Algemeene Winkeliersvereeniging te Amsterdam en was gekend als de emancipator en leider van den middenstand in den lande.

R. K. Kiesvereeniging „District III".

Men verzoekt ons, nogmaals de aandacht te vestigen op de openbare vergadering, welke Dinsdag a. s. in het lokaal Oosterparkstraat 232 wordt gehouden. Als spreker zal optreden de heer G. Bruna, met het onderwerp: „De wereldpositie van den Paus".

Een moeielijke arrestatie.

Door een agent van politie is Vrijdagavond een man aan het politiebureau aan de Stadhouderskade geleid, die door twee burgers werd aangetroffen in het bezit van een handkar, beladen met 4 kisten met eieren, aan hun patroon toebehoorende. Hij werd door bedoelde burgers aangehouden en aan den agent overgeleverd. Hij trachtte te ontkomen en sprong in het water der Reguliersgracht en wierp tevens eenige sleutels in genoemde gracht. De overbrenging ging met verzet gepaard.

Als verdacht van medeplichtigheid aan dien diefstal is kort daarna door een brigadier van politie nog een man aangehouden en aan vorengemeld bureau geleid.

Voor de werkloozen.

Maandag 22 dezer, 's middags 3 uur, in Salvatori, Amstel 58, voordracht van den heer prof. mr. S. R. Steinmetz, over: „Een vreemd volkje in Noord-Amerika."

Toegang vrij voor werkloozen en hunne vrouwen op vertoon van nieuwe inschrijvingskaart.

BURGERLIJKE STAND.

BEVALLEN. Aangegeven op 18 Nov. J v Eykern—Hogervorst z; C Dekker—v Duykeren d; C v d Hoeven—Ruckert d; A Smit—v Gelderen d; A Bakker—de Wolf d; H Schömakers—Löwer z; J v Seeventer—Scherpenzeel d; A Bakker—Wester d; E Goedhart—Trapman z; E Verburg—Goudschmeding d; D v Driel—Mathyssen z; H Rypsma—Bennes d; J Viersma—Denke d; L Mulder—Beitsma d; G Slosser—Albers d; E Struwer—v Loo z; R Kynkramer—Grootkerk d; A Bouwmeester—v d Linden d; T Koopman—Lubig z; F Scholte—Brillslyper d; M Aue—Ryser d; C Wierts—Hund d; A Gillebaard—Krediet d; M Mostert—Schenk z; C Verdurmen—Lambrechts z; W Schmitz—Attema z; E v Westen—Veerlaag d; H v d Veen—Markx z; M Thiry—Scheffer z; E Degenkamp—Schmitz d; S Sligte—Kroonenburg z; E v Asselt—ter Woort z.

OVERLEDENEN. Aangegeven op 18 Nov. B Sakko wed v M de Jne v 77 j; H v d Steen wed v L Heeneman v 44 j; G Pheyffer geh m J Köning v 48 j; G Bönker geh m F Gerritsen v 29 j; M de Laby geh m W Vis v 70 j; B Gunter v 58 j; M Tiegen v 61 j; J Munier m 74 j; J Abrahams m 88 j; W Altmann m 74 j; L Kooyer m 65 j; P Rusch m 68 j; J Elderenbos v 11 m; L v d Hout v 60 j; H Zeilmaker m 1. m; J Dau m 9 m; H v d Bos v 4 w; W Dietrich v 13 m; J v Inge v 13 m.

GEHUWD op 18 Nov. C Sips en C Mors J Fokkens en M v d Berg; G Breure en G Keyzer; J Kwinkelenberg en J Braun; H Klein en C Septer; D Werkema en H Langedyk; N Verhoeff en L ter Braake; J v d Veere en T Jansen; H Godri en A v Ancum; J Kok en A Vrees; H Keizer en A Ezenga; G Dikhout en C Söderland; E Vinken en J v Gelderen; H Verhuizen en H Beck; C v d Dinden en J Hauenschild; C Pennoek en M Sernee; Z Selle en H Brugman; P Pool en E Simbons; W de Mooy en M Wezer; A Post en M v Kamperdyk; P Kloosterman en H Roest; H Mulder en A Hanou; E Bueno de Mesquita en H v Straten; J v d Burgt en M Linnekamp; L Holst en J Coosen; H v d Bosch en C v Hengel; H Boers en A Hervy; E Johnssen en M Metz; J v d Loo en C Staals; M Smilde en S Oudkerk; J Oostindie en S Krebber; J Schipper en G Post; J Muller en M Wysmuller; J Strasser en W Muller; J Brokmann en D Melmeyer; H Heytel en J Faanhof; A de Vries en A Kerkhof; H Seegers en D Skene; J Bruggeling en J ten Braak; H den Bax en E Zincken; W Kh en E v Doornik; B v Hees en E Silvertsen; J Smeets en E Happel; G Zerbst en M v Oostveen; L Galavazi en J Servais; C Gantvoort; en S Köler; C Soflart en C Marrenga; P Coppen en A Dirks; P de Wit en C Sol; L Bruseker en M de Goede.

BEVALLEN. Aangegeven op 19 Nov. I v d Bly—Alers d; C Meyer—de Haan d; A Recter—de Jonge d; F Velleman—Manheim d; C Kapitein—Christoffer z; H de Roos—de Vries z; M Engelhart—Willems z; M Walters—Haver d; A Walter—Koene d; D Vriend—Veen d; A de Groot—Goedhart z; A Aarts—ten Hengel z; E Honkoop—Dilger d; J Bouton—Bazlen d; A Vegting—Smit z; G Das—Goldbach z; C Schildmeyer—Hovius z; M Valker—Vryda z; A Kok—Alderse Baas z; J Corneliussen—v Vuure d; J v Kaarhoven—Hesseling z; N Fredriks—Doodt z; H Golstein—Kassenaar z; C v Kernebeek—Vroklage z; E de Wagter—Knaack z; C Vaartjes—Kraay z; J Tailleur—Theeboom d; H Kroon—Spigt d; J de Bruin—Fonck z; E Greuter—Bruyn z; H Steman—Miclee z; R v Moppes—Vaz Dias d; A Ryke—Resseler z; A Mol—Roest z; J Waverink—Rietberg z; C Galle—Schraders d; H de Boer—Molema d; C Kuil—Bouwmeester z; C Croese—Bouwman z.

OVERLEDENEN. Aangegeven op 19 Nov. E Smit geh m J Zwarthoed v 32 j; P Cosse geh m B Ouwel v 51 j; B Fransman geh m E Leisen v 58 j; J Bonnier m 76 j; H Kattenburg m 80 j; C Rooke m 74 j; N Diephuis m 68 j; J Roco m 54 j; F Kluen m 75 j; C Remhs m 76 j; B Gosen m 73 j; A Teunissen m 59 j; A v Santen m 11 m; S v Lee v 75 j; A Hornberg v 47 j; N Pier m 6 m; J v Vuure v 4 m; D de Vries m 2 j; J Paans m 16 m; J Brugman m 51 j.

GEMENGD NIEUWS.

Ontspoord.

Hedenmorgen ruim 4 uur is aan het station Harderwijk een goederentrein ontspoord. Dientengevolge ontstond er groote vertraging in het treinenverkeer naar en uit het Noorden. Persoonlijke ongelukken hadden niet plaats de materieele schade is vrij groot.

Mond- en klauwzeer.

In De Knijpe woedt het mond- en klauwzeer in hevige mate. Op een viertal hoeven zijn reeds pl.m. 200 dieren afgemaakt. Vrijdagmiddag is wederom de ziekte geconstateerd op een der grootste boerderijen, waar pl.m. 70 stuks hoornvee moeten worden afgemaakt.

Ongelukken.

Vrijdagavond is op den Haagweg bij Delft een vrouw van ongeveer 65 jaar door de stoomtram een voet afgereden.

Nog steeds gevangen.

Men schrijft aan „De Telegraaf":

De heer J. L. van G., uit Arnhem, die een paar weken geleden te Elten gearresteerd werd als verdacht van spionnage, is nog niet in vrijheid gesteld. Bereids werden van meer dan één zijde pogingen aangewend, om zijne invrijheidstelling te bewerkstelligen, echter met negatief resultaat. Algemeen is men aan de grens van meening, dat hier de verkeerde vastgezet is, daar een naamgenoot van hem ook reeds eerder werd vastgehouden. Het is daarom alleszins te begrijpen, dat het passeeren der Duitsche grens door vele onzer landgenooten slechts in de hoogstnoodzakelijke gevallen wordt ondernomen.

LAND- EN ZEEMACHT.

Verlof naar Duitschland.

Bij Ministerieele beschikking heeft de Minister van Oorlog met betrekking tot het geven van verlof naar Duitschland het volgende ter kennis van de autoriteiten der landmacht gebracht:

Blijkens mededeeling van den Minister van Buitenlandsche Zaken komt het voor dat Nederlandsche verlofgangers in Duitschland worden gearresteerd wegens het niet voldoen aan de bekendmaking van het Stellvertretendes Generalkommando« te Coblenz, welke bekendmaking de bepaling bevat, dat in het gebied van het 8e legerkorps ieder vreemdeling boven 15 jaar zich binnen 8 uur na zijn aankomst in een plaats waar hij zich wenscht op te houden onder overlegging van zijn paspoort moet melden bij de politie op straffe van gevangenisstraf.

Het gebied van dit legerkorps omvat de Regeeringsdistricten Coblenz (zonder de Kreisen Wetzlar, Simmeon, Zell Kreuznach en Meisenheim), Keulen, Trier (zonder Stad- en Landkreis, Saarbrucken en de Kreisen Saarlouis, Merzig, St. Wendel en Ottmeiler) en Aken, benevens van het regeeringsdistrict Dusseldorf, de kreisen Kempen, stad Rheidt, Neusz, Grevenbroich, stadkreis München—Gladbach en Gladbach.

De compagnies-, detachements-, fort-, enz. commandanten behooren voortaan verlofgangers naar Duitschland bij hun vertrek met verlof met bedoelde bekendmaking in kennis te stellen.

KUNST EN LETTEREN.

Onze Vloot.

De vereeniging heeft als propagandamiddel een Maandkalender voor 1916 uitgegeven bij de heeren H. D. Tjeenk Willink & Zoon, te Haarlem. Deze is bij den boekhandel verkrijgbaar gesteld. Voor leden van „Onze Vloot", die vóór 15 Nov. bestelling deden, is de prijs verminderd.

De twaalf maandbladen met voorstellingen uit Nederlands zeehistorie leveren een fraaie wandversiering.

Koningin Elisabeth gehuldigd.

„Vrij België" huldigt Koningin Elisabeth en deelt tevens mede, dat ter eere van de Vorstinne een boek zal verschijnen, waarvoor hun medewerking verleenen Frans Bastiaanse, Lodewijk Schelfhout, Jan Toorop, Mondrian, Joseph Cuypers, Jan Stuyt, J. Veldheer, Toon Dupuis, Th. Molkenboer, Joan Colette. Suze Robertson, W. Kromhout, Kever, Moulijn, Hoynck van Papendrecht, prof. Dake, Walter Vaes, K. Andriessen, Brandts Buys, V. Anrooy, Bernard Zweers, Ant. Averkamp. Cyriel Buysse, mr. Alberik Deswarte, Hub. Laroche, prof. Persyn, prof. Leo van Puyvelde, André de Ridder, Karel van den Oever, mej. M. E. Belpaire, August van Cauwelaert, Em. de Bom, Raf. Verhulst, Maurits Sabbe, Boutens, Frans Erens, Kloos, Koster, Adema van Scheltema, Alb. Steenhoff-Smulders, Helena Swarth, Ed. Brom, Henri van Calker, Jan Feith, Thérèse Schwartze, Van Moerkerken, Alph. Diepenbrock, Jan Musch, Albert Vogel, Brusse enz. enz.

De band, volgens een ontwerp van den heer Michel Cuypers, wordt uitgevoerd door mevr. Amy Grothe-Twiss.

LANDBOUW

Hooge provisie voor kunstmesthandelaars.

Naar aanleiding van een verzoek van eenige der afdeelingen der Overijselsche Landbouw Maatschappij heeft het bestuur zich tot den minister van Landbouw gewend met een klacht over de zeer hooge provisie, welke de handelaars in kunstmeststoffen genieten, waardoor de prijzen der meststoffen sterk worden opgedreven, ten nadeele van het landbouwbedrijf. Den minister is verzocht, hierin verandering te brengen door het invoeren van vaste, doch veel lagere provisie voor deze handelaars.

Schuimaarde.

In aflevering 11 van het Tijdschrift der Ned. Heide-Mij. wordt door W. de aandacht gevestigd op de meststof schuimaarde. Nu de door de haverziekte veroorzaakte kalkvrees wat begint te verminderen, en zelfs weer gesproken wordt over ziekten, die haar oorsprong vinden in gebrek aan kalk, meent de schrijver, dat het zijn nut kan hebben eens te wijzen op de zeer belangrijke, maar bij velen weinig bekende schuimaarde.

Schuimaarde is een bijproduct der suikerfabrieken. Hier wordt het suikersap verkregen door uitlooging van de stukgesneden bieten. In dat suikersap komt de opgeloste rietsuiker voor, waarom het te doen is, maar bovendien worden daarin aangetroffen in bieten aanwezige oplosbare zouten en zuren, en zelfs eiwitten uit de doorgesneden cellen.

Uit het suikersap moeten de zuren, zouten en eiwitten verwijderd worden. Daartoe wordt aan het sap kalkmelk toegevoegd.

Er ontstaan dan onoplosbare kalkzouten, door verbinding van zuren met de kalk, en verbinding van kalk met suiker. Kalk en suiker moeten natuurlijk weer gescheiden worden.

Dit geschiedt door in het met kalkmelk gemengde suikersap koolzuur te leiden. Koolzuur met kalk geeft koolzure kalk, die onoplosbaar is, en de suiker komt dus weer vrij en gaat in oplossing.

Daarna wordt het suikersap verwarmd; de eiwitstoffen stollen, de vloeistof wordt gefiltreerd; de schuimaarde blijft op de filters achter.

De samenstelling van schuimaarde is zeer verschillend. Naar het gemiddelde van verschillende analysen berekent W. dat in 20.000 K.G. (op zware gronden wendt men per H.A. in den regel veel meer aan) zit:

5000 K.G. kalk,
40 „ stikstof,
200 „ phosphorzuur,
40 „ kali.

Dat is zooveel phosphorzuur als in 12 baal slak, en zooveel kali als in 3 baal kainiet.

Neemt nu aan, dat van de stikstof maar de helft of minder in werking komt, dan is dat toch nog een niet te verwaarloozen hoeveelheid.

Wie derhalve zijn grond met kalk moet bemesten en over schuimaarde kan beschikken, doet verstandig deze stof te gebruiken.

Het best is de schuimaarde in groote hoopen op het land te brengen en deze zoo mogelijk met stroo, riet, biezen of andere losse, organische stoffen te vermengen. De schuimaarde droogt dan uit en wordt poreus, en laat zich daarna op den akker gemakkelijk verdeelen. Verder kunnen de grootere stukken door rollen fijner verdeeld worden en kan de aarde door ploegen en eggen goed met de bouwvoor worden vermengd.

Natuurlijk wordt een en ander zeer bevorderd door de schuimaarde den winter over op het land te laten liggen. Een heldere vorst zorgt dan voor het murw worden der kluiten.

Bemestingswaarde van suikerbietenkoppen en -bladeren.

Ter aanvulling van een vorig artikel willen we ook nog iets zeggen over de bemestingswaarde van bietenkoppen en -bladeren.

Onder de bietenverbouwers is het voldoende bekend, dat het onderploegen der koppen en bladeren aan de navrucht goed te bemerken is. In berekeningen, die ten behoeve van een voederproef in Groningen werden gemaakt, werd de mestwaarde op ongeveer ƒ 20.— per H.A. geschat. Verschillende schattingen, die in de selen tusschen ƒ 18 en ƒ 30 per H.A.

Uit Zeeuwsche en Duitsche gegevens blijkt duidelijk, dat met de bietenkoppen en -bladeren belangrijke hoeveelheden plantenvoedende stoffen van het land worden gehaald.

Een enkele maal worden koppen en bladeren afzonderlijk onderzocht. Dit aantal onderzoekingen is echter te klein, om daaruit conclusies te kunnen trekken.

De vraag rest nog, in hoeverre betere gewassen den gunstigen invloed van het onderploegen van koppen en bladeren ondervinden. Deze vraag is slechts door vele en zorgvuldig aangelegde proefvelden tot oplossing te brengen.

Om de stikstofwerking van bietenloof en koppen na te gaan, nam men te Lauchstadt de volgende proef. Een bietenakker werd in 2 perceelen verdeeld. Van één perceel werden koppen en bladeren geoogst, op het andere gelijkmatig verdeeld en ondergeploegd. Op deze perceelen werd haver verbouwd.

De resultaten waren de volgende:

	K.G. per H.A. stroo	korrels
I. Met loof en koppen	3593	4674
II. Zonder loof en koppen	2838	3805
Meer opbrengst per H.A. bij I	755	959

Bij deze proef bleek dus de mestwerking van groote beteekenis te zijn. Bovendien is misschien ook nog de nawerking van beteekenis geweest.

In 1912 en 1913 werden in Zeeland bemestingsproeven genomen met suikerbietenkoppen en -bladeren.

Te Rilland-Bath concludeerde men: „Over het algemeen schijnen bietenbladeren en -koppen wel eenigszins gewerkt te hebben. Te Colijnsplaat: dat bietenbladeren en -koppen zeer zeker een bemestingswaarde bezitten. Te Maartensdijk: dat de koppen géén bemestende werking hadden getoond.

Het kwam den proefnemer hier voor, dat de bemestende werking van de bladeren een belangrijk punt is tegenover de koppen, die blijkens de ervaring, als zij afzonderlijk gevoederd worden, een bijzonder gunstig voedingseffect vertoonen. Hetzij blad en koppen groen, dan wellicht ingekuild gevoederd worden, steeds ziet men bij voldoende voedering het vee een groot deel van het blad versmaden, dat voor de bemesting wel niet verloren is, doch zeker ten deele komt op plaatsen, waar het een minder gunstig effect geeft of door verrotting en gisting aan verliezen is blootgesteld.

Gaat men verder na, zegt hij, dat bij vervoedering van blad en koppen op weiland, of door inkuilen, een groot gewicht aan bladeren misschien nutteloos vervoerd moet worden over min of meer groote afstanden, dan is het wellicht aan te bevelen om dáár, waar de werkkrachten en andere practische belangen dit gedoogen, alleen koppen voor voeder te oogsten en de bladeren op het veld achter te laten.

Voor de juiste beoordeeling van de bemestingswaarde van suikerbietenkoppen en -bladeren is het aanleggen van meerdere proefvelden zeer wenschelijk.

Bij het onderploegen van bietenkoppen en -bladeren laat de massa zich moeilijk verdeelen, en het duurt langen tijd, vóórdat de koppen geheel verrot zijn. De mogelijkheid bestaat, dat door het blijven liggen van koppen en bladeren, tot schade van latere gewassen, schadelijke organismen zich sterker ontwikkelen dan anders. Enkele landbouwers spraken zich in dien zin uit. Bepaalde gegevens, welke de juistheid hiervan aantoonen, zijn echter niet verkregen.

C. B.

STATEN GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

INDISCHE BEGROOTING.

Zitting van Vrijdag 19 Nov.

De MINISTER VAN KOLONIËN zet nader zijn standpunt inzake de facultatieistelling uiteen, zoomede de regeling der subsidiëering der Zendingsscholen op Soemba en Flores. Geen gouvernementsscholen kunnen echter worden opgericht, dan wanneer, naar het oordeel der Regeering, daar niet voldoende in het onderwijs wordt voorzien. De bestuurders op Atjeh zullen gehandhaafd blijven, totdat meer normale tijden zijn teruggekeerd. Wat de buitenbezittingen betreft, moet opgetreden worden tegen het brengen van menschenoffers bij godsoordeelen enz. Het opleggen van belastingen en heerendienst heeft ook paedagogische beteekenis voor de bevolking, maar dit moet met welwillendheid, gematigheid en geduld geschieden.

Spr. bestrijdt uitvoerig de meening van den heer Mendels over hetgeen op economisch en hygiënisch gebied in Indië is gedaan. Wel erkent de Regeering, dat er nog veel te doen valt. Ziekenhuizen zullen gebouwd worden te Batavia voor de opleiding van leerlingen, inrichtingen te Semarang voor de opleiding van verplegers en verpleegsters en te Soerabaja voor de opleiding van vroedvrouwen. De Regeering wil overwegen de uitzending als Regeeringscommissaris voor de decentralisatie van iemand, die zich hier in de zaak heeft ingewerkt. Niets is verder van de bedoeling van het opperbestuur, dan dat in Indië ten aanzien der rassen met twee maten wordt gemeten. Verbetering der rechtspleging zal bevorderd worden o.a. door uitbreiding der opleidingsscholen. De ordonnantie tot uitvoering van het nieuwe strafwetboek is naar Indië gezonden. Overwogen wordt, om dat strafwetboek in overeenstemming te brengen met later hier te lande ingevoerde maatregelen als de wet-Aalberse, of wenschelijk zijn gebleken als de voorwaardelijke veroordeeling. De Regeering zal optreden tegen alles, wat de associatie der rassen kan belemmeren. De Europeesche pers gaf ten dezen een slecht voorbeeld aan de inlandsche; vroeger was de ophitsing tot rassenhaat wel strafbaar, maar de vervolging was zeer moeilijk.

Daarom is het desbetreffend artikel gewijzigd in het strafwetboek overgebracht. De inlandsche beweging moet haar natuurlijk verloop hebben, maar tegen excessen moet krachtig worden opgetreden. Wat de geldmiddelen betreft, de belasting-opbrengst ondervond den terugslag van de slapte in zaken. De bate uit de opiumregie zal men voorloopig nog niet kunnen missen. Spr. bestrijdt verlaging van de pandhuisrente; hij zal echter deze zaak overwegen, evenals de vorming van een pensioenfonds. Spr. zet nader uiteen de mijnbouwpolitiek der Regeering en verdedigde deze uitvoerig. Rijstvoorziening en irrigatie vereischen de volle aandacht der Regeering.

De heer BEUMER zegt, dat het decentralisatiesysteem de Graaff door de Rechterzijde niet wordt aanvaard omdat het staatsrechtelijk antirev. beginselen bevat, maar omdat geen ander stelsel is te krijgen. Ook wijdt hij eenige beschouwingen aan de facultatiefstelling van het godsdienstonderwijs op gesubsidiëerde scholen. Hij bestrijdt de opmerking van den heer Otto over de onrustwekkende houding der zending ten deze.

De heer DE VISSER is niet voldaan, evenmin als het zendingsgenootschap, dat met den Minister in contact kwam, over diens standpunt, gelijk dat door hem is ontwikkeld. Wel legt spr. zich bij de desbetreffende resolutie des Ministers neer, maar ze is hem allesbehalve bevredigend. Inzake Soemba—Flores is een principieele wijziging inzake het regeeringsstandpunt gekomen.

Besloten wordt Maandagavond desnoods te vergaderen voor de afdoening der melkinterpellatie, doch niet vóór de Indische begrooting; na afdoening waarvan aangevangen zal worden met de algemeene beschouwingen over de Staatsbegrooting.

Bij de replieken bestrijden de heeren DE MEESTER en KETELAAR 's Minister's opvatting van de verkregen rechten inzake de facultatiefstelling.

Voorts repliceeren de heeren KNOBEL en DE STUERS.

De heer De Stuers wordt tweemaal tot de orde geroepen wegens onparlementaire qualificaties aan 's Minister's adres.

Vervolgens repliceeren de heeren BOGAART, DE MURALDT en RUTGERS, welke laatste betoogt, dat de Regeering scholen moet oprichten op plaatsen, waar nog geen onderwijs is en niet waar reeds zendingsscholen bestaan.

Ook de heer GERHARD repliceert.

Ook deze spreker verklaart, dat zijn politieke vrienden den Minister in 1913 ten aanzien van facultatiefstelling volkomen hebben misverstaan, andere waren zij er toen wel tegen opgekomen.

De heeren MENDELS en FOCK repliceeren.

De heer LOHMAN erkent, dat op plaatsen waar de bevolking bezwaar heeft tegen de bijwoning van godsdienstoefeningen, gouvernementsscholen moesten worden gesticht, indien er niet zoovele plaatsen waren, waar in 't geheel geen onderwijs is. Spreker bestrijdt voorts de opvatting van den heer Ketelaar in zake verkregen rechten. Tegen facultatiefstelling heeft spr. geen bezwaar. Hij wenscht, dat de zending zich nu ook meegaande zal betoonen.

Dinsdag zal de Minister van dupliek dienen.

De vergadering is verdaagd tot Maandagmiddag halftwee.

Ingezonden Stukken.

Zendt ons lectuur voor de militairen!

Wanneer nu ergens de avonden lang en vervelend worden, dan is het in de forten, barakken enz., voor de overgroote meerderheid van gemobiliseerden, die niet in staat zijn zich dagelijks naar hunne woonplaatsen te begeven. Gedurende den zomer was er betrekkelijk genoeg tijdverdrijf te vinden; uitstapjes op de fiets of te voet brachten een welkome afwisseling van den eentonigen dienst; sport en openluchtspelen zag men alom tot zonsondergang beoefenen en de meer wijsgeerig aangelegden (dat waren er velen) vonden een onuitputtelijke bron van ontspanning bij de vischwateren in ons visch- en waterrijk land.

Maar nu? Men trachte zich eens goed rekenschap te geven van het verblijf in dit jaargetijde in een van alle menschen vergeten oord aan de grenzen, of op een fort bij dit of dat onherbergzame nest, met geen andere toevlucht dat een meestal kleine stampvolle cantine, of een Militair Tehuis, dat, met alle waardeering voor wat het bereikt, gewoonlijk niet voor alle ontspanning zoekenden over genoeg localiteit en over genoeg middelen ter ontspanning beschikt. Er wordt veel gedaan door het inrichten van cursussen, door voorstellingen, muziekuitvoeringen enz. om te helpen in den moeilijken strijd tegen den geestdoodenden vijand, die verveling heet; maar hiermede kunnen ten slotte slechts enkele avonden gevuld worden.

Wat wordt het dan maar al te dikwijls? Den ganschen avond door liggen suffen op den stroczak, den tijd dooden met allerlei gebazel en kinderachtigheden, welke een oningewijde bij mannen van die jaren niet verwachten zou. Want hoe kinderachtig de verveling ook verstandige menschen vermag te maken, men moet het van nabij hebben ondervonden, om het te begrijpen.

Weinig is thans den militairen zoo welkom als lectuur. En nu is het merkwaardig: verleden jaar, toen het publiek nog sterk onder den indruk verkeerde van de mobilisatie en wat er mede samenhing, stroomden ons de boeken voor onze soldaten toe in voor een sterken staf van helpers nauwelijks te verwerken hoeveelheid. Maar nu het publiek ook de mobilisatie bijna is gaan aanvaarden als een normalen toestand, terwijl ons leger toch nog meer dan verleden jaar, toen er meer werk was, hunkert naar lectuur.... nu laat men ons, lofelijke uitzonderingen daargelaten, zonder hulp. Wij bedoelen: van onzen laatsten oproep in de bladen om ons lectuur voor de gemobiliseerden te zenden.... om ons in staat te stellen ons door de soldaten zoozeer gewaardeerd werk voort te zetten, bemerken wij zeer weinig resultaat.... als men ten minste buiten beschouwing laat den sindsdien telken dage onrustbarend groeienden stapel aanvragen om lectuur van militairen, die door dezen oproep in de bladen weer aan onze commissie herinnerd werden.

Wij doen thans weder een dringend beroep op allen, die uit hun boekenkast wat missen kunnen. In de eerste plaats is noodig lichte, Hollandsche lectuur; naar boeken in vreemde talen is betrekkelijk weinig vraag. Vooral den uitgevers vragen wij het met aandrang: Ziet eens op uw zolders, wat daar door u gemist kan worden. Ook oude illustraties, vreemde zoowel als Hollandsche, zijn welkom, mits ze nog in eenigszins toonbaren toestand verkeeren.

Wanneer men onze commissie per briefkaart waarschuwt, worden de boeken van huis gehaald.

Het jaarverslag der commissie besloot met de woorden: „Blijft het publiek belangstelling toonen, dan blijft de commissie gaarne werken."

Die woorden gelden ook nu nog.

De Boeken-Commissie Militairen 1914,
P. LEENDERTZ JR.,
Secretaris.
N. Z. Voorburgwal 23.

Dankbetuiging.

Den 18den September richtte ik tot de lezers dezer courant een innige bede om gedragen kleedingstukken voor mijne door den oorlog zoo zwaar, zoo bitter beproefde Poolsche medebroeders.

Nu kom ik weder tot u, niet om opnieuw te vragen, maar om mijn hartelijken en oprechten dank te betuigen, ook namens mijn ongelukkige landgenooten, aan alle weldoeners, die aan mijn bede gehoor leenden en mij rijkelijk van kleederen en ondergoed voorzagen.

Den 8sten November is de eerste zending van ± 4000 K.G. kleedingstukken naar Krakau afgezonden aan het comité van den vorst-bisschop Sapiha. De nog restende kleederen, alsmede de nog later mij toegezondene, zijn besteind voor de tweede zending, welke het „Nederlandsche comité voor philantropischen steun aan Polen", waarin ik zitting heb, voor Warschau bestemd heeft.

Behalve de kleedingstukken werden mij, door welwillende en zeer gewaardeerde medewerking van eenige katholieke dagbladen, hetzij middellijk of onmiddellijk, ongeveer 676 gulden toegezonden. Van deze som werden 159.35 gld. uitgegeven om de onkosten te bestrijden van porto, aankoop en reparatie van schoenen en kleedingstukken.

Aan den weledelen heer F. Th. Everard, te Amsterdam, penningmeester van bovengenoemd comité, zond ik 300 gld. om daarmede de onkosten te dekken voor de verzending naar Krakau. Tegelijkertijd heb ik 140 gld. afgedragen aan den vorst-bisschop Sapiha van Krakau. Het nog overblijvende gedeelte heb ik bestemd èn voor de uitgaven der tweede zending èn voor den aartsbisschop van Warschau.

Zooveel in mijn vermogen was heb ik getracht om alle weldoeners, wier adressen mij bekend waren, persoonlijk van de goede aankomst hunner zending te verwittigen en hun mijn hartelijken dank te betuigen. Mochten eenigen hunner door omstandigheid mijn dank nog niet hebben ontvangen, dan neem ik deze gelegenheid te baat om nogmaals aan alle weldoeners uit den grond van mijn hart een innig gemeend „God vergelde het u" toe te roepen. Ik ben vast overtuigd, dat het woord der H. Schrift: „Zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verwerven" in volle mate bij hen allen in vervulling zal gaan.

Ook wil ik mijn hartelijken dank betuigen aan den zeereerw. heer pastoor Overwater, die bereidwillig de noodige ruimte beschikbaar stelde tot bewaring en verpakking der kleedingstukken. Niet minder geldt mijn dank alle dames en heeren, die mij naar best vermogen geholpen hebben, hetzij door de kleederen te herstellen, hetzij door zich met het inpakken daarvan te belasten.

De offers zijn gebracht; het werk is verricht; allen mogen voldoening en vreugde vinden bij de gedachte, dat deze Hollandsche St. Nicolaas-gave aan het ongelukkige Poolsche volk dankbare handen ten hemel zal doen heffen en woorden van dank en vurige smeeking zal doen richten tot ons aller Vader, God.

Pater B. MAZUROWSKI,
Boschje 7. Rotterdam.

BUITENLAND.

GEMENGDE BERICHTEN.

De Duitsche vakvereenigingen en de oorlog.

De Duitsche vakvereenigingen hebben buitengewoon geleden onder den oorlog. Dezer dagen zijn de daarop betrekking hebbende gegevens, tot aan 1 Januari 1915, gepubliceerd.

Gedurende de laatste jaren was er in het gezamenlijke ledental der Duitsche vakvereenigingen toch reeds een zekere stagnatie ingetreden, maar het ledental had toch nog een eerbiedwaardige hoogte, gelijk uit de volgende cijfers kan blijken:

Jaar	Aantal Verbonden	Aantal leden	Daarvan vrouwen
1910	58	2.017.298	161.512
1911	57	2.320.986	191.332
1912	48	2.530.380	216.462
1913	47	2.548.763	223.676

Aan het einde van het tweede kwartaal 1914, toen derhalve van den oorlog geen sprake was, bedroeg het gezamenlijke ledental 2.482.046, zoodat er, door verschillende oorzaken, een lichte achteruitgang in ledental te constateeren viel.

Welk een grooten invloed dadelijk de oorlog op het ledental heeft geoefend, blijkt uit de volgende vergelijkende cijfers omtrent het gezamenlijke ledental aan het einde der verschillende kwartalen in 1913 en 1914:

	1913	1914
1e kwartaal	2.567.692	2.478.861
2e „	2.576.608	2.482.046
3e „	2.547.209	1.677.494
4e „	2.498.959	1.485.428

Aan het einde van 1914 was er dus een achteruitgang van bijna een millioen leden. Van dezen waren 746.551 onder de wapens, die derhalve tijdelijk van de ledenlijsten moesten worden afgevoerd, maar dit verklaart toch nog niet het geheele verlies. Ruim 250.000 leden hebben gedurende het eerste halfjaar van den oorlog eenvoudig de organisaties verlaten, terwijl 727 afdeelingen van bonden geheel zijn opgeheven.

Bij sommige organisaties is het verlies ontzaglijk. Zoo heeft het metaalbewerkersverbond 222.000, het transportarbeidersverbond 106.000, het bouwvakarbeidersverbond 157.000, het Houtbewerkersverbond 78.000, het Fabriekarbeidersverbond 78.000, het Mijnwerkersverbond 43.000, het Textielarbeidersverbond 36.000 leden verloren.

Opmerkelijk is, dat ook het aantal vrouwelijke leden is verminderd van 223.676 aan het einde van 1913, tot 203.648 aan het einde van 1914, terwijl toch het aantal vrouwelijke geemployeerden in verschillende diensten en bedrijven ontzaglijk is toegenomen.

Deze cijfers betreffen de z.g. „moderne" vakvereenigingen, aangesloten bij de Generalkommission der Gewertschaften.

Maar ook de vakvereenigingen van andere richting vertoonen sterken teruggang.

D christelijke (interconfessioneele) vakvereenigingen gingen achteruit van 342.785 leden in 1913 tot 282.744 aan het einde van 1914.

De Hirsch-Duncker (neutrale) vakvereenigingen gingen in het jaar 1914 achteruit van 106.618 tot 77.749 leden.

Ook deze beide organisaties hebben veel grooter verlies geleden, dan in het aantal der onder de wapenen geroepenen is vertegenwoordigd.

Uit alles blijkt, dat er onder de georganiseerde arbeiders in Duitschland een op ontmoediging wijzende verzwakking is ingetreden.

Heldhaftige tegenstand der Serviërs.

Leonardt Adelt seint aan het „Berliner Tageblatt" d.d. 12 November:

Uit de vruchtbare dalen van de beide Morawa's, waar bonte steenen huizen met hun zuilengangen, met wingerd begroeid, zich tot vriendelijke dorpen en stadjes vereenigen, gouden maiskolven uit het latwerk van de daken gloeien en kudden van varkens en schapen op de stoppelvelden weiden, zijn de bondgenooten nu in het sombere en bijna op elke landkaart nog onbekende bergland van centraal Servië gekomen. In plaats van de vlakte met goed onderlegde wegen, steile rotswanden. De wegen lijken op die in de Alpenkloven, de rivier bespoelt den voet van hooge bergreeksen, die met oeroude eikenbosschen en door ondoordringbaar kreupelhout begroeid zijn en waarvan de toppen met natte sneeuw en nevel zijn gedekt. De serpentine weg vormt en modderstroom, waarin wagens, paarden en menschen blijven steken. Nog steeds bieden de Serviërs met alle taaiheid en dapperheid van hun natie tegenstand, houden zij zich, ook als zij reeds afgesneden zijn, aan de bergtoppen vast, tot de laatste snee brood is gegeten, tot de laatste patroon is verschoten en tot het bajonetgevecht begint. Zij trachten zelfs daarna nog in de bosschen te ontkomen, zoodat duizenden afgesnedenen in de bergen ronddwalen. Ook vereenigen zij zich met andere afgesnedenen tot benden, die den strijd op eigen houtje als guerilla verder voeren.

Arbeidersactie in de Ver. Staten.

Uit Cleveland in Ohio wordt gemeld, dat de arbeidersleiders eerlang een verg dering organiseeren van de besturen der vier groote spoorwegbonden, met het doel om een besluit te nemen of machtiging zal worden gegeven tot een referendum over de quaestie van den achturen-dag in plaats van den tegenwoordigen tienuren-dag. De bonden tellen 350 000 leden en omvatten vrijwel het spoorwegpersoneel van het heele land.

TELEGRAMMEN.

DE OORLOG.

HET EINDE VAN EEN SAMENZWEERDER.

Onze correspondent te Weenen schrijft:

De geschiedenis, die in dezen tijd zooveel misslagen van staatslieden en volkeren wreekt, heeft ook de groote schuld gewroken, die een der hoofdaanstichters tot den moord op den Oostenrijkschen troonopvolger heeft gehad in het uitbreken van den Europeeschen oorlog.

Deze aanstichter was de Servische commandant kolonel Pebitsjewitsj, een der heftigste haters van Oostenrijk en stokers tegen de monarchie. Hij bereidde den moord op den troonopvolger sedert jaren voor door zijn openlijke en geheime agitatie in de groep van samenzweerders, die zich in het beruchte genootschap Maradna Ochrana had gevormd. Ook had hij aangenomen, de wapens aan Princip te leveren en aan de andere moordenaarshanden, die hun doodstuigen op het aartshertog te Serajewo hielden gericht. Tijdens het hoogverraadproces tegen zijn medeplichtigen werd herhaaldelijk zijn naam genoemd, maar hij had zorg gedragen, door het vernietigen der sporen van zijn samenzwering, buiten schot te blijven. En zoo kon er van geen persoonlijke uitlevering sprake zijn ten aanzien van dezen oorspronkelijk Oostenrijkschen, later Servischen officier, die zooveel heethoofden onder de Servische en Kroatische jongelingschap had gekweekt.

Thans is zijn aandeel in den vorstenmoord gewroken in een der gruwelijkste episoden van dezen oorlog, een episode, die de stof voor een drama zou kunnen leveren.

In de buurt van de Servische stad Grejeze was het landweerregiment, dat door kolonel Prebitsjewitsj sedert eenigen tijd werd gecommandeerd en waartoe ook een paar vroegere leden van de Maradna Ochrana behoorden, door de Bulgaren, die het dagenlang achtervolgden, in het nauw gedreven. Reeds lang bestaat er aan groote vijandschap tegen den kolonel, die op vreeselijke wijze zijn manne tyranniseerde en ondanks hun honger en boven-menschelijke vermoeienissen het uiterste van hen vergde. Een soldaat, die in Prokupje een vrouw en acht kinderen had achtergelaten in de grootste ellende, had hem in een twist over de uitvoering van een dienstorder het ongeluk verweten, waarin hij door den moordaanslag op den aartshertog het Servische volk had gestort. Sedert de kolonel dezen stoutmoedige toen met een hondenzweep had afgeranseld, bleef de wrok smeulen tot j.l. Zondag het regiment aan het muiten sloeg. Tevergeefs trachtte de kolonel door een nieuwe afstraffing zijn manschappen tot discipline te brengen. Met de kolven hunner geweren sloegen zij hem de hersenpan in en wierpen het lijk, dat zij schonden, in een rotskloof!

TOT ONBEPAALDEN TIJD VERLENGD.

Naar wij vernemen, is de gevangenisstraf, die onze correspondent, de heer B. H. Kemper, op het fort Chartreuse bij Luik ondergaat, en die aanvankelijk bepaald was op een maand, voor onbepaalden tijd verlengd.

NAAR ROME.

LUZERN, 20 Nov. (W. B.) Het „Vaterland" meldt uit Lugano: Op zijn reis naar Rome wilde Z. Em. Kardinaal Mercier van Ostende uit door Frankrijk naar Turijn reizen. De Duitsche regeering riedt Z. Em. echter, zijn route door Duitschland en Zwitserland te nemen en bood hem een bijzonderen trein aan. De bewering van de „Petit Parisien", als zoude Duitschland den Kardinaal moeilijkheden in den weg gelegd hebben, is dus geheel onwaar. Het „Vaterland" kan verzekeren, dat de reis door Zwitserland plaats heeft of reeds is geschied.

ROME, 19 Nov. (Van onzen correspondent.) Reeds weken geleden had Z. H. den Paus Z. Em. den Kardinaal-Aartsbisschop uitgenoodigd, zich naar Rome te begeven. Den 12en Nov. zou de Kardinaal zijn vertrokken, maar omstandigheden hielden hem terug. Thans wordt hij morgen alhier verwacht.

Volgens de „Idea Nazionale" zullen de Kardinaal-Aartsbisschoppen van Keulen en Mechelen een afzonderlijke conferentie hebben met Z. H. den Paus, om tot een voor kerkelijke kringen gewichtig besluit te geraken.

Men verwacht, dat de H. Vader een rede van internationale beteekenis zal houden op het a.s. Consistorie.

DUITSCH LEGERBERICHT.

BERLIJN, 20 Nov. (W. B.) Officieel. Het groote hoofdkwartier deelt mede:

Westelijk oorlogstooneel. Vijandelijke monitoren, welke Westende beschoten, trokken zich, gedwongen door het vuur onzer batterijen, terug. Aan het front op sommige punten levendige gevechten met kanonnen, mijnen en handgranaten.

Oostelijk oorlogstooneel. Geen gebeurtenissen van belang.

Oorlogstooneel van den Balkan. Nova Varas, Sjenica en Raska zijn bezet. In het dal van den Ibar is de Dreu en oostelijk van Kopaonik is de Prepolac bereikt. 2800 Serviërs werden gevangen genomen, vier kanonnen veroverd.

Generaal Hertog.

KAAPSTAD, 20 Nov. (Reuter.) De nationalisten kozen generaal Hertog tot leider.

Laatste Scheepstijdingen.

IJMUIDEN, 20 Nov. Wind N.O. Binnen: »Eugenie 8« »Embiricos«, st Buenos Ayres.
Vertrokken: 20 Nov. »Zeta«, st Buenos Ayres.

VLIE. Vertrokken: »Amulet«, st Leith via Nieuwediep.

NIEUWE WATERWEG. Wind O. Binnen: 20 Nov. »Hollandia«, st Rouaan.
Vertrokken: 20 Nov. »Breda«, st Christiania; »Vaarlo«, st Sunderland.

VLISSINGEN. Wind O., kalm weer. Vertrokken: 20 Nov. »Oranje Nassau«, st Tilbury Docks.

STOOMVAART MIJ NEDERLAND.
Het st »Madioen«, van Batavia naar Amsterdam, arriv. 19 Nov. te Deal.

ROTTERDAMSCHE LLOYD.
Het st »Texel«, van Batavia naar Rotterdam, pass. 19 Nov. Ouessant.

KON. HOLL. LLOYD.
Het st »Hollandia«, van Montevideo naar Amsterdam, pass. 17 Nov. Las Palmas.

HOLLAND—AMERIKA LIJN.
Het st »Gorredijk«, van Rotterdam naar Antofagasta, arriv. 18 Nov. te Coronel.
Het st »Mesna«, van Rotterdam naar Boston, arriv. 18 Nov. te Fayal.

KON. NED. STOOMBOOT-MIJ.
Het st »Vulcanus« vertrok 19 Nov. van Gibraltar naar Livorno.

HOLLAND—AMERIKA LIJN.
Het st »Oostendijk« vertrok 20 Nov. van Rotterdam naar New-York.

Dagelijksch Beursoverzicht.

20 Nov.

De Amerikaansche markt opende hier over het algemeen zeer kalm en in aansluiting met Wallstreet, op iets lager peil. Van Industrials waren vooral flauw Anacondas, die van het behaalde avans dezer week thans 2¾ moesten prijs geven. Carfoundry waren vrij vast; Hides nagenoeg onveranderd, alsook Steels, waar'n handel zoo goed als geheel ontbrak. Sporen meerendeels prijshoudend; Eries iets opgaand. Unions bijna 2 lager. Later verkreeg de markt een verdeeld karakter. Steels en Anacondas herstelden eenigszins, de afdeeling sloot onregelmatig en verlaten.

Marinewaarden aanvankelijk nauwelijks prijshoudend, later iets herstellend, laatbeurs en slot willig en vrij levendig voor Preferente en Commons, die respect. 6 pCt. en 1½ beter sloten bij vorig slot.

Van locale waarden ging in Tabaksaandeelen nagenoeg niets om.

Petroleumwaarden aanvankelijk zwak voor Koninklijke, die later weer eenige percenten herstelden. Gecons. Holl. nauwelijks prijshoudend; overige soorten onveranderd of fractioneel lager.

Voor Rubberaandeelen bestond in Amsterdam Rubber vrij levendige vraag tot opgaande koersen. Overige soorten verlaten.

Mijnwaarden en Cultuuraandeelen bleven buiten beschouwing.

Scheepvaartaandeelen eenigszins herstellende, later met meer geanimeerd verloop tot vaster prijzen voor Holl. Am. Lijn, Kon. Booten en Holl. Lloyd. Maxwellwaarden vast.

Nationale Staatsfondsen, alsook 5 pCt. Staatsleening in vaste stemming.

Russen stil en verlaten.

Prolongatie 3.

Plaatsdisconto 3½.

f2 Op vertoon dezer annonce ontvangt men buiten het bestelde een foto meer. f2

Gedurende de maanden September en October SPECIALE AANBIEDING
Reclame-formaat, zes stuks f2.
MEN VRAGE DUS RECLAME-FORMAAT.
Aanbevelend, - Fotografisch Atelier - W. ZIMMERMAN
le Constantijn Huygensstraat 49, Amsterdam. - Telefoon Z. 3693.
2232 Te bereiken met lijn 1, 3 en 17.

f2 f2

St. Nicolaas-Cadeaux **Bazar „Bilderdijk"**, St. Nicolaas-Cadeaux
BILDERDIJKSTRAAT 69.
GROOTE SORTEERING in SPEELGOEDEREN, LUXE-LEDER- en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN.
Ruime keuze St. NICOLAAS-CADEAUX. B. TH. TIMMERMANS.

BUREAU TOT PUBLICITEIT VAN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS,
Keizersgracht 153, Amsterdam. — Tel. N. 10789.
CURATORIUM:
Mr. Dr. C. F. Schoch | Prof. Dr. H. D. J. Bodenstein
Dr. H. C. Prinsen Geerligs | Jhr. Mr. L. H. van Lennep
Schriftelijke Cursussen
in BOEKHOUDEN en alle HANDELSWETENSCHAPPEN, KANTOORPRACTIJK, 15 TALEN, MATHESIS, TECHNIEK, ALGEMEENE ONTWIKKELING, UITGEBREID LAGER ONDERWIJS, enz., onder leiding van BEKENDE LEERAARS. Opleiding voor alle examens, ook voor de acten L. O., M. O., Staatsexamen, Practijk-Diploma's en voor ambten en beroepen. Speciale afdeeling voor Adviezen inzake Beroepskeuze. — Aangename methode. Billijke condities. Goede resultaten. Vraagt het gratis-prospectus, 830
129 Cursussen. — 48 Leerkrachten.
3600 Leerlingen.

KOFFIE- en THEEHANDEL
A. WIELEMOUT,
4594 1e van Swindenstraat 17.
Weder voorradig groote sorteering „DE JONG'S" Chocolade Letters, Doozen Borstplaat en Marsepain, tegen uiterst concurreerende prijzen.

Meubelhandel „CENTRAAL".
Alvorens gij uw MEUBELEN koopt, bezoekt dan het
Gesloten Magazijn SPUISTRAAT 28,
waar alles direct van onze fabriek aan den Kooper wordt verkocht. Groote winkelkosten zijn hier uitgesloten, wat ten goede aan de Koopers komt. Verkoop ook op toekening in alle prijzen. Prachtige KAPSTOKKEN en PENDULESTELLEN voorhanden vanaf f 2.75. — Let s.v.p. op het adres: SPUISTRAAT 28 bij het Centraal-Station.

CASTOREN DAMES-HOEDEN VERVORMEN.
Zijden Heerenhoeden vervormen f 2.50, f 2.75, geheel als nieuw. Fantasiehoeden opmaken vanaf f 0.60 met nieuwen rand of bol f 1.—. Extra fijne Zijden HEERENHOEDEN f 5.—. Fabriek: Kerkstraat 197 (geen winkel.) A. W. J. BEUMER. 2231

Ons Roggebrood werd op de I B A bekroond met de Gouden Medaille.
:- (Hoogste onderscheiding) -:
BEKROOND: Leiden 1911 - Rotterdam 1912 - Haarlem 1913.
Vraagt overal ons Roggebrood. Iedere bakker kan het U leveren. — Dagelijksche bezorging door de geheele stad
GEBR. TEN HOEVE.
AMSTERDAM: Haarlemmerdijk 106.
's GRAVENHAGE: Waldeck Pyrmondkade 1.

Stoom-Wasscherij „HET OOSTEN",
Tolstraat 42-44-46-48. Telefoon 5279 Zuid.
Groot goed 4, klein 3, 2 en 1 cent per stuk of 13 cent per K.G.
VRAAGT PRIJSCOURANT.
2052 Aanbevelend W. TIMMER.

Voorschotten van f 10—50.
KANTOOR: ZIESENISKADE 15.
GEOPEND VAN 10—4 UUR. TELEFOON 2904 N.
OP WEEK. en MAAND. terugbetaling.
Voor gehuwde personen met vaste positie zonder en voor den handel met borg. 2168

ELECTRISCHE DRUKKERIJ 'T KASTEEL VAN AEMSTEL
DRUKKERIJ VAN „DE TIJD" EN „DE AMSTELBODE"
LEVERT TEGEN BILLIJKE PRIJZEN ALLE SOORTEN DRUKWERK. - HET GERINGSTE EN MEEST UITGEBREIDE, 'T EENVOUDIGSTE EN MEEST INGEWIKKELDE. -:- OOK VAN BUITEN AMSTERDAM WORDEN BESTELLINGEN AANGENOMEN ⋈ ⋈ ⋈ VRAAG PRIJSOPGAVE
N. Z. VOORBURGWAL 67-73
TELEF. N. 812
AMSTERDAM

Zangwedstrijd „T.A.V.E.N.U."
Frascati, O.Z.Voorburgwal 304.
ZATERDAG 20 NOV.
Opening wedstrijd. Dubb. Mann.kw. 35 en 50 ct.
ZONDAG 21 NOV., 1 uur Mann.kw. 40 en 60 ct.
ZONDAG 21 NOV. 7½ uur Dubb. Mann.kw. en Eerewedstrijden 50 en 75 ct.
Bijzonderheden zie glasbiljetten.

PIANINO f 125.
Te koop een zwarte SALONPIANINO. Bet. f 4 p. m. 5 j. garantie.
FRANS ESSER,
Verl. Rozengr. 232, naast de brandweer.

De Volks-Gaarkeukens te AMSTERDAM.
Spuistraat No. 4. Opgericht 1870.
Utrechtschedwarsstr. 46-50. Opgericht 1872.
Nes No. 31. Opgericht 1874.
Geopend van 's morgens 7 tot 's avonds 8 uur.
Op Zon- en Feestdagen tot 's namiddags 3 uur.
Dagelijks verkrijgbaar à 10 cent per portie: twee Soepen, Aardappelen, en diverse Groenten, Capucijners, Boonen, Rijst enz., enz. Verschillende soorten Vleeschspijzen à 15 cent per portie en hooger. Op Vastendagen Visch en andere Magere Spijzen. 2194

HENRI-WORKUM
TANDTECHNISCH SPECIALIST

Volgens mijn nieuw systeem kunnen Kunsttanden zoo vast bevestigd worden als natuurlijke tanden. 2138
Slecht passende gebitten worden tegen zeer billijk tarief veranderd.
10 jaar schriftelijke garantie.
Utrechtschestraat 51, b/d. Keizersgr.

2de BOVENHUIS te huur.
Nassaukade 99. f 28.— per maand.

Electr. Mach. Loon-, Zaag-, Schaverij,
HAARLEMMER HOUTTUINEN 197 II. Telephoon N. 760,
beveelt zich aan voor loonwerk.
2200 LAMBERT SPEE.

GEEN BLUF! Volks-Uitdragerij J. WATERMAN, Borgerstraat 43. geeft beslist de hoogste waarde voor Mans- en Vrouwenkleeren, heele en gedeeltelijke Inboedels, Winkels en Winkelinventarissen, Zolderopruimingen en verder wat tot dat vak behoort, bestaande in alles per K.G.: Tin, Comp. Kannen, Spaniol f 1.50, rood Koper f 1.50, licht geel Koper f 0.50, zwaar geel Koper f 0.70, Brons 95 ct., Lood f 0.30, Zink f 0.48, Buitenbanden f 0.13, Binnenbanden f 1.—. Is te allen tijde aan huis te ontbieden. Briefkaarten worden vergoed. Men gelieve dus s.v.p. op het juiste adres te letten. J. WATERMAN, Borgerstraat 43. Probeert het eens met mij. 4591

Sigaren- en Sigaretten-Magazijn H. M. BAAIJ,
180 J. P. Heijestraat 180, Amsterdam.
IS JE ADRES! 2206

JAN MATTO's SCHOENEN
zijn: MODERN, STERK en hebben een gemakkelijken pasvorm.
OUDE HOOGSTRAAT 29. Tel. N. 2907.
BILDERDIJKSTRAAT 136. Tel. 590.
KORTE KONINGSTRAAT 9. Tel. N. 2907.
AMSTERDAM. 2185
STEEDS NIEUWE MODELLEN

Waschverzending J. VAN REMS, Da Costakade 178
Groot goed 4 cent per stuk, klein goed 3, 2 en 1 cent per stuk met 4, 6 en 8 dagen thuis. 2220
Aanbevelend, J. VAN REMS.

Om vruchten in — te leggen. —
SPECIAAL ADRES voor prima
Inleg Brandewijn en Jenever
in de
Likeurstokerij
„DE NACHTEGAAL",
Iepenplein 19/21
b/d 3de OOSTERPARKSTRAAT.
PRIMA KWALITEIT, gepaard aan zeer BILLIJKE PRIJZEN.
218a Aanbevelend,
J. RAATSIE & Co.

1051
PRINSENGRACHT
bij de Utrechtschestraat,
CREDIETMAGAZIJN
GEBR. ABAS
Dames-, Heeren- en Kinderkleeding, Manufacturen, Kachels, Fornuizen, Ledikanten, Bedden, Dekens, Meubelen, Kleeden, Zeilen, Bontwerk, enz. enz.
Tot f 30 zonder vooruitbetaling, f 1 per week of f 4 per maand
Stipte geheimhouding. Tel. 10318.

TE KOOP
AANGEBODEN, zoo goed als nieuw: Brandkasten, Haarden, Kachels, Fornuizen enz. N. Spiegelstraat 56 b/d Kerkstraat en Ziesenskade 23, bij de Spiegelgr. JOH. H. SCHOUTEN, Telef. N. 10336. 2481

5 of 6 December '15 VREDE!
als gij uw familieleden en kennissen de ST. NICOLAAS-CADEAUX zelf laat uitzoeken. Wij stellen beschikbaar St. Nicolaas-Bons voor al onze artikelen, zooals:
Damestasschen, Portemonnaies, Portefeuilles, Sigarenkokers, Schooltasschen, College-tasschen, Acte-mappen, Schrijfgarnituren, enz. enz.
S. B. RIJBSTEIN,
MAGAZIJN VAN
FIJNE LEDERWAREN,
Dapperstraat 47,
2e huis vanaf de Wagenaarstraat, AMSTERDAM,
2 minuten van het M.P. Station.

Regulateurs
met slag f 6.90 en hooger.
Wekkers
van af 98 cent.
Klokken
met Westminster Carillon (Speelwerk) van af f 27.50.
J. Spaarwater,
Horlogemaker. Goudsmid.
2de Laurierdwarsstraat 48.

Een Zenuwstillend
middel, dat aan elke zenuwachtige toestand een einde maakt, dat U kalmte en rust schenkt en een verkwikkenden slaap, dat gejaagdheid en onrust doet ophouden is een koker 4579
Mijnhardt's Zenuwtabletten.
Prijs per koker 60 cent, 3 kokers f 1.70. Verkrijgbaar bij Apoth. en Drogisten. Fabr. A. Mijnhardt, Pharm. Fabr. Zeist. Eisch vooral merk „Mijnhardt."

Gramophoonplaten. Spreekmachines.
BILLIJKST en MEEST GESORTEERD adres is: 4587
Magazijn „CREMONA",
81 ROZENGRACHT, 81
AMSTERDAM.

Joh. H. van der Waag, Marnixkade 51, Amsterdam.
Accountant en Leeraar M. O. Boekhouden. 2233
Inrichten, Controleeren, Bijhouden van Administratiën.
Opleiding voor Examens. — Telefoon Zuid 4059.

HEEREN ROOKERS vraagt 't merk
MERCIA
3 Cts.
Havana Melange.
Sigaren-Magazijn 't NEGERTJE",
alléén gevestigd MOLSTEEG 5. Tel. 2401 N.
Verzending naar alle Wereldeelen. 2237

Geachte Dames! Onthoudt goed mijn adres. Indien U zeer net HAARWERK noodig hebt of oude te vernieuwen, dan is het nog altijd Korte Niezel, het huis met de portiek. Laat U niet misleiden Ik heb geen 2e zaak. Achtend, E. ANDRIESSEN. 50 jaar bestaande zaak. 1029

FEEST-ARTIKELEN
Het aangewezen adres voor Feestartikelen in ruime keuze is en blijft het vanouds bekende Adres
Vijzelstraat 72, Amsterdam, P. F. CLADDER.
MIJNE ZAAK HEEFT GEEN FILIALEN
Speciaal adres voor Lampions, Guirlandes, Vlaggen, Schilden, tevens groote voorraad in Voordrachten voor Bruiloften en Partijen.
SOLIEDSTE, VOORDEELIGST ADRES.

Pendules,
Geel en gebronsd KOPER met kandelabres van f 23.50 tot f 80.
GROOTE SORTEERING.
GEBR. BREEN,
NIEUWENDIJK 172.
ROZENGRACHT 53.
HAARLEMMERSTRAAT 58.
AMSTERDAM.
Uitgebreide keuze van
GOUD en ZILVER
voor de a.s. St. Nicolaas.

MEUBELEN KOOPEN
is iets, wat men niet dagelijks doet. Laat U daarom niet misleiden, door zoogenaamde gebruikte meubelen te koopen, waar volstrekt geen garantie op gegeven wordt. Koopt daarom alleen eigen-gemaakte Meubelen, Stoelen enz. in het zoo gunstig bekende Magazijn
Oude Schans 40,
hoek Koningstraat,
AMSTERDAM.
Ruime keuze St. Nicolaas-cadeaux

KUNSTTANDEN
en Vullingen 1e kwal. f 1.00 per stuk. Heele Gebitten f 25.00, alles met gar. Pijnloos trekken van Tand of Kies f 1.00. Spreekuur van 's morgens 9 tot 's avonds 8 uur. Zondags 10—12 uur. Behandeling beslist pijnloos, door bevoegd arts.
FRAENKEL en KIMMEL, Tandarts.
Alleen 104, Nieuwendijk 104
TELEFOON N. 805.

HUWELIJKSKAARTEN
in verschillende modellen; tevens ALLE DRUKWERKEN,
Sierlijke afwerking. 2041
Billijke prijzen.
Electr. Drukkerij „DE VRIES",
Haarlemmerplein 30.
Telefoon Noord 2511.
India Rubber Stempelfabriek.